

ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΑΝΟΙΚΤΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Δήλωση περί μη λογοκλοπής

Αφιέρωση

Στον σύζυγό μου Σπύρο,

Στα παιδιά μου Χρήστο και Παναγιώτη

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου, κα Μαρία Τζακώστα, για την αδιάκοπη καθοδήγηση της κατά τη συγγραφή αυτής της εργασίας, καθώς και για την πολύτιμη υποστήριξη που μου παρείχε. Της είμαι ευγνώμων επίσης για τις χρήσιμες και λεπτομερείς συμβουλές της, οι οποίες με βοήθησαν να εμβαθύνω καλύτερα στο θέμα της έρευνας μου. Τέλος, αφιερώνω την εργασία αυτή στην οικογένεια μου, την οποία ευχαριστώ για την αμέριστη συμπαράσταση της και για την ουσιαστική, ανιδιοτελή αγάπη που μου έχει δείξει όλα αυτά τα χρόνια. Ιδιαίτερα ευχαριστώ τον σύζυγό μου, Σπύρο Δερδέκη, ο οποίος με βοήθησε με τη συμμετοχή του ως συνεντευξιαζόμενος, στην έρευνά μου.

Κατάλογος Πινάκων

Πιν. 1	53
Πιν. 2	53
Πιν. 3	53
Πιν. 4	54
Πιν. 5	54
Πιν. 6	54
Πιν. 7	54
Πιν. 8	55
Πιν. 9	55
Πιν. 10	55
Πιν. 11.....	56
Πιν. 12	56

Περίληψη

Η παρούσα εργασία εστιάζει στη διερεύνηση της σχέσης γλώσσας και ρυθμού στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου, με έμφαση στις απόψεις διαλεκτόφωνων και μουσικών. Για την επίτευξη του ανωτέρω στόχου, απαραίτητη ήταν η άντληση και αξιοποίηση των βιβλιογραφικών αναφορών, η συζήτηση και ανάλυση των πληροφοριών που δόθηκαν από ανθρώπους που με προθυμία θέλησαν να λάβουν μέρος στην έρευνα, και τέλος η σύνθεση και αξιολόγηση των όσων συγκεντρώθηκαν από την όλη διαδικασία. Τα δημοτικά τραγούδια παρουσιάζονται ως σημαντικά πολιτισμικά στοιχεία που διατηρούν γνώρισμα της τοπικής παράδοσης και καθημερινής ζωής. Στο πρώτο μέρος, αναλύεται η φωνητική και ρυθμική δομή της ελληνικής γλώσσας, καθώς και η αλληλεπίδραση γλώσσας και μουσικής. Επιπλέον, μελετώνται οι πολιτισμικές διαστάσεις της μουσικής, όπως οι παραδοσιακές γιορτές, οι χοροί και η σχέση μουσικών και χορευτών. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στη διατήρηση της διαλέκτου ως μέσου έκφρασης πολιτισμικής ταυτότητας. Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει την ερευνητική προσέγγιση, που συνδυάζει ποιοτικές συνεντεύξεις και ποσοτική ανάλυση με τη χρήση ερωτηματολογίων. Οι συνεντεύξεις διερευνούν πώς οι διαλεκτόφωνοι και οι μουσικοί αντιλαμβάνονται τη σχέση της γλώσσας με τη μουσική, ενώ τα ερωτηματολόγια αποτυπώνουν τη γενικότερη κοινωνική αντίληψη. Τα ευρήματα υπογραμμίζουν θεματικές ενότητες και μοτίβα που επιβεβαιώνουν τη σύνδεση γλώσσας, μουσικής και ρυθμού στην πολιτισμική έκφραση. Η εργασία καταλήγει στην ανάδειξη της αξίας της παραδοσιακής μουσικής και γλώσσας, συμβάλλοντας στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ο συνδυασμός θεωρητικής προσέγγισης και έρευνας προσφέρει μια ολοκληρωμένη κατανόηση της σύνθετης σχέσης γλώσσας, ρυθμού και μουσικής, αναδεικνύοντας τη σημασία τους στον πολιτισμό της Ηπείρου. Όλα αυτά, διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διάσωση και μεταλαμπάδευση της παράδοσης στους μεταγενέστερους.

Λέξεις κλειδιά

Ρυθμός, Ηπειρωτική διάλεκτος, Πολιτισμική ταυτότητα, Χορός, Παραδοσιακά τραγούδια

Abstract

This study focuses on exploring the relationship between language and rhythm in the traditional music of Epirus, emphasizing the perspectives of dialect speakers and musicians. To achieve this goal, it was essential to utilize bibliographical references, analyze the information provided by individuals who willingly participated in the research, and synthesize and evaluate the collected data. Folk songs are presented as significant cultural elements that preserve characteristics of local traditions and daily life. The first part analyzes the phonetic and rhythmic structure of the Greek language and the interaction between language and music. Additionally, it examines the cultural dimensions of music, such as traditional celebrations, dances, and the relationship between musicians and dancers. Special emphasis is placed on maintaining the dialect as a means of expressing cultural identity. The second part outlines the research approach, which combines qualitative interviews with quantitative analysis through questionnaires. The interviews investigate how dialect speakers and musicians perceive the relationship between language and music, while the questionnaires reflect broader societal perceptions. The findings highlight thematic areas and patterns that confirm the connection between language, music, and rhythm in cultural expression. The study concludes by showcasing the value of traditional music and language in preserving cultural heritage. The combination of theoretical analysis and research provides a comprehensive understanding of the complex relationship between language, rhythm, and music, emphasizing their significance in the culture of Epirus. These elements play a crucial role in safeguarding and transmitting traditions to future generations.

Keywords

Rhythm, Epirus dialect, Cultural identity, Dance, Traditional songs

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευχαριστίες	5
Κατάλογος πινάκων	6
Περίληψη	7
Abstract	8
Περιεχόμενα	9
Εισαγωγή	10
Κεφάλαιο 1. Ανασκόπηση της βιβλιογραφίας	
1.1 Η ελληνική γλώσσα και επίπεδα ανάλυσης στην Ελληνική	15
1.2 Ρυθμός στη γλώσσα και τη μουσική	19
1.3 Αλληλεπίδραση μουσικής και ρυθμού	22
Κεφάλαιο 2. Πολιτισμικές διαστάσεις της παραδοσιακής μουσικής	
2.1 Παραδοσιακές γιορτές και χοροί της Ηπείρου μουσικών	25
2.2 Σχέση μεταξύ μουσικών και χορευτών	30
2.3 Απόψεις των μουσικών ως προς τη σύνδεση ρυθμού – μουσικής – τραγουδιού ...	32
2.4 Η διάλεκτος και οι αντιλήψεις των διαλεκτόφωνων σε σχέση με αυτήν	36
2.4.1 Χαρακτηριστικά	37
2.4.2 Μορφολογία	38
2.4.3 Η γλωσσική ποικιλία της Ηπείρου	39
2.5 Ο ρυθμός της Ηπείρου, θεμελιώδες στοιχείο της παράδοσης	40
Κεφάλαιο 3. Ποιοτική Έρευνα – Μεθοδολογία των Συνεντεύξεων	
Σκοπός και ερευνητικά ερωτήματα	43
Κριτήρια επιλογής δείγματος	44
Εργαλείο και Διαδικασία της Έρευνας	44

Μεθοδολογία ανάλυσης των δεδομένων της έρευνας	44
Περιορισμοί	45
Συνέντευξη 1	45
Συνέντευξη 2	46
Αποτελέσματα έρευνας	49
Ανάλυση των απαντήσεων των Συνεντευξιαζόμενων (Σ)	49
Κεφάλαιο 4. Ποσοτική Έρευνα	
Μεθοδολογία έρευνας	51
Σκοπός της έρευνας και ερευνητικά ερωτήματα	51
Ερευνητικό εργαλείο – Ερωτηματολόγιο	51
Συλλογή δεδομένων	52
Ανάλυση αποτελεσμάτων	54
Κεφάλαιο 5. Γενικά Συμπεράσματα	57
Βιβλιογραφία	60
Ξενόγλωσση	60
Ελληνόγλωσση	62
Παραρτήματα	66
Παράρτημα 1	66
Παράρτημα 2	72

Εισαγωγή

Τα δημοτικά τραγούδια συνιστούν μια ανεκτίμητη πνευματική κληρονομιά, που αναδεικνύει τον πολιτισμικό πλούτο, τις αξίες, την ιστορία και την πνευματική ενέργεια ενός τόπου. Στις σύγχρονες εποχές, αυτή η τέχνη δυσκολεύεται να επιβιώσει, κυρίως σε απομονωμένες περιοχές, καθώς ο σύγχρονος τρόπος ζωής έχει σχεδόν εκμηδενίσει τον παλιό τρόπο ζωής που υπήρχε. Τα παραδοσιακά τραγούδια λειτουργούν ως χρονικά ντοκουμέντα που καταγράφουν την καθημερινή ζωή και τα ήθη των ανθρώπων. Σήμερα, οι συλλογές δημοτικών τραγουδιών θεωρούνται η πιο αξιόπιστη πηγή για την κατανόηση των θεμάτων που ενδιέφεραν τους ανθρώπους: τον κύκλο της ζωής, την αγάπη, τις ασχολίες τους, την ξενιτιά, ιστορικά γεγονότα, μύθους και θρύλους. Κάθε περιοχή είχε τις δικές της μελωδίες και ρυθμούς, πλήρως συνδυασμένα. Τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου, όπως και όλα τα δημοτικά τραγούδια, έχουν μεταφερθεί σε πολλές περιοχές της Ελλάδας με τις μετακινήσεις των ανθρώπων. Τραγουδιούνται και χορεύονται με υπερηφάνεια σε κάθε γωνιά της χώρας. Κάποιοι στίχοι έχουν προσαρμοστεί στις μελωδίες άλλων περιοχών, ενώ άλλοι έχουν παραμορφωθεί και μετατραπεί σε δημοτικά τραγούδια άγνωστης προέλευσης. Τα δημοτικά τραγούδια εξακολουθούν να δημιουργούνται. Οι μελωδίες συνεχίζουν να βασίζονται στις παραδοσιακές φόρμες, ωστόσο οι στίχοι και η ενορχήστρωση περιλαμβάνουν σύγχρονες επιρροές. Οι ανθρώπινες εμπειρίες, οι χαρές και οι λύπες είναι κοινές σε όλα τα μήκη και πλάτη του κόσμου. Η μουσική ενώνει και συνδέει πολιτισμούς, και αυτή η δύναμη πρέπει να αναγνωρίζεται και να εκτιμάται.

Η εργασία αυτή επικεντρώνεται στην ενίσχυση της διατήρησης της παραδοσιακής κληρονομιάς της Ηπείρου, μέσω της καταγραφής και ανάλυσης των χαρακτηριστικών της γλώσσας και της μουσικής της περιοχής. Ειδικότερα, εξετάζει πώς η γλώσσα αλληλεπιδρά με τη μουσική, προσφέροντας νέα δεδομένα για τη γλωσσολογία και τη μουσικολογία, σχετικά με την επίδραση της γλώσσας στις μουσικές φόρμες και ρυθμούς. Παράλληλα, η εργασία συμβάλλει στην κατανόηση της κοινωνικής αξίας της μουσικής και της γλώσσας στην ηπειρωτική κοινωνία, αναδεικνύοντας τους πολιτισμικούς ρόλους τους και τον αντίκτυπό τους στην καθημερινότητα των ανθρώπων της περιοχής.

Ο σκοπός της εργασίας αφορά την ανάλυση της επίδρασης των ρυθμικών δομών της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική, την καταγραφή και ανάλυση των απόψεων των τοπικών μουσικών και διαλεκτόφωνων για τις διαδικασίες σύνθεσης και εκτέλεσης της μουσικής, την αναγνώριση των σχέσεων μεταξύ γλωσσικών και μουσικών χαρακτηριστικών, και την ενίσχυση της κατανόησης και ευαισθητοποίησης για την πολιτισμική κληρονομιά της Ηπείρου. Μέσω της επίτευξης αυτών των στόχων, επιδιώκεται η προώθηση της αναγνώρισης και διατήρησης της γλωσσικής και μουσικής παράδοσης της περιοχής.

Η μεθοδολογία της παρούσας μελέτης συνδυάζει δύο βασικές ερευνητικές προσεγγίσεις: τη θεωρία μέσω της βιβλιογραφικής ανασκόπησης, καθώς επίσης και το ερευνητικό κομμάτι με την μέσω συνεντεύξεων ποιοτική έρευνα, αλλά και την ποσοτική έρευνα, δεδομένου ότι θα διανεμηθούν 50 ερωτηματολόγια που θα συμπληρωθούν από κατοίκους που μιλούν την ηπειρώτικη διάλεκτο. Ο στόχος είναι η εις βάθος διερεύνηση της σύνδεσης μεταξύ της γλώσσας και του ρυθμού της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου, εστιάζοντας στις απόψεις και πεποιθήσεις των διαλεκτόφωνων ομιλητών και μουσικών. Η βιβλιογραφική ανασκόπηση περιλαμβάνει την ανασκόπηση υπάρχουσών ερευνών, μελέτη βιβλίων, άρθρων και άλλων επιστημονικών κειμένων που σχετίζονται με την παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου, τη γλώσσα και τις ρυθμικές δομές της. Αυτό καλύπτει την ανάλυση της εξέλιξης της μουσικής παράδοσης, της γλωσσικής δομής και των ρυθμικών χαρακτηριστικών της περιοχής, καθώς και την καταγραφή σημαντικών ευρημάτων από προηγούμενες μελέτες για την κατανόηση των βασικών θεμάτων που σχετίζονται με τη γλώσσα και τη μουσική. Αυτή η διαδικασία βοηθά στην αναγνώριση ερευνητικών κενών και καθορίζει τις περιοχές που χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης. Η ποιοτική έρευνα περιλαμβάνει τη συλλογή πρωτογενών δεδομένων μέσω συνεντεύξεων με διαλεκτοφώνους ομιλητές και μουσικούς της Ηπείρου. Εν συνεχεία, ακολουθεί η ποσοτική έρευνα, καθότι θα σχεδιαστεί ένα ημιδομημένο ερωτηματολόγιο που καλύπτει θέματα όπως η επίδραση της γλώσσας στη μουσική, οι ρυθμικές δομές της γλώσσας και οι απόψεις των συμμετεχόντων σχετικά με την παραδοσιακή μουσική και γλώσσα. Όσον αφορά τις συνεντεύξεις, αυτές θα οργανωθούν και πραγματοποιηθούν είτε αυτοπροσώπως είτε μέσω ψηφιακών μέσων, ανάλογα με τις συνθήκες και τη διαθεσιμότητα των συμμετεχόντων. Τέλος, η ανάλυση των δεδομένων από τις συνεντεύξεις επικεντρώνεται στην εξαγωγή θεματικών κατηγοριών και μοτίβων, με

στόχο την κατανόηση της αλληλεπίδρασης μεταξύ γλώσσας και μουσικής, καθώς και των προσωπικών πεποιθήσεων και απόψεων των συμμετεχόντων. Ο συνδυασμός της βιβλιογραφικής ανασκόπησης με την ποιοτική και την ποσοτική έρευνα μέσω συνεντεύξεων και ερωτηματολογίων, επιτρέπει μια ολοκληρωμένη κατανόηση της σχέσης μεταξύ γλώσσας και μουσικής στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου, ενώ αναδεικνύει τις πολιτισμικές και κοινωνικές διαστάσεις αυτών των στοιχείων.

A' ΜΕΡΟΣ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (Βιβλιογραφική Ανασκόπηση)

Στο πρώτο μέρος, εστιάζουμε στο θεωρητικό υπόβαθρο που συνδέεται με τη γλώσσα και τη μουσική. Στο Κεφάλαιο 1, αναλύεται η φωνητική δομή της ελληνικής γλώσσας, περιγράφοντας τα χαρακτηριστικά της προφοράς και την επίδραση της φωνητικής δομής στην επικοινωνία. Ακολουθεί η διερεύνηση της αλληλεπίδρασης μεταξύ γλώσσας και ρυθμού, με έμφαση στη ρυθμική δομή της γλώσσας και την αλληλεπίδρασή της με τη μουσική. Το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την ανάλυση της σχέσης μουσικής και ρυθμού.

Στο Κεφάλαιο 2, εξετάζονται οι πολιτισμικές διαστάσεις και απόψεις. Αναλύονται οι παραδοσιακές γιορτές και χοροί της Ηπείρου, καθώς και ο ρόλος της μουσικής και του χορού στις κοινωνικές και πολιτισμικές εκδηλώσεις. Επίσης, αναλύεται η σχέση μεταξύ μουσικών και χορευτών, εστιάζοντας στη συνεργασία τους σε παραδοσιακά δρώμενα. Οι απόψεις των μουσικών για τη σύνδεση ρυθμού, μουσικής και τραγουδιού συγκρίνονται μεταξύ διαφορετικών μουσικών στυλ. Τέλος, μελετάται η διάλεκτος και οι απόψεις των διαλεκτόφωνων για αυτήν, εστιάζοντας στην πολιτισμική της σημασία και τη σύνδεση με τις παραδοσιακές μουσικές και χορευτικές πρακτικές.

B' ΜΕΡΟΣ: Ποιοτική (Συνεντεύξεις) και Ποσοτική (Ερωτηματολόγια) έρευνα

Στο δεύτερο μέρος της εργασίας, εξετάζεται η ποιοτική έρευνα που βασίζεται σε συνεντεύξεις. Στο Κεφάλαιο 1, περιγράφεται η μεθοδολογία της ποιοτικής έρευνας, αναφερόμενη στον σκοπό και τα ερευνητικά ερωτήματα. Παρουσιάζεται το δείγμα, δηλαδή οι συμμετέχοντες στις συνεντεύξεις και τα κριτήρια επιλογής τους. Εξετάζεται το εργαλείο έρευνας, περιλαμβάνοντας το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε για τη συλλογή δεδομένων και τη μέθοδο συλλογής τους.

Στο Κεφάλαιο 2, αναλύονται τα αποτελέσματα της ποιοτικής έρευνας, παρουσιάζοντας τα κύρια ευρήματα και εξάγοντας θέματα και μοτίβα από τα δεδομένα. Τα αποτελέσματα οδηγούν σε συμπεράσματα για τη σύνδεση της γλώσσας με τη μουσική και τον ρυθμό.

Η εργασία κλείνει με την ενότητα των βιβλιογραφικών αναφορών, όπου παρατίθενται όλες οι πηγές και αναφορές που χρησιμοποιήθηκαν για την εκπόνηση της μελέτης.

Κεφάλαιο 1. Ανασκόπηση της βιβλιογραφίας

1.1 Η ελληνική γλώσσα και επίπεδα ανάλυσης στην Ελληνική

Η γλώσσα, η ομιλία και η επικοινωνία είναι όροι με κοινά σημεία που συνδέονται στενά μεταξύ τους. Ωστόσο, αποτελούν ταυτόχρονα και ξεχωριστές έννοιες (Ράλλη, 2019). Η γλώσσα αναφέρεται στο σύστημα των γλωσσικών σημείων και τις σχέσεις μεταξύ τους, το οποίο χρησιμοποιούν οι ομιλητές μιας γλωσσικής κοινότητας για την επικοινωνία (Ράλλη, 2019). Η ομιλία έχει έναν προσωπικό χαρακτήρα, καθώς επιτρέπει στον ομιλητή να εκφραστεί με τον δικό του τρόπο, εντός των ορίων του γλωσσικού συστήματος. Η επικοινωνία αφορά τη διαδικασία ανταλλαγής πληροφοριών, μηνυμάτων και συναισθημάτων μεταξύ των συμμετεχόντων (Ράλλη, 2019).

Μέσω της γλώσσας, επιτυγχάνεται η μεταξύ των ανθρώπων επικοινωνία, η οποία βασίζεται στον προφορικό και το γραπτό λόγο. Ο πρώτος, αποτελεί θα μπορούσε να πει κάποιος τον προθάλαμο του δεύτερου, δεδομένου ότι ο άνθρωπος μαθαίνει πρώτα να μιλά και κατόπιν, με τη βοήθεια των γονιών και του σχολείου, μπορεί να αποτυπώνει τις σκέψεις του στο χαρτί, να γίνεται πομπός και αποδέκτης γραπτών μηνυμάτων. Ωστόσο, η δυνατότητα της γραφής και της ανάγνωσης προϋποθέτει τη διαδικασία της γλωσσικής ανάπτυξης, ωρίμανσης καθώς και της συμμετοχής του ατόμου στις δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα εντός της σχολικής αιθούσης (Τζακώστα, 2011, 2).

Ένα ακόμα στοιχείο που συνδέεται με την ομιλία είναι και ο ρυθμός. Πράγματι, ο έναρθρος λόγος αποτελεί σημείο αναφοράς, το οποίο συνδέεται άρρηκτα με το ρυθμό, τον επιτονισμό, τη μελωδία, καίτοι δεν είναι στοιχείο μόνον του τραγουδιού, αλλά και της απλής επικοινωνίας. Ένα από τα γνωρίσματα του γραπτού λόγου είναι και το ότι στα πλαίσια αυτού μπορεί κανείς να αφιερώσει χρόνο, να σκεφτεί περισσότερο και να επεξεργαστεί τα μηνύματα που θέλει να εντάξει σε ένα κείμενο. Ο προφορικός λόγος είναι συνήθως πιο καθημερινός. Βέβαια, και τα δύο αυτά επίπεδα είναι σπουδαίο και απαραίτητα (Τζακώστα, 2011, 2).

Ο όρος γλώσσα αναφέρεται στη συστηματική χρήση συμβόλων για την επικοινωνία, η οποία αντικατοπτρίζει τον τρόπο σκέψης και κατανόησης του κόσμου (Feldman, 2013). Η γλώσσα είναι ένας κοινωνικά αποδεκτός κώδικας που χρησιμοποιείται από μια συγκεκριμένη γλωσσική κοινότητα για την επικοινωνία

διαφόρων εννοιών. Κάθε γλώσσα περιλαμβάνει μοναδικά σύμβολα και κανόνες (Ράλλη, 2019).

Η ικανότητα να κατανοεί και να παράγει γλώσσα είναι ένα από τα πιο σημαντικά ανθρώπινα επιτεύγματα. Η γλωσσική επικοινωνία είναι μια ικανότητα που αναπτύσσεται σταδιακά στο παιδί και αποτελεί θεμέλιο τόσο για την κοινωνική όσο και για την ψυχολογική του ανάπτυξη (Κατή, 1992). Στην προσχολική ηλικία, η γλωσσική ανάπτυξη προχωρά με γρήγορους ρυθμούς. Η κατάκτηση της γλώσσας από το παιδί είναι ένα προσωπικό κατόρθωμα που θα το βοηθήσει να επικοινωνεί και να εξερευνά τον κόσμο στο μέλλον.

Η φωνητική εξετάζει τις ακουστικές και αρθρωτικές ιδιότητες των ήχων και των φθόγγων που μπορεί να παραγάγει το ανθρώπινο φωνητικό σύστημα (Ράλλη, 2019). Αυτή η επιστημονική περιοχή ασχολείται με τη μελέτη του τρόπου με τον οποίο οι ήχοι παράγονται και αντιλαμβάνονται (Ράλλη, 2019). Η φωνητική περιλαμβάνει τρεις κύριες κατηγορίες. Η πρώτη, η αρθρωτική φωνητική, ασχολείται με τη μελέτη της παραγωγής των φθόγγων από τα φωνητικά όργανα (Πήτα, 1998). Η δεύτερη, η ακουστική φωνητική, μελετά τους φθόγγους κατά τη φάση που αυτοί παράγονται και λαμβάνονται από το ακουστικό σύστημα (Πήτα, 1998). Η τρίτη κατηγορία, η ακροατική φωνητική, εξετάζει το αποτέλεσμα της επίδρασης του ήχου στην ακοή (Πήτα, 1998).

Η μορφολογία μελετά τη δομή των λέξεων και τον τρόπο που αυτές είναι οργανωμένες εσωτερικά (Ράλλη, 2019). Το μόρφημα είναι η μικρότερη γλωσσική μονάδα με νόημα, και οι λέξεις αποτελούνται από ένα ή περισσότερα μορφήματα (Ράλλη, 2019). Τα μορφήματα κατηγοριοποιούνται με βάση τη μορφή τους και τη λειτουργία τους. Μια πρώτη διάκριση γίνεται ανάμεσα στα ελεύθερα μορφήματα, τα οποία μπορούν να σταθούν μόνα τους σε μια πρόταση, και στα δεσμευμένα μορφήματα, τα οποία συνδυάζονται με άλλα μορφήματα (Πήτα, 1998). Επιπλέον, τα μορφήματα χωρίζονται σε λεξικά, που φέρουν σημασία, και γραμματικά, που εκφράζουν γραμματικές σχέσεις (Πήτα, 1998 - Ράλλη, 2019).

Η σύνταξη ασχολείται με το πώς οι λέξεις συνδυάζονται για να δημιουργήσουν γραμματικά σωστές προτάσεις (Ράλλη, 2019). Σε μερικές γλώσσες, η σειρά των λέξεων καθορίζει τη σύνταξη.

Η σημασιολογία μελετά τις έννοιες που εκφράζονται μέσω λέξεων και φράσεων (Ράλλη, 2019). Για να υπάρξει αποτελεσματική επικοινωνία, οι λέξεις πρέπει να αντιστοιχούν σε κοινές έννοιες (Ράλλη, 2019). Η σημασιολογία αφορά τους κανόνες που διέπουν το σχηματισμό λέξεων και προτάσεων (Feldman, 2013). Ένα παιδί που μαθαίνει να μιλά, συχνά δυσκολεύεται να καταλάβει σε τι αναφέρεται μια λέξη, αλλά καθώς εξοικειώνεται με τη σημασιολογία, γίνεται ικανότερο στο να διακρίνει τις διαφορές μεταξύ των λέξεων (Lightfoot & Cole & Cole, 2014 Feldman, 2013).

Έχει διαπιστωθεί ότι τα βρέφη είναι ευαίσθητα στους ήχους της ομιλίας από πολύ νωρίς (Harley, 2008). Η ικανότητα τους να αντιλαμβάνονται τη γλώσσα φαίνεται να είναι πιο ανεπτυγμένη από την ικανότητα να την παράγουν (Κατή, 1992). Υπάρχει διαφορά ανάμεσα σε αυτό που το παιδί μπορεί να αντιληφθεί και σε αυτό που μπορεί να εκφράσει (Κατή, 1992).

Η φωνολογική γνώση είναι απαραίτητη για την γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών. Ένα παιδί χρειάζεται να αντιλαμβάνεται φωνολογικά τις λέξεις για να τις κατανοήσει. Η προγλωσσική περίοδος είναι σημαντική για την προετοιμασία του παιδιού στη μάθηση, καθώς τότε αναπτύσσονται οι ικανότητες αντίληψης και παραγωγής της γλώσσας (Κατή, 1992). Η ικανότητα αντίληψης της ομιλίας από τα βρέφη υπάρχει από τη γέννηση και συνεχίζει να εξελίσσεται (Ράλλη, 2019). Η εξοικείωση με την ομιλία των ανθρώπων οδηγεί τα βρέφη στο να προτιμούν ομιλίες με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά (Κατή, 1992). Τα νεογέννητα είναι ικανά να διακρίνουν διαφορετικούς ήχους και να αναγνωρίζουν τη φωνή της μητέρας τους (Ράλλη, 2019). Τα βρέφη προτιμούν ομιλίες και περίπλοκους ήχους, όπως φωνές και θορύβους, αντί για απλούς ήχους (Berk, 2019 Lightfoot & Cole & Cole, 2014). Οι ικανότητες των βρεφών να κατηγοριοποιούν τους γλωσσικούς ήχους σύμφωνα με τις φωνητικές τους ιδιότητες είναι κρίσιμες (Κατή, 1992). Παρότι αυτές οι ικανότητες ίσως να μην επαρκούν για την πλήρη εκμάθηση μιας γλώσσας, είναι απαραίτητες για την κατηγοριοποίηση των ήχων της γλώσσας. Αυτή η κατηγοριοποίηση δεν είναι υποκειμενική για τα παιδιά (Κατή, 1992). Επίσης, τα βρέφη αντιλαμβάνονται προσωδιακά φαινόμενα, όπως τον επιτονισμό, τον μουσικό και δυναμικό τόνο, που χρησιμοποιούνται στις γλώσσες για να διαφοροποιήσουν έννοιες (Κατή, 1992). Αυτές οι ικανότητες παρατηρούνται ήδη από τις 6 εβδομάδες της ζωής τους.

Η κατανόηση του τονισμού είναι εξαιρετικά σημαντική για την αναγνώριση λέξεων και την κατανόηση του ρυθμού και του επιτονισμού (Κατή, 1992). Οι ικανότητες διάκρισης των φωνημάτων αποτελούν κρίσιμες βάσεις για την αναγνώριση τους. Στην ηλικία των 18 μηνών, τα βρέφη είναι σε θέση να διακρίνουν φωνητικές αντιθέσεις που δεν υπάρχουν στη μητρική τους γλώσσα (Ράλλη, 2019). Βρέφη ηλικίας 1 έως 4 μηνών μπορούν να διακρίνουν όλες τις φωνητικές αντιθέσεις (Ράλλη, 2019). Από την ηλικία των 4 έως 6 μηνών, τα βρέφη αναπτύσσουν την ικανότητα να διακρίνουν διαφορετικά μοτίβα επιτονισμού και δείχνουν ευαισθησία στα προσωδιακά χαρακτηριστικά της γλώσσας (Ράλλη, 2019). Επίσης, είναι ικανά να διακρίνουν τα προσωδιακά χαρακτηριστικά της μητρικής τους γλώσσας από αυτά άλλων γλωσσών (Kent & Míolo, 1995). Τέλος, βρέφη ηλικίας 7 έως 10 μηνών αρχίζουν να αναγνωρίζουν λέξεις της μητρικής τους γλώσσας σε όλο και πιο σύντομο χρονικό διάστημα (Ράλλη, 2019).

Η φωνολογική παραγωγή στα παιδιά αναπτύσσεται μέσα από συγκεκριμένα αναπτυξιακά στάδια. Τα στάδια αυτά είναι: α) η προγλωσσική επικοινωνία ή φωνοποιήσεις, β) το βάβισμα, και γ) οι πρώτες λέξεις (Ράλλη, 2019). Η φωνητική δραστηριότητα του βρέφους ξεκινά από τη γέννηση μέσω της παραγωγής άναρθρων ήχων και του κλάματος (Ράλλη, 2019). Η φωνητική ανάπτυξη αρχίζει στους πρώτους δύο μήνες και ολοκληρώνεται περίπου στην ηλικία των 7 ετών (Ράλλη, 2019). Ο Oller (1980) πρότεινε τέσσερα στάδια φωνητικής ανάπτυξης κατά τον πρώτο χρόνο της ζωής:

Το στάδιο των φωνοποιήσεων ή της φώνησης, στους πρώτους δύο μήνες.

Το στάδιο της πρώιμης άρθρωσης, από 1 έως 4 μηνών.

Το στάδιο της επέκτασης, από 3 έως 8 μηνών.

Το στάδιο της κανονικότητας, από 5 έως 10 μηνών.

Η ελληνική γλώσσα ανήκει στην ευρύτερη ομάδα των ινδοευρωπαϊκών γλωσσών, στην οποία περιλαμβάνονται επίσης η ιταλική, η κελτική, η τευτονική, η βαλτοσλαβική, η αρμενική και άλλες. Η ακριβής χρονική περίοδος και τοποθεσία της αποσύνδεσης της ελληνικής από την ινδοευρωπαϊκή μητέρα γλώσσα δεν είναι πλήρως κατανοητές, αλλά είναι πιθανό να συνέβη κατά την 5η χιλιετία π.Χ. βόρεια του Εύξεινου Πόντου. Στη νότια Βαλκανική, που μετέπειτα ονομάστηκε Ελλάδα, οι

πρόγονοι των Ελλήνων εγκαταστάθηκαν γύρω στο 2000 π.Χ., αφού πρώτα πέρασαν από τη Μακεδονία και την Ήπειρο. Προτού φτάσουν εκεί, οι Προέλληνες, όπως οι Πελασγοί, Τυρσηνοί και άλλοι, ζούσαν πιθανότατα στην περιοχή από την 6η χιλιετία π.Χ. Η προέλευση των Προελλήνων είναι αβέβαιη, μερικοί ερευνητές, όπως ο Vladimir Georgiev, προτείνουν ότι ήταν αρχαίοι Ινδοευρωπαίοι, αλλά αυτή η θεωρία έχει αμφισβητηθεί. Οι Έλληνες συνδυάστηκαν με τους Προέλληνες, δημιουργώντας τον μυκηναϊκό πολιτισμό και αργότερα τον κλασικό ελληνικό πολιτισμό. Η ελληνική γλώσσα επηρεάστηκε από τους Προέλληνες, προσθέτοντας λέξεις σχετικές με φυτά, φυσικά χαρακτηριστικά, πολιτειακούς όρους και πολιτισμικά στοιχεία, καθώς και ονόματα θεών (Προμπονάς, 1993 : 1-2).

Το 1892, ο Έλληνας γλωσσολόγος Γ. Ν. Χατζιδάκις παρουσίασε τη θεωρία του αιολοδωρισμού για την καταγωγή της Νέας Ελληνικής, υποστηρίζοντας ότι η γλώσσα προήλθε από την Αττική-Κοινή. Αργότερα, ο Αυστριακός γλωσσολόγος Paul Kretschmer πρότεινε ότι η Κοινή αναπτύχθηκε και από άλλες διαλέκτους. Από την πλευρά τους, οι Γερμανοί Wilamowitz και ο Γάλλος Meillet θεωρούσαν την Κοινή ως μια απλοποιημένη μορφή της Ιωνικής διαλέκτου. Οι Έλληνες φιλόλογοι Στυλιανός Καψωμένος και Αγαπητός Τσοπανάκης συμφωνούν με τον Kretschmer ότι η Κοινή προήλθε από πολλές διαλέκτους, αλλά διαφωνούν με την άποψη ότι η Κοινή εξάλειψε τις αρχαίες διαλέκτους, τονίζοντας τις επιρροές τους. Ο καθηγητής Γ. Μπαμπινιώτης τονίζει ότι, αν και η Αλεξανδρινή Κοινή είχε ως κύριο κορμό την Αττική, περιλάμβανε και στοιχεία από τις ιωνικές, δωρικές και άλλες διαλέκτους. Αναφέρει ότι η Κοινή δεν δημιουργήθηκε αποκλειστικά από την Αττική, αλλά συνδύασε στοιχεία από διάφορες διαλέκτους και εξελίχθηκε μέσω μιας μακροχρόνιας διαδικασίας διαφοροποίησης (Προμπονάς, 1993 : 9-10).

1.2 Ρυθμός στη γλώσσα και τη μουσική

Η μουσική και η γλώσσα είναι καθολικές ανθρώπινες ικανότητες με πολλές εμφανείς ομοιότητες στις ηχητικές τους χαρακτηριστικές, τη δομή και τη συχνή χρήση τους σε κοινωνικές αλληλεπιδράσεις. Αυτό μας οδηγεί στο να αναμένουμε ότι ενδέχεται να κατανοούνται και να επεξεργάζονται με παρόμοιο τρόπο. Πράγματι, οι νέες έρευνες δείχνουν ότι αυτό μπορεί να είναι αληθές. Ωστόσο, η παραδοσιακή έρευνα επικεντρώνεται συχνά σε μεμονωμένα άτομα, όπως οι ακροατές ή οι ερμηνευτές, ενώ η κύρια χρήση της μουσικής και της γλώσσας είναι σε κοινωνικά περιβάλλοντα.

Σκοπός της σύγχρονης έρευνας είναι να συγκρίνει τη μουσική και τη γλώσσα σε ό,τι αφορά τις ηχητικές και δομικές τους πλευρές, τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και τις λειτουργικές τους προελεύσεις, προκειμένου να αναπτυχθούν παράλληλες ερμηνείες. Μια πρόσφατη σημαντική πρόταση είναι η υπόθεση της κοινωνικής σύνδεσης, η οποία υποστηρίζει ότι η μουσική και η γλώσσα εξελίχθηκαν για να υποστηρίξουν τις κοινωνικές σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων (Oesch, 2019).

Οι πληροφορίες που λαμβάνει το ανθρώπινο μυαλό μέσω του ακουστικού γλωσσικού σήματος υποβάλλονται σε μια περίπλοκη νοητική επεξεργασία για την κατανόηση του προφορικού λόγου. Η διαδικασία αυτή, σύμφωνα με την ψυχογλωσσολογία, αποτελείται από διάφορα διακριτά στάδια (Παπαδέλης, 2008). Οι Brown και Hagoort (2004) αναφέρουν ότι το πρώτο στάδιο της επεξεργασίας του ακουστικού σήματος είναι μη γλωσσικό και πραγματοποιείται μέσω νευρικών συνδέσεων. Στο στάδιο αυτό, η ακουστική πληροφορία οργανώνεται σε διακριτές αναπαραστάσεις που επιτρέπουν τον εντοπισμό της προέλευσης του σήματος. Στη συνέχεια, το σήμα διαχωρίζεται σε διάφορες πηγές, και κάθε πηγή αναλύεται περαιτέρω σε ηχητικά γεγονότα που εξετάζονται για τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, όπως το ηχόχρωμα και η ένταση (Παπαδέλης, 2008).

Στο επόμενο στάδιο, το ακουστικό σήμα υφίσταται προ-λεκτική φωνολογική επεξεργασία, όπου μετατρέπεται σε φωνολογικές αναπαραστάσεις. Η αντιστοίχιση μεταξύ των ηχητικών γεγονότων και των δομικών μονάδων του προφορικού λόγου (συλλαβές) είναι σύνθετη και δυσκολεύει την ακριβή ερμηνεία, λόγω της διαφοροποίησης αυτών των μονάδων από γλώσσα σε γλώσσα. Τα προσωδιακά και ρυθμικά χαρακτηριστικά της κάθε γλώσσας παίζουν επίσης κρίσιμο ρόλο σε αυτήν τη διαδικασία (Παπαδέλης, 2008).

Οι φωνολογικές αναπαραστάσεις που δημιουργούνται από αυτή την επεξεργασία οδηγούν στον μηχανισμό αναγνώρισης λέξεων, ο οποίος σχηματίζει λεξιλογικές αναπαραστάσεις αποθηκευμένες στο νοητικό λεξικό του εγκεφάλου. Παρά την πολυπλοκότητα αυτής της διαδικασίας, η έρευνα αναγνωρίζει ορισμένα βασικά στοιχεία. Η φωνολογική αναπαράσταση κάθε λέξης εκτυλίσσεται σε ένα χρονικό πλαίσιο, ενώ ενεργοποιούνται άλλες λέξεις που μοιάζουν μεταξύ τους, καθορίζοντας το τελικό αποτέλεσμα (Παπαδέλης, 2008). Τέλος, η επικρατούσα λεξιλογική αναπαράσταση ενεργοποιεί μορφολογικές και σημασιολογικές πληροφορίες, οι οποίες

συμβάλλουν στη συγκρότηση της φράσης και στην ένταξή της στη συνομιλία (Παπαδέλης, 2008).

Η μελέτη του ρυθμού του λόγου έχει προσελκύσει μεγάλο ενδιαφέρον τα τελευταία 80 χρόνια (Turk & Shattuck-Hufnagel, 2013).

Ο προφορικός λόγος και η μουσική εμφανίζουν κοινά χαρακτηριστικά στην οργάνωση των ακουστικών φαινομένων και στην επεξεργασία των γνωστικών και κινητικών λειτουργιών, χρησιμοποιώντας τις ίδιες περιοχές του εγκεφάλου. Αυτό έχει οδηγήσει σε εκτενείς έρευνες στον τομέα της γλωσσολογίας και της νευροεπιστήμης (Patel & Daniele, 2003, Patel, 2006).

Ο ρυθμός της γλώσσας περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο ο λόγος οργανώνεται χρονικά (Patel & Daniele, 2003). Οι γλωσσολόγοι και οι μουσικολόγοι έχουν διαφορετικές προσεγγίσεις για τον ρυθμό. Για τους μουσικολόγους, ο ρυθμός περιλαμβάνει ένα σύστημα εναλλαγής τόνων και ομαδοποιημένων φράσεων (Fitch, 2012; Kotz, Ravignani & Fitch, 2018).

Οι Jaffe και Feldstein (1970) χρησιμοποίησαν τον όρο "ρυθμός" για να αναφερθούν στην εξάρτηση της γλωσσικής παραγωγής από την ολοκλήρωση της ομιλίας των άλλων (Jaffe & Feldstein, 1970, αναφερόμενο στο Warner, 1988, σ. 63-64). Από την άλλη, η Wagner (2008) προτείνει ότι η ρυθμική δομή της γλώσσας απαιτεί την ανάλυση σε ρυθμικά σχετιζόμενα γεγονότα, όπως οι συλλαβές, και την ομαδοποίησή τους σε διαδοχικές ομάδες με παρόμοια δομή. Παρά την άποψη ότι η ρυθμική δομή είναι ανεξάρτητη, αυτό αμφισβητείται, καθώς η πλειονότητα των ανθρώπων αντιλαμβάνεται τη ρυθμική δομή κυρίως μέσω των χαρακτηριστικών της γλώσσας. Ο ρυθμός της γλώσσας διαμορφώνεται όχι μόνο από την ακουστική διάρκεια αλλά και από τη θέση των τόνων, δημιουργώντας ένα ρυθμικό σχήμα τόνων και μη τόνων (Wagner, 2008). Το μέτρο έχει επίσης σημαντικό ρόλο, καθώς η ομιλία παρουσιάζει μια ιεραρχική οργάνωση παρόμοια με τη μουσική (Patel, 2006). Ωστόσο, η ομιλία δεν έχει τον παλμό της μουσικής, κάτι που επηρεάζει την αντίληψη. Στη μουσική, οι περιοδικές προσδοκίες που βασίζονται σε ισόχρονους παλμούς έχουν λιγότερη επίδραση στην αντίληψη της ομιλίας (Patel, 2006).

1.3 Αλληλεπίδραση μουσικής και ρυθμού

Ο ρυθμός είναι σημαντικός τόσο για την κοινωνική όσο και για τη γλωσσική ανάπτυξη, και οι δεξιότητες αντίληψης και παραγωγής ρυθμού θεωρούνται βασικά ευάλωτα σημεία σε νευροαναπτυξιακές διαταραχές όπως ο αυτισμός, που επηρεάζουν την κοινωνική επικοινωνία. Ωστόσο, η άμεση σύνδεση μεταξύ της συμμετοχής στον μουσικό ρυθμό και της εκφραστικής επικοινωνίας στα αυτιστικά άτομα δεν είναι ξεκάθαρη. Αυτή η έλλειψη σαφούς σχέσης υποδηλώνει ότι ο μηχανισμός που συνδέει τον ρυθμό με την εκφραστική επικοινωνία μπορεί να περιλαμβάνει άλλους γνωστικούς ή αναπτυξιακούς παράγοντες. Σε έρευνα που έγινε από τους Fram, Liu and Lense (2024), η υπόθεσή τους ήταν ότι οι κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, όπως οι διαπροσωπικές σχέσεις και η μουσική αλληλεπίδραση μεταξύ παιδιών και φροντιστών, αποτελούν σημαντικούς παράγοντες, ιδιαίτερα στον αυτισμό. Για να το εξετάσουν αυτό, συνέλεξαν πληροφορίες από γονείς παιδιών με αυτισμό και χωρίς αυτισμό, ηλικίας 14-36 μηνών, που αφορούσαν τη ρυθμική μουσική συμμετοχή των παιδιών, τις κοινωνικές δεξιότητες, τις μουσικές αλληλεπιδράσεις γονέα-παιδιού και τις δεξιότητες εκφραστικής επικοινωνίας. Η ανάλυση των δεδομένων αποκάλυψε ένα σύστημα ανεξάρτητων, έμμεσων διαδρομών από τη ρυθμική μουσική συμμετοχή προς την εκφραστική επικοινωνία μέσω κοινωνικών δεξιοτήτων και μουσικών αλληλεπιδράσεων γονέα-παιδιού σε αυτιστικά παιδιά. Αυτό δείχνει ότι οι κοινωνικές και μουσικές αλληλεπιδράσεις είναι κρίσιμοι σύνδεσμοι μεταξύ του ρυθμού και της γλώσσας, και ότι διάφορες μορφές κοινωνικής αλληλεπίδρασης λειτουργούν ανεξάρτητα και παράλληλα για να συνδέσουν τη ρυθμική μουσική με τις δεξιότητες εκφραστικής επικοινωνίας (Fram, Liu and Lense, 2024).

Ο ρυθμός αποτελεί το θεμέλιο της μουσικής, συνδυάζοντας τον ήχο και τη σιωπή σε ένα αρμονικό σύνολο. Στη μουσική θεωρία, ο ρυθμός είναι η συνεχής εναλλαγή νοτών και παύσεων που δημιουργεί ένα συγκεκριμένο μοτίβο. Αυτά τα μοτίβα καθορίζουν όχι μόνο τη στιγμή που θα παιχτούν οι νότες, αλλά και τη διάρκειά τους και την ένταση με την οποία θα εκτελεστούν, προσδίδοντας στο κομμάτι ποικιλία και ζωντάνια. Η σημασία του ρυθμού στη μουσική είναι αδιαμφισβήτητη, καθώς λειτουργεί σαν ο κύριος μηχανισμός που δίνει πνοή και δομή σε κάθε σύνθεση. Σε ένα μουσικό σύνολο, η ρυθμική ενότητα προσφέρει τη σταθερή βάση πάνω στην οποία στηρίζονται όλα τα υπόλοιπα όργανα. Ντραμς, κρουστά, μπάσο, κιθάρα, πιάνο και συνθεσάιζερ μπορούν να αναλάβουν τον ρόλο των ρυθμικών οργάνων, ανάλογα με το

κομμάτι, αλλά κάθε μουσικός πρέπει να τηρεί τον ρυθμό και τα μοτίβα που ο συνθέτης έχει ορίσει. Διάφορα στοιχεία συνθέτουν τον ρυθμό στη μουσική. Η υποδιαίρεση του χρόνου καθορίζει τον αριθμό των χτυπημάτων σε κάθε μέτρο και τη διάρκειά τους. Το μέτρο είναι η ομαδοποίηση αυτών των χτυπημάτων σε ομάδες των δύο, τριών ή τεσσάρων, ανεξάρτητα από το είδος των νοτών. Το τέμπο δείχνει την ταχύτητα εκτέλεσης του κομματιού, ενώ τα δυνατά και αδύναμα χτυπήματα προσθέτουν χαρακτήρα στο ρυθμικό μοτίβο. Οι συγκοπές, που τονίζουν ασυνήθιστα σημεία του ρυθμού, προσδίδουν βάθος και ενδιαφέρον στη μουσική. Οι τονισμοί επιτρέπουν σε ορισμένα χτυπήματα να ξεχωρίζουν, όπως γίνεται με τις συλλαβές σε ένα ποίημα. Τέλος, οι πολυρυθμοί συνδυάζουν διαφορετικούς ρυθμούς ταυτόχρονα, προσφέροντας πολυπλοκότητα και πλούτο στη σύνθεση. Ο ρυθμός είναι η καρδιά της μουσικής, καθοδηγώντας την έκφραση και τη ροή κάθε κομματιού. Μέσω της επαναλαμβανόμενης διάταξης και της αρμονικής συνύπαρξης των διαφορετικών ρυθμικών στοιχείων, οι μουσικοί δημιουργούν μοναδικές συνθέσεις που είναι ταυτόχρονα εντυπωσιακές και δομικά ισχυρές (MasterClass, 2021).

Η επιθυμία κάποιου να κουνηθεί με το ρυθμό της μουσικής, γνωστή και ως groove, επηρεάζεται σε σημαντικό βαθμό από τη ρυθμική ανατροπή της μουσικής. Για τους ενήλικες, η σχέση αυτή καθιστά σαφές πως προτιμούν να κινούνται περισσότερο με ρυθμούς που διαθέτουν κάποια, αλλά όχι υπερβολική, ρυθμική ανατροπή. Δεν είναι ακόμη σαφές αν αυτή η προτίμηση μεταβάλλεται με την εμπειρία. Σε δύο σειρές πειραμάτων, εξετάστηκε αν η σχέση μεταξύ ρυθμικής ανατροπής και groove επηρεάζεται από την εμπειρία χορού ή από την ηλικία. Χορευτές και μη χορευτές αξιολόγησαν το groove σε 50 διαφορετικούς ρυθμούς με ποικιλία ρυθμικής ανατροπής. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι δεν υπήρχαν σημαντικές διαφορές στις αξιολογήσεις μεταξύ των δύο ομάδων, και οι στατιστικές αναλύσεις επιβεβαίωσαν την ομοιότητα τους όσον αφορά το μέσο groove και το καλύτερο επίπεδο ρυθμικής ανατροπής. Ωστόσο, οι χορευτές εμφάνισαν μια πιο έντονη σύνδεση μεταξύ ρυθμικής ανατροπής και groove σε σύγκριση με τους μη χορευτές. Για να αξιολογηθεί η σχέση αυτή σε παιδιά ηλικίας 3-6 ετών, πραγματοποιήθηκαν δύο δραστηριότητες: Στην πρώτη, τα παιδιά σύγκριναν ρυθμούς με διάφορα επίπεδα ρυθμικής ανατροπής και επέλεγαν ποιος ρυθμός ήταν καλύτερος για χορό. Στη δεύτερη, χόρεψαν με τους ίδιους ρυθμούς. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι, όπως και στους ενήλικες, οι ρυθμοί με μέτρια ρυθμική ανατροπή προκαλούν μεγαλύτερη επιθυμία κίνησης από τους ρυθμούς με

χαμηλή ρυθμική ανατροπή. Ένα επόμενο πείραμα επιβεβαίωσε αυτά τα ευρήματα. Καταλήγοντας, φαίνεται ότι το ιδανικό επίπεδο ρυθμικής ανατροπής για groove παραμένει σταθερό ανεξαρτήτως εμπειρίας, αν και η εμπειρία μπορεί να επηρεάσει την ένταση της σχέσης αυτής (Cameron et al., 2023).

Κεφάλαιο 2. Πολιτισμικές διαστάσεις και απόψεις

2.1 Παραδοσιακές γιορτές και χοροί της Ηπείρου

Ο χορός γενικότερα, είναι πομπός και αποδέκτης πολιτισμού. Από την αρχαιότητα, ο χορός υπήρξε αναπόσπαστο μέρος της ανθρώπινης φύσης (Ζήση και συν. 2014). Πρωτοεμφανίζεται σε σπηλαιογραφίες της παλαιολιθικής εποχής, στις οποίες απεικονίζονται άνθρωποι να χορεύουν σε ιερά περιβάλλοντα. Χρονολογικά, συνδέεται με την εμφάνιση του Homo Sapiens και σχετίζεται στενά με τη λατρεία της φύσης, καθώς οι άνθρωποι εκείνης της εποχής είχαν στενούς δεσμούς με το φυσικό περιβάλλον (Χουζίνγκα, 1989).

Ο παραδοσιακός χορός ήταν πάντα αναπόσπαστο κομμάτι της πολιτιστικής παράδοσης ως έθνος. Μέσω του χορού, οι Έλληνες εξέφραζαν τα συναισθήματά τους, τιμούσαν σπουδαία γεγονότα και προετοιμάζονταν για τη μάχη ήδη από τα αρχαία χρόνια. Αυτές οι πρακτικές διατηρήθηκαν αμετάβλητες στο πέρασμα των αιώνων, χάρη στη μεταβίβασή τους από γενιά σε γενιά μέσα από τον λόγο και την τέχνη. Στην πορεία του χρόνου, ο χορός ξεκίνησε ως μέσο στρατιωτικής εκπαίδευσης και τμήμα θρησκευτικών τελετών, πριν ενσωματωθεί στο ελληνικό θέατρο και εξελιχθεί σε θεμελιώδες κομμάτι της λαϊκής ψυχαγωγίας (Κράους, 1980).

Η λήθη και η παραμόρφωση πολλών ηθών και εθίμων μετέτρεψαν τον ελληνικό παραδοσιακό χορό σε μια καθαρά ψυχαγωγική δραστηριότητα, με αποτέλεσμα την εμπορευματοποίησή του. Αυτό είχε ως επακόλουθο την αλλαγή στον τρόπο εκμάθησής του, που πλέον διδάσκεται μέσα από οργανωμένες εκπαιδευτικές διαδικασίες. Ωστόσο, η διδασκαλία του σε σχολεία και συλλόγους συνεχίζει να γίνεται με στόχο την αναπαράσταση και την αναβίωση της παραδοσιακής του μορφής (Κοσμοπούλου, 2012).

Ο παραδοσιακός χορός, άρρηκτα δεμένος με τη μουσική και το τραγούδι, αποτελεί σημαντικό στοιχείο του ελληνικού λαϊκού πολιτισμού, εκφράζοντας τα ήθη, τις παραδόσεις, τον χαρακτήρα, τις συνήθειες, τις αξίες και το πνεύμα του ελληνικού λαού (Ιορδανίδου, 2012).

Είναι επίσης ένα κοινωνικό γεγονός που χαροποιεί άτομα κάθε ηλικίας. Το ενδιαφέρον για τον παραδοσιακό χορό αυξάνεται διεθνώς, ακόμη και από ανθρώπους

που δεν γνωρίζουν τα ελληνικά έθιμα που τον περιβάλλουν, ένα φαινόμενο που δεν συναντάται σε όλα τα είδη χορού παγκοσμίως (Ζήση και συν. 2011).

Από τις περιοχές της Ηπείρου, ιδιαίτερη σημασία έχει η μελέτη της μουσικής παράδοσης στην πόλη της Πρέβεζας. Οι πληροφορίες σχετικά με τους μουσικούς που ζούσαν και δραστηριοποιούνταν στην Πρέβεζα μεταξύ 1880 και 1930 είναι σχεδόν ανύπαρκτες, καθώς οι περισσότερες έρευνες για τη μουσική ιστορία της πόλης επικεντρώνονται στην προπολεμική και μεταπολεμική περίοδο (1920-1960). Παρόλα αυτά, υπάρχουν ορισμένες αναφορές σε κείμενα περιηγητών που μαρτυρούν την παρουσία μουσικών στην Ήπειρο μεταξύ 1812 και 1837, χωρίς όμως να δίνονται πληροφορίες για την ταυτότητα ή το μουσικό όργανο που έπαιζαν. Επιπλέον, καταγράφεται μια τέτοια μαρτυρία, η οποία αποδεικνύει την ύπαρξη κλαρίνου στην περιοχή της Βόνιτσας ήδη από το 1834: «Τρεις άνδρες ήσαν μουσικοί... ο τρίτος κλαρίνο. Εχόρευσαν δε χορούς της Ελλάδος, της Σμύρνης και άλλους κλέφτικους» (Μαζαράκη, 1984).

Η Βόνιτσα και η Πρέβεζα βρίσκονταν σε στενή επικοινωνία εκείνη την περίοδο, και πολλοί κάτοικοι της Βόνιτσας, όπως ο κλαρινίστας Ν. Τζάρας, εγκαταστάθηκαν στην Πρέβεζα, γεγονός που υποδηλώνει την πιθανή παρουσία του κλαρίνου και εκεί (Κοκκώνης, 2008).

Οι πρώτοι Τσιγγάνοι έφτασαν στην Ήπειρο γύρω στο 1370 και ήταν γνωστοί με διάφορες ονομασίες, όπως «Τουρκόγυφτοι», «Ροματσέλ», «Αρκουδόγυφτοι», «Ρόμοι», «Ρόμηδες» και «Χαλκιάδες» (Σούλης, 1929).

Στην Πρέβεζα δεν υπάρχουν ακριβή στοιχεία για τον πληθυσμό των Τσιγγάνων, αλλά ο Αυδίκος αναφέρει τη συνοικία «Γύφτικα» κοντά στην τάφρο. Οι κάτοικοι εκεί αποκαλούνταν «γύφτοι», όχι λόγω της καταγωγής τους, αλλά εξαιτίας του χρώματός τους. Οι περισσότεροι προέρχονταν από Μαρόκο και Σενεγάλη, τους οποίους είχαν φέρει οι Γάλλοι. Κάποιοι ήταν μουσικοί, άλλοι έκαναν διάφορα θελήματα, ενώ άλλοι ήταν ψαράδες (Αυδίκος, 1991, 60-61).

Η θεώρηση των δημοτικών τραγουδιών, μέχρι πρόσφατα, προσεγγιζόταν από διαφορετικές οπτικές γωνίες. Μία από αυτές εστίαζε στη λογοτεχνική αξία των κειμένων, παραμελώντας τις προσεγγίσεις που αναδείκνυαν τη συνολική τους αξία και τον ρόλο τους ως μέσο έκφρασης στην κοινωνία. Άλλοτε, η διαίρεση των τραγουδιών γινόταν με βάση τη φιλολογική ανάλυση, ενώ η δημιουργία μουσικών χαρτών, όταν

έγινε, στηρίχθηκε στη γεωγραφία, όπως συνέβη και στην Ήπειρο. Οι πρώτες ηχητικές καταγραφές χρονολογούνται από το 1930, με μουσικούς όπως ο Νίκος Τζάρας και ο Κίτσος Χαρισιάδης. Την ίδια περίοδο, Ηπειρώτες όπως η Αμαλία Βάκα και ο Αλέξης Ζούμπας ηχογραφούνται στην Αμερική. Μεταπολεμικά, οι ηχογραφήσεις πληθαίνουν, με εξέχοντα τον Τάσο Χαλκιά και την οικογενειακή του κομπανία, καθώς και τους τραγουδιστές Αλέκο Κιτσάκη και Στυλιανό Μπέλλο. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι ξένοι ερευνητές όπως οι S. Baud-Bovy, R. Brandl και W. Dietrich μελέτησαν τη μουσική παράδοση της Ηπείρου μετά τον πόλεμο (Κοκκώνης, 2008, 7).

Το μοιρολόι, χαρακτηριστικό της ηπειρώτικης παράδοσης, είναι ένα από τα ελάχιστα τραγούδια με τόσο ελεύθερη μορφή. Ο βασικός πυλώνας του είναι ο αυτοσχεδιασμός, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι γίνεται τυχαία. Κάθε μουσικός οργανώνει τον ρυθμό με δικό του τρόπο, γεγονός που εξαλείφει την έννοια του παραδοσιακού μέτρου. Οι μουσικοί εκφράζουν τα συναισθήματά τους μέσα από τον αυτοσχεδιασμό, με τον εσωτερικό ρυθμό να κυλάει, παρά την εξωτερική ηρεμία της μουσικής. Τα μοιρολόγια διακρίνονται σε πέντε κατηγορίες: ελεύθεροι αυτοσχεδιαστικοί θρήνοι, μοιρολόγια που αναφέρονται στον νεκρό, δίστιχα, καθιερωμένα θέματα, και αφηγηματικά μοιρολόγια, γνωστά και ως μοιρολόγια του Χάρου (Λώλης, 2000, 46).

Τα μοιρολόγια διατηρούν στενές σχέσεις με άλλες κατηγορίες τραγουδιών, κυρίως τα γαμήλια και τα τραγούδια της ξενιτιάς. Υπάρχει μια ουσιαστική συγγένεια των περιστάσεων του θανάτου, του γάμου και της αποδημίας – που περιέχουν και οι τρεις το στοιχείο του χωρισμού και της διάλυσης του οικογενειακού κυττάρου. Τα μοιρολόγια είναι μια φόρμα καθαρά φωνητική. Μόνο στην Ήπειρο συναντά κανείς μοιρολόγια με όργανα, στην κηδεία ή και πάνω από το μνήμα. Το μοιρολόγια είναι μονόφωνα, γι' αυτό το λόγο όταν υπάρχουν πολλοί μοιρολογητές ή θα κρατήσουν κάποιο ισοκράτημα ή θα ακολουθεί ο ένας μετά τον άλλο. Το συγκεκριμένο είδος τραγουδιού ενσωματώνει τοπικά χαρακτηριστικά ανάλογα με την περιοχή που ακούγεται. Τέλος άξιο αναφοράς είναι και το γεγονός ότι το μοιρολόι αποτελεί το εναρκτήριο κομμάτι σε ένα πανηγύρι (Saunier, 1999, 14-15).

Ο πωγωνίσιος χορός, ως τυπικός τετράσημος της Ηπείρου, έχει μια σημαντική θέση στην καταγραφή του υλικού μας και θεωρείται από πολλούς μουσικούς ως «πανηπειρώτικος» λόγω της ταύτισής του με την ηπειρώτικη παράδοση. Παρά την παρουσία άλλων ρυθμών, όπως ο πεντάσημος, ο τσάμικος, το Μπεράτι και οι κλέφτες,

ο τετράσημος συνδέεται βαθύτερα με την ηπειρώτικη παράδοση. Η εξέλιξή του από τις δεκαετίες του '30, του '50 και του '60 έως σήμερα φαίνεται στα αποτελέσματα της έρευνας. Οι προπολεμικές ηχογραφήσεις (1926-1950) χαρακτηρίζονται από «στιβαρότητα» στη ρυθμική αγωγή και απλότητα, ενώ τα νεότερα ηπειρώτικα τραγούδια παρουσιάζουν διαφορετικά χαρακτηριστικά (Τριάντης, 2006, 51).

Ο καρσιλαμάς, ένας ρυθμός περιορισμένος στις περιοχές Ιωαννίνων και Πρέβεζας, εμφανίζεται ως «Μπαζαρκάνα» ή «Μπαζαργκάνα» στα Ιωάννινα και ως «Φυσούνι» στην Πρέβεζα. Αυτά τα τραγούδια είναι τα μοναδικά στην Ηπειρωτική μουσική με ανατολίτικες επιρροές στο ρυθμικό τους μοτίβο. Ειδικότερα, η «Μπαζαρκάνα» είναι χαρακτηριστικό τραγούδι των Ιωαννίνων, ενώ το «Φυσούνι», που έχει και τίτλο «Σαν τα Μάρμαρα της Πόλης», φέρει Πολίτικη καταγωγή και πιθανώς συνδέεται με την Κωνσταντινούπολη, εν μέρει λόγω της επιρροής της αυλής του Αλή Πασά (Τριάντης, όπ., 51).

Η δημοτική μουσική της Πρέβεζας επηρεάστηκε κυρίως από δύο πολιτισμικούς παράγοντες: το ανατολίτικο στοιχείο και την αστική κουλτούρα της ανώτερης τάξης, που στηριζόταν στον ευρωπαϊκό πολιτισμό. Η στρατηγική θέση της Πρέβεζας ως σημαντικού λιμανιού της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας την έκανε κεντρικό κόμβο εμπορικών και πολιτισμικών ανταλλαγών μεταξύ Ευρώπης και Κωνσταντινούπολης, ενισχύοντας την παρουσία αυτών των ρευμάτων. Αυτές οι επιρροές διατηρήθηκαν και μετά την απελευθέρωση, ενώ η άφιξη προσφύγων από τη Μικρασιατική Καταστροφή ενίσχυσε τη σύνδεση με τις ανατολίτικες μουσικές επιρροές (Τριάντης, ό.π., 61).

«Στην περίπτωση της Πρέβεζας θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι στη δημοτική μουσική, διαμορφώθηκε ένα ρεπερτόριο με επιρροές από τους δύο βασικούς πολιτισμικούς θύλακες που είχαν δημιουργηθεί στην πόλη με κύριο άξονα το έντονο ανατολίτικο στοιχείο και κατά δεύτερο λόγο την αστική κουλτούρα της ανώτερης τάξης που βασιζόταν, όπως άλλωστε συνέβαινε σε όλα τα αστικά κέντρα, στον εισαγόμενο ευρωπαϊκό πολιτισμό. Η σχέση της πόλης με την ανατολή η οποία ενισχύονταν από το ρόλο της σαν ένα από τα σημαντικά λιμάνια της τότε οθωμανικής αυτοκρατορίας και την καθιστούσε ως βασικό κόμβο ενός εμπορικού άξονα που συνέδεε την Ευρώπη με την Κωνσταντινούπολη και την έκανε αποδέκτη εμπορικών και πολιτισμικών συναλλαγών, είναι βασικός παράγοντας της ύπαρξης αυτών των δύο κύριων πολιτισμικών τάσεων που διατηρήθηκαν και μετά την απελευθέρωση. Μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή οι

πρόσφυγες που ήρθαν στην Πρέβεζα συνέβαλλαν επίσης σημαντικά στην ενδυνάμωση και διατήρηση της προσκόλλησης μερίδας του πληθυσμού στα ανατολίτικα ακούσματα» (Τριάντης ό.π., 61).

Η διαίρεση των δημοτικών τραγουδιών σε κατηγορίες γινόταν συνήθως με φιλολογικά κριτήρια. Οι κατηγορίες περιλάμβαναν το κυρίαρχο νόημα του τραγουδιού (όπως αγάπη, ξενιτιά, θάνατος), την ιστορική του προέλευση (ακριτικά, κλέφτικα), τη χρήση του (γαμήλια, μοιρολόγια, κάλαντα), τη μορφή του (ρίμες, δίστιχα) ή το ρυθμό του (της τάβλας, του χορού), χωρίς ωστόσο να γίνεται πάντα ο απαραίτητος συσχετισμός μεταξύ αυτών των κριτηρίων. Παρά τις πολλές προσεγγίσεις, δεν έχει επιχειρηθεί συστηματική ρυθμική ανάλυση της μουσικής της Ηπείρου. Οι προηγούμενες μελέτες που προσπάθησαν να καταγράψουν τη μουσική της Ηπείρου βασίστηκαν κυρίως στη γεωγραφία. Οι περισσότερες μελέτες της ηπειρώτικης μουσικής εστιάζουν στο τραγούδι ως αυτόνομη μουσικοποιητική σύνθεση. Στην παρούσα εργασία, ο κύριος άξονας μελέτης είναι ο ρυθμός (Τερζοπούλου, 1992, 148).

Η ταξινόμηση των δημοτικών τραγουδιών έχει προσεγγιστεί από διάφορες σκοπιές, αλλά δεν έχει γίνει μέχρι σήμερα μια ρυθμική οργάνωση της μουσικής της Ηπείρου. Στις προηγούμενες προσπάθειες για τη δημιουργία ενός μουσικού χάρτη της Ηπείρου, η γεωγραφία ήταν ο κύριος οδηγός για την περιγραφή των πολιτισμικών χαρακτηριστικών κάθε περιοχής (Κυριακίδης, 1965, 44).

Ο τσάμικος Ηπείρου, ο οποίος έχει αποκτήσει εθνική αναγνώριση, είναι ένας ρυθμός που καθορίζει τη μουσική παράδοση της Ηπείρου, ιδιαίτερα στις περιοχές της Θεσπρωτίας και των Ιωαννίνων. Η ονομασία του ρυθμού προέρχεται από τους κατοίκους της περιοχής Τσαμουριάς, γνωστούς ως Τσάμηδες. Η Τσαμουριά, που βρίσκεται στον νομό Θεσπρωτίας, πήρε το όνομά της από τον ποταμό Θύαμι Τσάμη, τον οποίο σήμερα ονομάζουμε Καλαμά. Ο τσάμικος Ηπείρου χαρακτηρίζεται από τρίσημο ρυθμό. Το πιο συχνά χρησιμοποιούμενο μέτρο για τα χορευτικά τραγούδια είναι το τετράσημο (4/4), αν και μπορεί να εμφανίζονται και σε άλλα μέτρα ανάλογα με την περιοχή και την παράδοση (Λυκεσάς, 1993, 132).

Ορισμένα οργανικά κομμάτια, τραγούδια και χοροί της Ηπείρου παρουσιάζουν ιδιαίτερο ρυθμικό ενδιαφέρον λόγω της μοναδικής τους δομής. Από την έρευνα και καταγραφή προέκυψε μια ομάδα τραγουδιών που διακρίνονται ως δίρρυθμα ή τρίρρυθμα, με τη δομή τους να περιλαμβάνει δύο ή σπανιότερα τρεις διαφορετικούς

ρυθμούς. Ένα χαρακτηριστικό τρίρυθμο ηπειρώτικο τραγούδι είναι η «Φρασιά», η οποία συνδυάζει εναλλαγές ρυθμών μεταξύ πωγωνίσιο, τσάμικο Ηπείρου, τσιφτετέλι και πάλι πωγωνίσιο. Παρ' όλα αυτά, μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν πρόκειται για ένα ενιαίο τραγούδι, αλλά για μια «σειρά» που έχει καθιερωθεί με αυτόν τον τρόπο. Επίσης, καταγράφηκαν τραγούδια που έχουν τον ίδιο ρυθμό αλλά με διαφοροποιημένη ρυθμική αγωγή (Κοκκώνης, 2008, 2-3).

Το πολυφωνικό τραγούδι είναι μία από τις πιο σημαντικές κατηγορίες της μουσικής παράδοσης της Ηπείρου. Αυτός ο τύπος τραγουδιού σχετίζεται με μια συνοριακή ζώνη που εκτείνεται από την ακτή του Ιονίου κοντά στους Φιλιάτες, μέχρι την περιοχή της Κόνιτσας, και από τον ποταμό Καλαμά έως τα ελληνοαλβανικά σύνορα. Το πολυφωνικό τραγούδι ταυτίζεται κυρίως με την περιοχή του Πωγωνίου, μια πολιτισμική ενότητα που διασπάστηκε μετά την καθιέρωση των συνόρων μεταξύ Ελλάδας και Αλβανίας (Νιτσιάκος & Μάντζιος, 2002, 134).

Η κυριότερη περιοχή για το πολυφωνικό τραγούδι περιλαμβάνει τα βόρεια μέρη της Ηπείρου, όπως τα χωριά της Λάκκας Πωγωνίου και κάποια της Κόνιτσας στον νομό Ιωαννίνων, λίγα χωριά στους πρόποδες της Μουργκάνας στον νομό Θεσπρωτίας, η Άνω και Κάτω Δερόπολη, η Ρίζα και το Πάνω Πωγώνιο στον νομό Αργυροκάστρου, τα χωριά Θεολόγου και Βούρκου στους νομούς Δέλβινου και Αγίων Σαράντα, και τα ελληνόφωνα χωριά της Χειμάρρας. Το πολυφωνικό τραγούδι συνεχίζεται και στις γειτονικές αλβανόφωνες περιοχές που συνορεύουν με την ελληνική μειονότητα στην Αλβανία. Στον νότο της Ηπείρου, ωστόσο, η παρουσία αυτού του τραγουδιού μειώνεται σημαντικά και τελικά εξαφανίζεται (Λώλης, 2006, 16).

2.2 Τα δίρρυθμα και τρίρρυθμα ηπειρώτικα τραγούδια

Στην πολυφωνική εκτέλεση του τραγουδιού, ο βασικός τραγουδιστής, που ονομάζεται «πάρτης» ή «παρτής», αναλαμβάνει την αρχική φάση του τραγουδιού, «παίρνοντας» το ξεκίνημα. Ακολουθεί ένας δεύτερος σολίστας, γνωστός ως «γυριστής», ο οποίος μπαίνει είτε στη μέση είτε στο τέλος κάθε στίχου και αναλαμβάνει το ρόλο του να «κόβει», «κρατάει» ή «γυρίζει» το τραγούδι. Επίσης, υπάρχει ο «κλώστης», ο οποίος χρησιμοποιεί μια ψεύτικη φωνή («φαλτσέτο») για να δημιουργήσει ιδιόμορφους λαρυγγισμούς, «κλώθοντας» το τραγούδι ανάμεσα στην κύρια και την υποτονική νότα της μελωδίας. Ο «γυριστής» και ο «κλώστης» διακόπτουν το τραγούδι ξαφνικά στη δευτερεύουσα νότα της μελωδίας, παράγοντας

μια έντονη διαφωνία με τον τελευταίο φθόγγο του «πάρτη», το οποίο είναι το κύριο χαρακτηριστικό της πολυφωνικής αυτής φόρμας και προσφέρει το χαρακτηριστικό της άκουσμα. Οι υπόλοιποι τραγουδιστές κρατούν μια σταθερή νότα που λειτουργεί ως το τονικό κέντρο του τραγουδιού, αναφερόμενη ως «ίσο» (Κοκκώνης, 2008, 17-19).

Η κατάταξη των δημοτικών τραγουδιών πραγματοποιούνταν συνήθως με βάση φιλολογικά κριτήρια. Οι κατηγορίες που χρησιμοποιούνταν περιλάμβαναν το κεντρικό νόημα του τραγουδιού (όπως αγάπη, ξενιτιά, θάνατος), την ιστορική του προέλευση (π.χ., ακριτικά, κλέφτικα), την χρήση του (π.χ., γαμήλια, μοιρολόγια, εργατικά, κάλαντα), τη μορφή του (π.χ., ρίμες, δίστιχα) ή τον ρυθμό του (π.χ., της τάβλας, του χορού), χωρίς να συνδέονται επαρκώς αυτές οι κατηγορίες (Τερζοπούλου, ό.π., 148).

Παρά τις πολλές προσπάθειες για την ταξινόμηση των δημοτικών τραγουδιών, δεν έχει γίνει ακόμη μια ρυθμική ανάλυση της μουσικής της Ηπείρου. Στις προσπάθειες για την καταγραφή της μουσικής της Ηπείρου, η γεωγραφία χρησιμοποιήθηκε για την περιγραφή των πολιτισμικών χαρακτηριστικών των διαφόρων περιοχών. Η πλειονότητα των μελετών έχει επικεντρωθεί στο τραγούδι ως αυτόνομη μουσική σύνθεση, ενώ στην παρούσα εργασία, ο κύριος τομέας μελέτης είναι ο ρυθμός (Κυριακίδης, ό.π., 44-118).

Ορισμένοι οργανικοί σκοποί, τραγούδια και χοροί της Ηπείρου έχουν ιδιαίτερο ρυθμικό ενδιαφέρον λόγω της ξεχωριστής δομής τους. Από την έρευνα και καταγραφή προέκυψε μια ομάδα τραγουδιών που χαρακτηρίζονται ως δίρρυθμα ή τρίρρυθμα, καθώς η δομή τους περιλαμβάνει δύο και, πολύ σπάνια, τρεις διαφορετικούς ρhythμούς. Ένα από τα πιο γνωστά ηπειρώτικα τρίρρυθμα τραγούδια είναι η «Φράσια», η οποία εναλλάσσει ρhythμούς από πωγωνίσιο σε τσάμικο Ηπείρου, σε τσιφτετέλι και πάλι σε πωγωνίσιο. Ωστόσο, μπορεί κανείς να υποστηρίξει ότι πρόκειται περισσότερο για μια «σειρά» παρά για ένα ενιαίο τραγούδι που έχει εδραιωθεί με αυτόν τον τρόπο (Κοκκώνης, ό.π., 2-3).

Το Ηπειρώτικο Πολυφωνικό Τραγούδι είναι χαρακτηριστικό για τις παραμεθόριες περιοχές της Ηπείρου και τη Νότια Αλβανία. Η παράδοση αυτή ζει ενεργά σε διάφορα χωριά των περιοχών Πωγωνίου, Άνω Πωγωνίου του πρώην Νομού Ιωαννίνων, Μουργκάνας και Φιλιατών του πρώην Νομού Θεσπρωτίας, καθώς και σε περιοχές της Κόνιτσας. Αξιοσημείωτο είναι ότι η παράδοση αυτή συναντάται και στην αλβανική πλευρά των συνόρων, σε χωριά της Δερόπολης, Άνω Πωγωνίου, Θεολόγου

(Ριζά), Βούρκου και Χειμάρρας – περιοχές με ελληνική μειονότητα στη Νότια Αλβανία. Χωριά με ιδιαίτερη πολυφωνική παράδοση στην παραμεθόριο Ηπειρωτική περιοχή είναι, από ανατολή προς δύση, το Δολό, η Πωγωνιανή, οι Ποντικάτες, η Χρυσόδουλη, το Μαυρόπουλο, το Ζάβροχο, τα Κτίσματα, η Χαραυγή, η Καστάνιανη Πωγωνίου, ο Παρακάλαμος, το Μαυρονόρος, ο Λιάς, το Βαβούρι, ο Τσαμαντάς, ο Αμπελώνας (Πόβλα), το Γιρομέρι, το Πλαίσιο και η Σαγιάδα. Στην Αλβανία, η ελληνική μειονότητα διατηρεί σημαντική πολυφωνική παράδοση σε χωριά όπως η Πολύτσανη και το Χλωμό στο Άνω Πωγώνι, η Δερβιτσάνη, η Γράψη, η Γλύνα στη Δερόπολη, το Σελιό, η Σωτήρα, η Κοσοβίτσα στην Άνω Δερόπολη, η Δίβρη στα Ριζά, η Φοινίκη στο Βούρκο και η Χειμάρρα στην ενδοχώρα. Η Ηπειρωτική Πολυφωνία, αν και αρχικά περιορισμένη στις γενέτειρές της περιοχές, έχει επεκταθεί σε αστικά κέντρα όπως η Αθήνα, τα Ιωάννινα και η Θεσσαλονίκη λόγω της μετανάστευσης και της διάδοσης μέσω σύγχρονων μεθόδων, με τη δημιουργία νέων μουσικών σχημάτων και εργαστηρίων, και έχει επεκταθεί και στο εξωτερικό μέσω των παροικιών (ayla.culture.gr - PDF)

2.3 Μουσικοί, χορευτές και μουσικά όργανα της Ηπείρου

Στον 19ο αιώνα, παρά την έντονη έρευνα γύρω από την ποίηση των δημοτικών τραγουδιών, η μουσική πράξη, με τα λαϊκά όργανα και τους οργανοπαίκτες τους, παρέμεινε σχεδόν αμελέτητη. Η κυριαρχία των Γύφτων ως βασικών μουσικών της Ηπείρου και τα φυλετικά ζητήματα που ανακύπτουν δυσκόλεψαν την προσέγγιση των πηγών, γεγονός που δεν έχει επαρκώς εκτιμηθεί στην έρευνα. Ο Παναγιώτης Αραβαντινός, αναφερόμενος στη μουσική σκηνή των Ιωαννίνων του 19ου αιώνα, δεν καταγράφει τίποτα αξιόλογο πέρα από τη βυζαντινή ψαλτική. Ωστόσο, οι φωτογραφίες της εποχής αποδεικνύουν τη σημασία των Ιωαννίνων ως μουσικού κέντρου, με τα όργανα να παίζονται κυρίως από Γύφτους. Τα λαϊκά όργανα και οι οργανοπαίκτες τους συνέχισαν να έχουν σημαντικό ρόλο σε διάφορες μουσικές εκδηλώσεις, τόσο αστικές όσο και αγροτικές. Με την αποδυνάμωση των κοινοτικών πρακτικών, τα όργανα ανέλαβαν τον ρόλο της κυρίαρχης “φωνής του τόπου”, διατηρώντας τη μνήμη των προηγούμενων μουσικών μορφών (Κοκκώνης, 2008, 34).

Τα λαϊκά μουσικά όργανα και οι οργανοπαίκτες τους συνέχισαν να συνεργάζονται με διάφορες μουσικές μορφές, τόσο στον αστικό όσο και στον αγροτικό χώρο. Στα τραγούδια του γάμου, εργατικά τραγούδια, καθιστικά, μοιρολόγια και

τελετουργικά κομμάτια, η παρουσία των οργάνων δεν ήταν πάντα αναγκαία. Ωστόσο, με την αποδυνάμωση των κοινοτικών πρακτικών, τα όργανα ανέλαβαν τον ρόλο της κυριότερης “φωνής του τόπου”. Νέοι τρόποι έκφρασης αντικατέστησαν τους προηγούμενους, διατηρώντας ωστόσο τη μνήμη των παλαιών μορφών και λειτουργιών. Στην Ήπειρο, ενώ τα μοιρολόγια ήταν αρχικά μόνο φωνητικά, αργότερα εμφανίστηκαν οργανικές εκδοχές που μεταμόρφωσαν το "μνημόσυνο" σε κοινοτική εκδήλωση. Τα μουσικά όργανα χρησιμοποιούνται όχι μόνο από επαγγελματίες αλλά και από απλούς ανθρώπους, με λιγότερο εξελιγμένα σχέδια. Όργανα όπως η γκάιντα, η τσαμπούνα, οι φλογέρες και τα σουραύλια κατασκευάζονται από τους χρήστες και προσαρμόζονται στις τοπικές ανάγκες. Στην Ήπειρο, η τζαμάρα είναι ένα τέτοιο όργανο που, λόγω περιορισμένων τεχνικών δυνατοτήτων, περιορίστηκε σε μικρή κλίμακα και έχει πλέον εξαφανιστεί (Κοκκώνης, ό.π., 35).

Το βιολί, αν και συνήθως συνδέεται με τα νησιά, αναδεικνύεται ως κυρίαρχο στοιχείο στην ηπειρωτική μουσική παράδοση. Χρησιμοποιείται κυρίως σε σύνολα χαμηλής έντασης που παίζουν σε εσωτερικούς χώρους, όπως καφέ-αμάν. Η σημασία του βιολιού στην περιοχή αποδεικνύεται από την ύπαρξη του όρου "βιολιά" για να περιγράψει τις λαϊκές κομπανίες, κάτι που μαρτυρά τη μακροχρόνια χρήση του. Η παρουσία των βιολιστών, κυρίως σε αστικά κέντρα, συνέβαλε στη δημιουργία ενός ιδιαίτερου μουσικού στυλ, το οποίο εξελίχθηκε με την εμφάνιση των καφέ-αμάν στα Ιωάννινα και την Πρέβεζα από τα τέλη του 19ου αιώνα. Προφορικές μαρτυρίες επιβεβαιώνουν τον κυρίαρχο ρόλο του βιολιού μέχρι τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα. Ο Φοίβος Ανωγειανάκης αναφέρει τον Δημήτριο Καραουλάνη, έναν γνωστό βιολιστή που μετακόμισε από την Αθήνα στα Ιωάννινα την εποχή του Αλή Πασά, ενώ η Δέσποινα Μαζαράκη καταγράφει τον Λάλο Φάκο, έναν εξέχοντα βιολιστή της εποχής (Κοκκώνης, ό.π., 39).

Οι αποσπασματικές πληροφορίες για τα μουσικά όργανα και τους οργανοπαίκτες στην Ήπειρο δεν αρκούν για μια πλήρη μουσική αποτύπωση της περιοχής, αλλά αποκαλύπτουν τη ζωντάνια της μουσικής δραστηριότητας γύρω από τα μεγάλα αστικά και οικονομικά κέντρα από το τέλος του 18ου αιώνα. Το κλαρίνο, το οποίο εξελίχθηκε σε κύριο μουσικό όργανο της Ηπείρου, εμφανίστηκε μετά την τρίτη δεκαετία του 19ου αιώνα. Η προέλευση του κλαρίνου είναι αμφιλεγόμενη, με κάποιους να υποστηρίζουν ότι εισήχθη μέσω των οθωμανικών στρατιωτικών μπαντών και άλλους ότι ήρθε από την Ιταλία. Παρά τις διάφορες θεωρίες, η πρώτη φαίνεται πιο

πειστική λόγω παραδειγμάτων από γειτονικές χώρες της νότιας Βαλκανικής. Το σημαντικότερο είναι ότι το κλαρίνο, με την αρχική του απλότητα και τον ισχυρό ήχο, ενσωματώθηκε γρήγορα στην τοπική μουσική σκηνή. Στην αρχή, το κλαρίνο ήταν σε ντο και με λίγα κλειδιά, αλλά αργότερα, κατά τις δεκαετίες του 1960 και του 1970, καθιερώθηκε το κλαρίνο σε σι μπεμόλ και εμφανίστηκαν μεγαλύτερα όργανα με κούρδισμα σε λα και σολ για να διευκολύνουν τη μουσική εκτέλεση (Κοκκώνης, ό.π., 39-40).

Η τεχνική των παλαιότερων πνευστών, όπως η φλογέρα, προσαρμόστηκε στο κλαρίνο, το οποίο ενσωμάτωσε τις γνωστές τεχνικές. Στην πράξη, το κλαρίνο αντικατέστησε το βιολί, που προηγουμένως κυριαρχούσε στις επαγγελματικές λαϊκές ορχήστρες. Το νέο όργανο, με τις πολλές τεχνικές του δυνατότητες, πρόσθεσε στην ηπειρώτικη μουσική νέα διακοσμητικά στοιχεία και ηχοχρώματα, όπως το τσάκισμα, το γλίστρημα και οι τρίλιες. Αυτά τα χαρακτηριστικά ενίσχυσαν την εκτέλεση και την έκφραση του τοπικού μουσικού ύφους. Παρόλο που οι ζουρνάδες συνέχισαν να υπάρχουν μέχρι τη δεύτερη δεκαετία του 20ού αιώνα, η ηπειρώτικη κομπανία είχε ήδη κατασταλάξει στη σύνθεσή της με το κλαρίνο, το βιολί, το λαούτο και το ντέφι από τα τέλη του 19ου αιώνα, όπως αποτυπώνεται στις πρώτες φωτογραφίες. Αυτή η σύνθεση διατήρησε την κυριαρχία της για σχεδόν έναν αιώνα, μέχρι που η παραδοσιακή κομπανία άρχισε να επηρεάζεται από νέα όργανα, όπως το ακορντεόν από τη δεκαετία του 1950 και η ηλεκτρική κιθάρα, τα ντραμς και το συνθεσάιζερ στις αρχές της δεκαετίας του 1960 (Κοκκώνης, ό.π., 40).

Η αξία των μουσικών οργάνων στην παραδοσιακή κοινωνία καθορίζει τη σχέση μεταξύ μουσικών και γλεντιστών, με την έμφαση να δίνεται περισσότερο στα όργανα παρά στους Γύφτους που τα παίζουν. Παρά την εκτίμηση για τη μουσική, οι μουσικοί συχνά δεν απολαμβάνουν αντίστοιχη αναγνώριση, κάτι που αντικατοπτρίζεται στις παρεξηγήσεις στα γλέντια. Η ονομασία των μουσικών ως "όργανα" τονίζει τη σημασία του ήχου περισσότερο από την ανθρώπινη διάσταση των παικτών, αντανακλώντας είτε μια ποιητική προσωποποίηση είτε μια απο-προσωποποίηση των μουσικών. Με την έμφαση στη δεξιότητα, η σημασία των οργάνων αρχίζει να αλλάζει και να διαφοροποιείται (Κοκκώνης, ό.π., 86).

Η σχέση ανάμεσα στους μουσικούς και τους γλεντιστές επικεντρώνεται στην αξία που αποδίδεται στα "όργανα", καθορίζοντας έτσι την κοινωνική θέση των μουσικών. Η φερεγγυότητα στην ολοκλήρωση συμφωνιών παραμένει κρίσιμη, αλλά η εκτίμηση για τους μουσικούς δεν είναι πάντα αντίστοιχη με την αξία των οργάνων που παίζουν. Οι μουσικοί, κυρίως Γύφτοι, συχνά αντιμετωπίζουν κοινωνική αδιαφορία, όπως φανερώνουν οι παρεξηγήσεις σε γλέντια. Η αναφορά στους μουσικούς ως "όργανα" υποδηλώνει την έμφαση στον ήχο τους, παραβλέποντας την προσωπική τους διάσταση. Με την αύξηση της σημασίας της δεξιοτεχνίας, η αξία των οργάνων διαφοροποιείται, ενώ οι μουσικοί συνεχίζουν να κτίζουν την επαγγελματική τους ταυτότητα βασισμένοι στην ικανότητά τους να ανιχνεύουν και να ικανοποιούν τις ανάγκες των γλεντιστών (Κοκκώνης, ό.π., 86).

Στην Ήπειρο, τα μουσικά όργανα έχουν χαρακτηριστεί ως έχοντα μια "ακτίνα δράσης" ή "πιάνουν περιοχές", πράγμα που σημαίνει ότι η προέλευση των μουσικών μπορεί να προκαλέσει εντάσεις σε ένα γλέντι, αποδεικνύοντας τη σημασία των βασικών σημείων των μουσικών δικτύων και των περιοχών τους. Για τους μουσικούς, το γλέντι αποτελεί μια πολυδιάστατη συνάντηση όπου δημιουργούνται διαδικασίες κατασκευής της ταυτότητάς τους. Η αναγνώριση τους βασίζεται στην ικανότητά τους να δημιουργούν χαρούμενη ατμόσφαιρα και στον επαγγελματισμό τους, ο οποίος περιλαμβάνει διάφορους ρόλους και εθιμικές σχέσεις, τόσο εντός της κομπανίας όσο και κατά τη συναλλαγή με οργανωτές και χορευτές. Η αξία της φερεγγυότητας είναι κεντρική, καθώς οι συμφωνίες, που παλαιότερα κλείνονταν προφορικά και σήμερα συχνά με γραπτά έγγραφα, δεν μπορούν να ανατραπούν, ακόμη και αν παρουσιαστεί μια καλύτερη πρόταση. Η αφοσίωση των μουσικών στην επικοινωνία μέσω της μουσικής τους επιτρέπει να κατανοούν και να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των γλεντιστών, ενισχύοντας την επαγγελματική τους ταυτότητα (Κοκκώνης, ό.π., 87).

Οι μουσικές προτιμήσεις διαφέρουν ανά περιοχή: σε κάποιες περιοχές απαιτούνται περίπλοκα και πολυάριθμα κομμάτια, ενώ σε άλλες το ρεπερτόριο είναι περιορισμένο αλλά με υψηλές απαιτήσεις για σκέρτσα. Μουσικοί που κατανοούν και προσαρμόζονται στις τοπικές προτιμήσεις είναι ιδιαίτερα εκτιμημένοι. Οι διαφορές γύρω από την προέλευση των μουσικών αναδεικνύουν τη σημασία των βασικών στοιχείων των μουσικών δικτύων. Το γλέντι είναι μια πολυδιάστατη διαδικασία που συμβάλλει στην κατασκευή της ταυτότητας των μουσικών. Κάθε γλέντι επηρεάζεται από τοπικές ιστορικές και γλεντικές πρακτικές, απαιτώντας αναγνώριση πολλών

παραγόντων, συμπεριλαμβανομένων των μουσικών και πολιτικών παραμέτρων (Κοκκώνης, ό.π., 87).

Το γλέντι ξεκινά αργά και, καθώς ο χώρος γεμίζει με κόσμο και τα τραπέζια φορτώνονται με φαγητά και ποτά, η ατμόσφαιρα γεμίζει με ζωντάνια. Οι μουσικοί, που τρώνε πρώτοι ως προετοιμασία για την εμφάνιση τους, στη συνέχεια βγάζουν τα όργανα. Η παρουσία τους είναι κρίσιμη για τη δημιουργία κέφι, γι' αυτό και έχουν ήδη κληθεί να αρχίσουν. Αφού ρυθμίσουν τον ήχο, ξεκινούν με ένα μοιρολόι και σύντομα κάποιος χορευτής μπαίνει στη μέση του χορού. Κατά τη διάρκεια του χορού του, πετά χαρτονομίσματα, τα οποία συνήθως μαζεύει το ντέφι. Το έθιμο του "κεράσματος" είναι σημαντικό γιατί δείχνει την εκτίμηση για τη μουσική και το ενθουσιασμό του χορευτή. Η αμοιβή της κομπανίας εξαρτάται από την ικανότητά τους να δημιουργήσουν κέφι, ειδικά αν δεν υπάρχει προκαθορισμένη συμφωνία για την πληρωμή (Κοκκώνης, ό.π., 88).

Το κέφι σε ένα γλέντι έχει τόσο ιδιωτικές όσο και δημόσιες διαστάσεις. Οι χορευτές δείχνουν τον πλούτο τους μέσω δραματικών χειρονομιών, όπως το πέταγμα χρημάτων, εκφράζοντας την επιθυμία τους να αποδεσμευτούν από τα υλικά αγαθά. Τα χρήματα συχνά ρίχνονται με ένταση ή τοποθετούνται στα όργανα, και οι μουσικοί συνεργάζονται με τους χορευτές, μαζεύοντας τα χρήματα και συνεχίζοντας. Αυτή η πρακτική συνδυάζει την οικονομική ανταμοιβή με μια βαθιά συλλογική εμπειρία, μετατρέποντας την καθημερινότητα σε κάτι εξαιρετικό. Το γλέντι αναδεικνύει τις κοινωνικές ταυτότητες και ρόλους, με τους χορευτές να εκφράζουν το κέφι τους, ενισχύοντας τη συλλογική εμπειρία και απελευθερώνοντάς τους από συμβατικότητες (Κοκκώνης, ό.π., 88).

2.4 Στοιχεία της ηπειρωτικής διαλέκτου

Γενικά

Η γλώσσα, ως εργαλείο έκφρασης των ανθρώπινων συναισθημάτων, σκέψεων και εννοιών, διαπρέπει σε όλο το ανθρώπινο σύμπαν και η διαχείρισή της αποτελεί σημάδι παγκόσμιας εσωτερικής επικοινωνίας. Για κάθε έθνος, η γλώσσα του είναι κομμάτι της ιστορίας του, συχνά λειτουργώντας ως συνεκτικός ιστός και αντανάκλαση των ιστορικών του διαδρομών. Όπως γράφει ο Ρίλκε: «Καθετί ξεχωριστό απαιτεί και μια γλώσσα ξεχωριστή για να μη βυθιστεί στη σιωπή» και συνεχίζει λέγοντας:

««Τρομάζει κανείς όταν αναλογίζεται πόσα πράγματα μπορούν να φτιαχθούν και να γκρεμιστούν με τις λέξεις. Είναι τόσο απομακρυσμένες από εμάς, παγιδευμένες μέσα στην αιώνια ανακρίβειά τους, αδιάφορες απέναντι στις πιο επείγουσες ανάγκες μας. Τραβιούνται απότομα τη στιγμή που τις αγγίζουμε. Γιατί έχουν τη ζωή τους και εμείς τη δική μας » (Baer, 2014, 178).

2.4.1 Χαρακτηριστικά

Η ηπειρώτικη γλώσσα διαθέτει αρκετά ενδιαφέροντα γραμματικά χαρακτηριστικά. Καταρχάς, υπάρχει το φαινόμενο της αφομοίωσης φωνηέντων, όπου το φωνήεν της επόμενης συλλαβής επηρεάζει το φωνήεν της προηγούμενης. Για παράδειγμα, η λέξη "πατερίτσα" αλλάζει σε "παταρίτσα", ενώ η λέξη "δαγκωσιά" μετατρέπεται σε "δαγκασιά". Παράλληλα, τα σύμφωνα στην ηπειρώτικη διάλεκτο εμφανίζουν διάφορες μετατροπές. Έτσι, το "φ' κράν'" γίνεται "δικράνι", καθώς το δ μετατρέπεται σε φ, και το "φ' κάρ'" γίνεται "θηκάρι", όπου το θ μετατρέπεται επίσης σε φ. Σημαντικό φαινόμενο αποτελεί και η μετάθεση ή αντιμετάθεση φωνηέντων, όπου μερικά φωνήεντα αλλάζουν θέση. Ένα παράδειγμα είναι η λέξη "γωνίστρα", που μπορεί να αλλάξει σε "ωγνίστρα" και έπειτα σε "ουγνίστρα". Παράλληλα, έχουμε το φαινόμενο της συνίζησης, όπου ένα άτονο φωνήεν ανάμεσα σε σύμφωνο και φωνήεν συμπτύσσεται. Παραδείγματα είναι τα "πιδιά" που μετατρέπεται σε "πιδιά" και το "φουτιά", που γίνεται "φουτχιά". Ακόμα, αναφέρεται η συναλοιφή, όπου δύο συνεχόμενα φωνήεντα συγχωνεύονται. Έτσι, λέξεις όπως το "δεκαέξι" γίνονται "δεκάξι" και ο "Θεόδωρος" απλοποιείται σε "Θόδωρος". Επίσης, με τη συναίρεση, δύο γειτονικά φωνήεντα ενώνονται σε ένα, όπως στη λέξη "τρώγετε" που καταλήγει σε "τρώτε". Ένα άλλο φαινόμενο είναι η εκθλίψη, η οποία προκύπτει όταν μια λέξη τελειώνει σε φωνήεν και η επόμενη αρχίζει με φωνήεν, με αποτέλεσμα την ένωση των δύο φωνηέντων. Για παράδειγμα, η φράση "τί έχεις" γίνεται "στ' έεις" και το "σε αφήνω" μετατρέπεται σε "σ' αφήνου". Η αφαίρεση, με τη σειρά της, αφορά την αφαίρεση ενός φωνήεντος στο τέλος μιας λέξης. Έτσι, λέμε "το 'βαλι" αντί για "το έβαλε" και "καλά 'νι" αντί για "καλά είναι". Τέλος, η κράση εμφανίζεται όταν η προηγούμενη λέξη τελειώνει σε φωνήεν και η επόμενη αρχίζει με φωνήεν, όπως στη φράση "κατά ανέμου", η οποία γίνεται "κατ' ανέμου" (Αθανασίου και συν, 2012, 8-9).

2.4.2 Μορφολογία

Η μορφολογία της ηπειρώτικης διαλέκτου διαφέρει σημαντικά από τη νεοελληνική κοινή γλώσσα, παρουσιάζοντας αρκετές γραμματικές αλλαγές (Αθανασίου και συν, 2012, 9-10).

Σε αυτή τη διάλεκτο, πολλές λέξεις μπορούν να αλλάξουν γένος ανάλογα με τη χρήση τους. Έτσι, αρσενικά ουσιαστικά μετατρέπονται σε θηλυκά, όπως το "ο ασβέστης", που γίνεται "η ασβέστ", και το "ο αφρός", που μετατρέπεται σε "η αφρή". Παράλληλα, κάποια αρσενικά γίνονται ουδέτερα. Για παράδειγμα, το "ο ιδρώτας" γίνεται "του ιδρου" και οι "γοφοί" αλλάζουν σε "στα γόφια". Το αντίστροφο συμβαίνει με τις θηλυκές λέξεις, οι οποίες γίνονται αρσενικές, όπως η "άλυσσος" που μετατρέπεται σε "ου άλ'σους" και η "άμμος" που γίνεται "ου άμμους". Παρόμοια, θηλυκά ουσιαστικά μετατρέπονται σε ουδέτερα, όπως η "βοήθεια" που αλλάζει σε "του βόηθειου". Τέλος, ουδέτερα ουσιαστικά μπορούν να μετατραπούν σε αρσενικά, όπως το "δόκανο" που γίνεται "του δόκανους" και το "μαγειρείο" που μετατρέπεται σε "του μαγειριός".

Τσιτακισμός

Ο τσιτακισμός αναφέρεται στην προφορά των συμφώνων "τ" και "σ" χωρίς φωνήεντα, όπως στο "τσ' είπα" αντί για "της είπα" και "τσ' μοίρες" αντί για "τις μοίρες". Υπάρχουν, βέβαια, και εξαιρέσεις σε αυτή την προφορά, όπως στις λέξεις "τσαπού" και "τσαδώ".

Διπλός τονισμός

Ο διπλός τονισμός είναι συχνό φαινόμενο σε παροξύτονα και προπαροξύτονα. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι οι λέξεις "ετρούγαμάν" και "ερχούμιστί", όπου εμφανίζεται αυτός ο διπλός τόνος.

Σύνταξη

Η ηπειρώτικη διάλεκτος εμφανίζει κάποιες ιδιαίτερες συντακτικές δομές. Για παράδειγμα, η γενική του ενικού αντικαθίσταται πολλές φορές από την πρόθεση "από" σε συνδυασμό με αιτιατική, όπως στη φράση "να κλιτσώεις κι τ' μπόρτα απ' του κατώι". Η γενική του πληθυντικού έχει σχεδόν εξαφανιστεί και αντικαθίσταται από την πρόθεση "στα", όπως στη φράση "Η λίμ' στα Γιάννινα". Τα ρήματα "ψουφάου" (ψοφώ)

και "πιθαίνου" (πεθαίνω) συντάσσονται με γενική που εκφράζει το αίτιο, όπως στο "ψόφ' σι τις δίψας". Επιπλέον, οι μετοχές της παθητικής φωνής χάνουν τη ρηματική τους σημασία και χρησιμοποιούνται ως επίθετα ή ουσιαστικά, όπως στο "τριχούμινου νιρό". Οι προθέσεις "για" και "από" συντάσσονται με προσωπικές αντωνυμίες όταν συνοδεύονται από τη λέξη "μετά", όπως στο "για τ'ιμένα ήρθι". Η πρόθεση "από" συχνά συνδέεται με επιρρήματα, όπως στο "από κάτω απ' κάτ'" ή στο "από πάνω > αχοπάνου > αχ' πάν". Στην ηπειρώτικη διάλεκτο, η άρνηση μπορεί να εκφραστεί θετικά επαναλαμβάνοντας την άρνηση της ερώτησης, όπως στο "Δε θα φάς; - δε θα φάου". Επίσης, το μόριο "για" προστίθεται στο τέλος αντωνυμιών ή επιρρημάτων, όπως στο "τούτους για - τούτουγια". Τέλος, η πρόθεση "ξε" ή "ξι" χρησιμοποιείται για να δώσει έμφαση σε ουσιαστικά, επίθετα και ρήματα, όπως στο "ξιζουρλένουμε" και "ξιμπλέτσουτους" (Αθανασίου και συν, 2012, 12-13).

Το γλωσσικό ιδίωμα της Ηπείρου, χωρίζεται σε δύο κύρια μέρη: το βόρειο ιδίωμα, το οποίο περιλαμβάνει περιοχές όπως τα Γιάννενα, το Ζαγόρι, τα Κουρεντοχώρια, τα χωριά της Δωδώνης, τα Λακκοχώρια, τα Κατσανοχώρια, το Μέτσοβο, τα Τζουμέρκα και την Άρτα, και το νότιο ιδίωμα, το οποίο αφορά τη Βόρεια Ήπειρο, δηλαδή την Αργυρόκαστρο, την Πρεμετή, το Δέλβινο, το Πωγώνι στην Αλβανία, καθώς και περιοχές της Θεσπρωτίας, όπως οι Φιλιάτες, η Πάργα, η Παραμυθιά και το Σούλι, μαζί με το ελεύθερο Πωγώνι, που περιλαμβάνει το Δελβινάκι και τη Βήσσανη. Έτσι, το Γιαννιώτικο ιδίωμα ανήκει γενικά στα βορειοδυτικά γλωσσικά ιδιώματα και πιο συγκεκριμένα στο βόρειο ιδίωμα της Ηπείρου, με τις δικές του γλωσσικές ιδιαιτερότητες (Μπόγκας, 1964, 3).

2.4.3 Η γλωσσική ποικιλία της Ηπείρου

Η γλωσσική ποικιλία της Ηπείρου, αναγνωρίζεται από την αρχαιότητα και οι σχετικές αναλύσεις βασίζονται στη γλώσσα που χρησιμοποιούν οι επιγραφές. Οι περισσότερες από τις μέχρι σήμερα μελέτες υποστηρίζουν ότι οι Ελληνόφωνοι κάτοικοι της αρχαίας Ηπείρου χρησιμοποιούσαν μια παραλλαγή της δωρικής γλώσσας, η οποία είχε πολλά κοινά στοιχεία με τη γλώσσα των γειτονικών πληθυσμών στη δυτική και κεντρική Ελλάδα. Παρ' όλα αυτά, ανάμεσα στους ομιλητές υπήρχαν τοπικές ιδιαιτερότητες που συνέβαλαν στη δημιουργία διαλεκτικών (υπο)ποικιλιών (Γιαννάκης 2015, 43).

Στένωση – Κώφωση – Αποβολή

Η ποικιλία αυτή αναγνωρίζεται και επισημαίνεται ότι «στα περισσότερα μέρη ομιλούνται τα βόρεια ιδιώματα, ενώ τα νότια βρίσκονται στη Θεσπρωτία, το Πωγώνι και τη βόρεια Ήπειρο, και σε ορισμένες περιοχές τα ημιβόρεια». Σύμφωνα με τον Μπόγκα, η Ήπειρος παρουσιάζει την ιδιαιτερότητα ότι «οι κάτοικοί της χρησιμοποιούν σχεδόν τις ίδιες λέξεις στην ομιλία τους, αλλά τις προφέρουν με τρεις διαφορετικούς τρόπους». Στη βόρεια Ήπειρο (περιφέρεια Αργυρόκαστρου), στη Θεσπρωτία (Φιλιάτες, Πάργα, Παραμυθιά, Σούλι), στο ελεύθερο τμήμα του Πωγωνίου (Δελβινάκι, Βήσσανη) και στο νησί της λίμνης Ιωαννίνων, οι λέξεις προφέρονται αναλλοίωτες. Στο κεντρικό, ανατολικό και νότιο τμήμα της Ηπείρου (Ιωάννινα, Ζαγόρι, Καστανοχώρια, Δωδωνοχώρια) έως την περιοχή της Άρτας, οι άτονες φωνές ο και ε γίνονται ου και ι (π.χ. ψουμί, γιρό), ενώ οι άτονες ι και ου σχεδόν δεν προφέρονται (π.χ. σκ'λί «σκυλί», κ'λούρ' «κουλούρι»). Στη βόρεια-ανατολική γωνία της Ηπείρου (Βούρμπιανη, Πυρσόγιαννη και άλλα χωριά βόρεια της Κόνιτσας) και στη νοτιοδυτική γωνία (Καμαρίνα, Θεσπρωτικό, Κρυοπηγή, Ριζοβούνι και άλλα μέρη της Πρέβεζας), οι άτονες φωνές ου και ι δεν προφέρονται, ενώ οι άτονες ε και ο παραμένουν όπως είναι (π.χ. φλάμπ'ρο, νερό) (Κοντοσόπουλος, 1972, 48). Οι πρώτοι ομιλητές χρησιμοποιούν νότιο γλωσσικό ιδίωμα, οι δεύτεροι καθαρό βόρειο και οι υπόλοιποι ημιβόρειο. Οι διαφορές αυτές οφείλονται σε ιστορικούς παράγοντες, με γεωγραφικά όρια που προσδιορίζονται περίπου από το βουνό Σούλι, τον ποταμό Καλαμά και το βουνό «Κασιδιάρης» απέναντι από το Καλπάκι (Μπόγκας 1964, 1-2).

2.5 Ο ρυθμός της Ηπείρου, θεμελιώδες στοιχείο της παράδοσης

Στην παραδοσιακή μουσική, ο ρυθμός ως σύστημα χρονικών μονάδων είναι ένα θεμελιώδες στοιχείο της παράδοσης, της μουσικής και του χορού. Αναφορικά με το τι είναι ο ρυθμός στην παραδοσιακή μουσική, στην περίπτωση της Ηπείρου είναι η περιοδικότητα στα χτυπήματα του ντέφι (για την Ήπειρο), που συνεπάγεται περιοδικότητα στη μελωδία αλλά και στον βηματισμό και στο χορό. Ο ρυθμός, δημιουργείται με τα χτυπήματα στο ντέφι. Τόσα χτυπήματα ή μέτρα ολοκληρώνουν τη μουσική φράση (και τον στίχο) και τόσα την χορευτική φράση. Η χορευτική φράση μπορεί να συμπίπτει σε μέτρα με τη μουσική φράση, αλλά μπορεί και να διαφέρει. Και οι δύο ωστόσο μοιράζονται τον κοινό παράγοντα του ρυθμού, που είναι τα χτυπήματα στο ντέφι. Αυτά τα χτυπήματα αποτελούν τη ρυθμική δομή. Αναφερόμενος κανείς στο

μουσικό μέτρο (δίσσημο, τρίσημο κ.λπ.), είναι σημαντικό, εφόσον θέλει να αποδώσει μια πλήρη περιγραφεί, να κάνει λόγο και για την ρυθμική δομή - εσωτερικός ρυθμός (Μπέλλος, 2006).

Η παραδοσιακή μουσική στην Ήπειρο είναι γνωστή για την κυρίαρχη παρουσία του ντεφιού. Η ιδιαίτερη φύση του οργάνου, το οποίο παίζεται με το ένα χέρι, έχει διαμορφώσει συγκεκριμένους μουσικούς κανόνες που είναι συνυφασμένοι με την κουλτούρα και την ταυτότητα των Ηπειρωτών, καθώς και με τις μελωδίες και τους χορούς που έχουν διατηρηθεί ως ηπειρώτικοι ρυθμοί. Οι μουσικοί της παραδοσιακής μουσικής δεν χρησιμοποιούν τυποποιημένες ορολογίες για τους ρυθμούς, όπως δίσσημοι ή τρίσημοι χρόνοι. Αντίθετα, οι ρυθμοί έχουν καθοριστεί από την παράδοση και είναι συχνά συνδεδεμένοι με χορούς. Οι κυριότεροι ρυθμοί περιλαμβάνουν τον «πωγωνήσιο», τον «συρτό», τον «τσάμικο» και τον «ζαγορίσιο», οι οποίοι συνοδεύουν τα περισσότερα ηπειρώτικα τραγούδια. Ο πωγωνήσιος ρυθμός μπορεί να εκτελείται ως 4/4, και όταν παιχθεί γρήγορα, ονομάζεται συρτός (Μπέλλος, 2006).

Επιπλέον, οι ρυθμοί αυτοί συνδέονται με συγκεκριμένους χορούς, όπως οι Κλέφτες, ο Σαμαντάκας και ο Μενούσης, καθώς και με ομάδες τραγουδιών όπως ο Φεζοδερβέναγας και Πάπιγκο. Οι αναλύσεις των μουσικών δομών των τραγουδιών αποκαλύπτουν διαφορές σε ρυθμικά σχήματα, γεγονός που συμβάλλει στην αναγνώριση των διαφορετικών στυλ και ηχοχρωμάτων που ξεχωρίζουν τα τσάμικα τραγούδια σε διάφορες περιοχές. Ένα στοιχείο που θα πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη είναι η αγωγή, δηλαδή η ταχύτητα με την οποία οι ρυθμοί και τα τραγούδια αποδίδονται. Στο παρελθόν, η χρήση μοναδικών ρυθμικών σχημάτων ήταν συχνή, αλλά οι σύγχρονοι μουσικοί έχουν συχνά απλοποιήσει αυτές τις μορφές. Έτσι, ο Σαμαντάκας, που αρχικά παιζόταν με οκτάσημο ρυθμό, πλέον παίζεται σε τετράσημο ρυθμό από τους περισσότερους μουσικούς. Αυτό μπορεί να οφείλεται σε διάφορους παράγοντες, όπως η δυσκολία του ντεφίστα ή του κλαριτζή να διατηρήσουν τον σωστό ρυθμό, ή οι χορευτές να μην μπορούν να κατανοήσουν και να ακολουθήσουν τον ρυθμό. Για να διαφυλαχθεί ο μουσικός πλούτος της Ηπείρου, είναι απαραίτητο να διατηρηθούν οι σωστές ταχύτητες και ρυθμοί, ώστε να αποφευχθεί η τσιφτετελοποίηση που προκαλείται από τις αυξανόμενες ταχύτητες. Οι χοροδιδάσκαλοι πρέπει να εμπιστεύονται τους μουσικούς, οι οποίοι κατέχουν την απαραίτητη γνώση και εμπειρία (Μπέλλος, 2006).

Η ανάλυση και καταγραφή των ρυθμών της Ηπείρου αρχίζει με την αποτύπωση των χτυπημάτων του ντεφιού σε πεντάγραμμο και την καθορισμένη αξία των μέτρων. Επικεντρώνεται στην απλή ρυθμική δομή που είναι κοινή σε αυτούς τους ρυθμούς, όπως προκύπτει από παλιές ηχογραφήσεις γλεντιών. Οι λαϊκοί οργανοπαίχτες αυτοσχεδιάζουν, ακολουθώντας καθορισμένες παραδόσεις, αλλά η έλλειψη ικανού ντεφιού οδηγεί σε ερμηνείες που ποικίλλουν. Οι βασικοί ρυθμοί περιλαμβάνουν τον πωγωνήσιο, τον συρτό στα τρία, τον φεζοδερβέναγα, τον ζαγορίσιο, τον ρυθμό του βάλς (στα τρία), τον τσάμικο, τους κλέφτες, το μπεράτι και τον σαμαντάκα. Κάθε ρυθμός έχει τα δικά του χαρακτηριστικά και παραλλαγές, όπως η απουσία χτυπήματος στον τέταρτο χρόνο στο κομμάτι "Γιατρό" για τον πωγωνήσιο ή οι συγκεκριμένες διαφορές του ζαγορίσιου, όπου ο τρίτος χρόνος χωρίζεται σε δύο όγδοα. Οι ηχογραφήσεις προσφέρουν τις απαραίτητες αναφορές για τις σωστές ρυθμικές ερμηνείες, αν και η σύγχρονη απόδοση δεν είναι πάντα ακριβής, ακόμη και από γνωστούς μουσικούς (Μπέλλος, 2006).

Οι ρυθμικές δομές και τα μέτρα της μουσικής της Ηπείρου είναι πλούσια και συχνά μοναδικά, εκφράζοντας μια μακρά παράδοση. Υπάρχουν διάφοροι ρυθμοί, όπως οι τετράσημοι (4/4), πεντάσημοι (5/4), επτάσημοι (7/8), οκτάσημοι (8/4) και εννεάσημοι (9/8), οι οποίοι περιλαμβάνουν ιδιαίτερους τονισμούς, όπως ο τσάμικος σε 5/4 (2+3 ή 3+2) και οι ποικιλίες του οκτάσημου (3+2+3, 2+3+3 ή 3+3+2). Τα άμμετρα μοιρολόγια και τα κλέφτικα επιτρέπουν στη φωνή να εξελιχθεί μέσα από αυτοσχεδιασμούς γεμάτους καλλωπισμούς που θυμίζουν τις βυζαντινές ψαλμωδίες. Η ρυθμική αγωγή (tempo) στην οργανική μουσική και τα τραγούδια της Ηπείρου είναι συνήθως πιο αργή σε σύγκριση με άλλες περιοχές της Ελλάδας. Αυτή η αργή εκτέλεση παρατηρείται σε μοιρολόγια και σε τραγούδια που ακούγονται σε ταβέρνες ή χορευτικά κομμάτια, τα οποία αποδίδονται με βαρύ και μακρόσυρτο ύφος, που αντικατοπτρίζει τη διάλεκτο. Στην οργανική μουσική, η εκτέλεση γίνεται συνήθως από ένα μόνο όργανο, με τα υπόλοιπα να έχουν ρόλο συνοδείας. Ωστόσο, στην Ήπειρο υπάρχει και πολυφωνική μουσική, κυρίως στις βόρειες περιοχές και στη σημερινή Αλβανία. Αυτό το είδος μουσικής είναι μοναδικό στην ελληνική παράδοση και περιλαμβάνει στοιχεία από την αρχαιότητα. Σε αντίθεση με τη δυτική πολυφωνία, παρουσιάζει μια αυθεντική δομή, με σαφή διαχωρισμό τριών ανεξάρτητων μελωδικών γραμμών που συνδέονται με αντίστοιχους τραγουδιστικούς ρόλους, ακολουθώντας και τη ρυθμική διάσταση της ηπειρώτικης παράδοσης (Ηπειρος, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Ιωαννιτών, 1994).

Κεφάλαιο 3. Ποιοτική έρευνα

Αρχικά, σημειώνεται ότι για τη συγκεκριμένη εργασία χρειάστηκε να γίνει ανασκόπηση της βιβλιογραφίας (θεωρητικό μέρος), ενώ για το ερευνητικό κατέστη απαραίτητη η διενέργεια ποιοτικής αλλά και ποσοτικής μεθόδου. Στο σημείο αυτό γίνεται μια αναφορά στις δύο αυτές ερευνητικές μεθόδους, προκειμένου να γίνει ξεκάθαρο το τι προσφέρουν και κατά πόσο περιλαμβάνουν θετικά ή αρνητικά χαρακτηριστικά. Κάθε μέθοδος έρευνας, παρουσιάζει δικά της πλεονεκτήματα και αδυναμίες. Η επιλογή ανάμεσα στις δύο μεθόδους βασίζεται σε διάφορους παράγοντες. Οι διαφορές τους είναι εμφανείς, με την ποιοτική να εστιάζει στο γιατί και το πώς ενός φαινομένου, ενώ η ποσοτική επιδιώκει να επιβεβαιώσει ή να διαψεύσει κάποια δεδομένα. Στην ποιοτική έρευνα, η υπόθεση διαμορφώνεται κατά τη διάρκεια της έρευνας, ενώ στην ποσοτική διατυπώνεται από την αρχή. Οι μέθοδοι συλλογής δεδομένων είναι διαφορετικές, με την ποιοτική έρευνα να εφαρμόζει πιο ελεύθερες μεθόδους, όπως συνεντεύξεις, και την ποσοτική να χρησιμοποιεί πιο αυστηρά ερωτηματολόγια. Τα δεδομένα στην ποιοτική ανάλυση είναι μη αριθμητικά, ενώ στην ποσοτική είναι αριθμητικά. Η ανάλυση στην ποιοτική είναι πιο υποκειμενική και εξαρτάται από τον ερευνητή, ενώ η ποσοτική ανάλυση βασίζεται στη στατιστική και θεωρείται πιο αντικειμενική. Επιπλέον, οι μέθοδοι συλλογής δεδομένων διαφέρουν, με την ποιοτική να χρησιμοποιεί συνεντεύξεις και παρατηρήσεις, ενώ η ποσοτική επικεντρώνεται σε ερωτηματολόγια (CE.A.R.S., 2022).

Ποιοτική Έρευνα

Σκοπός και ερευνητικά ερωτήματα

Σκοπός της μελέτης αυτής ήταν να εξετάσει τη συσχέτιση μεταξύ γλώσσας και ρυθμού στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου, με έμφαση στις απόψεις διαλεκτόφωνων ομιλητών και μουσικών. Μερικά από τα ερευνητικά ερωτήματα :

- Ποια η σημασία της παραδοσιακής μουσικής και της τοπικής διαλέκτου στη διατήρηση και ενίσχυση της πολιτισμικής ταυτότητας της περιοχής ;
- Πώς αντιλαμβάνονται οι μουσικοί της περιοχής τον ρόλο της τοπικής διαλέκτου στη διαμόρφωση του ρυθμού της παραδοσιακής μουσικής;
- Σε ποιον βαθμό οι τοπικοί σύλλογοι και η κοινότητα υποστηρίζουν τη διατήρηση της ηπειρωτικής μουσικής και γλώσσας στις νέες γενιές;

Κριτήρια επιλογής δείγματος

Η διαδικασία επιλογής του δείγματος για την ποιοτική έρευνα βασίστηκε στο να βρεθούν άνθρωποι με άποψη σχετικά με τη γλώσσα και τον ρυθμό στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Για τη μελέτη επιλέχθηκαν δύο διαλεκτόφωνοι μουσικοί, ο κύριος Σάββας Σιάτρας, απόφοιτος της Ριζαρείου Εκκλησιαστικής Σχολής, ερμηνευτής και μουσικός με μεγάλη πορεία στο χώρο, αλλά και ο κύριος Δερδέκης Σπύρος, ο οποίος είναι μουσικός κλαριντζής και έχει κάνει σπουδές στο πιάνο. Και οι δυο, ξεχωρίζουν λόγω της σημαντικής τους συμβολής στην ηπειρωτική μουσική παράδοση. Η επιλογή και των, βασίζεται σε κριτήρια που σχετίζονται με την εκπροσώπηση της παραδοσιακής μουσικής και την πολιτιστική ταυτότητα. Με πολλά χρόνια εμπειρίας, θεωρούνται σπουδαίοι εκπρόσωποι της ηπειρώτικης μουσικής, ενώ η προθυμία των να συμμετέχουν, υπήρξε ενθαρρυντικός παράγοντας. Η συμμετοχή του κυρίου Σιάτρα και του κυρίου Δερδέκη, προσφέρει πολύτιμες προοπτικές για την κατανόηση της σχέσης γλώσσας και μουσικής.

Εργαλείο και Διαδικασία της Έρευνας

Το εργαλείο της ποιοτικής έρευνας, ήταν η συνέντευξη (περιλάμβανε ερωτήσεις). Η πρώτη, έλαβε χώρα στις 14 Οκτωβρίου 2024, με συνεντευξιαζόμενο τον κύριο Σάββα Σιάτρα, και είχε διάρκεια περίπου μία ώρα, ενώ η δεύτερη, έλαβε χώρα στις 17 Οκτωβρίου του ίδιου έτους, με συνεντευξιαζόμενο τον κύριο Δερδέκη Σπύρο, διάρκειας 25 λεπτών. Η ερευνήτρια, χρησιμοποίησε το μαγνητόφωνο για την καταγραφή των όσων ειπώθηκαν, ενώ δόθηκε το ελεύθερο στους ερωτηθέντες, να εκφράσουν τις απόψεις τους, είτε αφορούσαν στις ερωτήσεις της, είτε «ξέφευγαν» σε κάποια σημεία.

Μέθοδος ανάλυσης των δεδομένων της έρευνας

Οι ερωτήσεις που διατυπώθηκαν στην παρούσα έρευνα αποσκοπούσαν στη συγκέντρωση πληροφοριών που θα διευκόλυναν την αποσαφήνιση πτυχών της γλώσσας και του ρυθμού στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου, καθώς και την κατανόηση των επιδράσεων τους. Το ερωτηματολόγιο επικεντρώθηκε, αρχικά, στην επιρροή της ηπειρωτικής διαλέκτου στη διαμόρφωση των μουσικών ρυθμών και μελωδιών. Επιπλέον, εξετάστηκε ο ρόλος της γλώσσας ως εργαλείο που συμβάλλει στη διαμόρφωση της πολιτιστικής ταυτότητας και κληρονομιάς της περιοχής. Μια καθοριστική διάσταση της έρευνας περιλάμβανε την αναζήτηση των απόψεων των

διαλεκτοφωνων μουσικών αναφορικά με το ρόλο της γλώσσας στην καλλιτεχνική τους έκφραση και τη συναισθηματική διάσταση των τραγουδιών. Επίσης, η διατήρηση της ηπειρωτικής διαλέκτου και οι σύγχρονες προκλήσεις που αυτή αντιμετώπισε αποτέλεσαν κεντρικά θέματα της μελέτης. Η έρευνα επιδίωξε να αποτυπώσει τις απόψεις των μουσικών σχετικά με τις κοινωνικές και πολιτιστικές παραμέτρους που επηρέασαν τη χρήση της διαλέκτου στην παραδοσιακή μουσική.

Περιορισμοί

Οι περιορισμοί της έρευνας εντοπίζονται κυρίως στον περιορισμένο αριθμό των συμμετεχόντων, καθώς μόνο δύο άτομα συμμετείχαν στη διαδικασία των συνεντεύξεων. Επίσης, κάποιες ερωτήσεις δεν απαντήθηκαν με τον απαιτούμενο βαθμό ακρίβειας, γεγονός που ενδέχεται να επηρεάσει τα ευρήματα. Παρά ταύτα, η συνεισφορά των ομιλητών υπήρξε πολύτιμη, παρέχοντας σημαντικές απόψεις και γνώσεις σχετικά με τη γλώσσα και τον ρυθμό στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου.

Συνέντευξη 1.

Ο πρώτος συμμετέχων στην έρευνα, κύριος Σάββας Σιάτρας, είναι ένας αναγνωρίσιμος και καταξιωμένος καλλιτέχνης, με παγκόσμια φήμη ως τραγουδιστής. Η ερευνήτρια, του εξέφρασε τις ευχαριστίες της, για την αποδοχή της πρόσκλησης να συμμετάσχει στη συνέντευξη, η οποία σχετίζεται με τη διπλωματική διατριβή στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών στις Σύγχρονες Στάσεις στη Γλωσσολογία. Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, ο κύριος Σιάτρας δέχθηκε με προθυμία να ηχογραφηθεί η συνομιλία, εστιάζοντας στο θέμα «Ο ρόλος του γλωσσικού ρυθμού στη διαμόρφωση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου». Ο κύριος Σιάτρας υπηρετεί το Ηπειρώτικο τραγούδι για 53 χρόνια, ξεκινώντας από την παιδική του ηλικία. Καταγόμενος από την Καρίτσα Ιωαννίνων, έχει αποκτήσει μουσικά ερεθίσματα που φροντίζει να διαφυλάσσει, ενισχύοντας την αγάπη του για την ιστορία και τις παραδόσεις της Ελλάδας. Έχει φοιτήσει στη Ριζάρειο Εκκλησιαστική Σχολή στην Αθήνα για έξι χρόνια. Στην αρχή της συνέντευξης, ο συνεντευξιζόμενος προχώρησε σε μια εισαγωγή για τη βυζαντινή μουσική και το δημοτικό τραγούδι. Όταν ρωτήθηκε για τη σημασία της ηπειρωτικής διαλέκτου στην παραδοσιακή μουσική, ανέφερε ότι αυτή επηρεάζει τον ρυθμό της. Η διάλεκτος αποτελεί θεμελιώδη στοιχείο στη δημιουργία των τραγουδιών, όπως ισχύει και για άλλες περιοχές, όπως η Κρήτη, η Μακεδονία, τα Νησιά και ο Πόντος. Ο συμμετέχων χαρακτήρισε το τραγούδι ως ένα

τρίπτυχο, που περιλαμβάνει στίχο, ρυθμό και μουσική, σημειώνοντας ότι η ηπειρώτικη διάλεκτος επηρεάζει την μουσική ανάλογα με τη θεματολογία των τραγουδιών. Επίσης, τόνισε πως στην πορεία του χρόνου έχουν προστεθεί διάφορα παραδοσιακά όργανα που συμβάλλουν στη διαμόρφωση του ρυθμού. Τα παραδοσιακά όργανα της Ηπείρου περιλαμβάνουν το κλαρίνο, το βιολί, το λαούτο και το ντέφι. Ο κύριος Σιάτρας υπογράμμισε ότι το ηπειρώτικο τραγούδι φέρνει μαζί του ιστορίες και παραδόσεις, μάλιστα χρησιμοποίησε και ορισμένα παραδείγματα. Όσον αφορά τη θεματολογία, ανέφερε ότι τα ηπειρώτικα τραγούδια περιλαμβάνουν παραστατικές εικόνες, όπου οι νεκροί συνομιλούν με τους ζωντανούς, αν και κάτι τέτοιο είναι αδύνατο στην πραγματικότητα. Τόνισε επίσης, ότι τα μοιρολόγια λέγονται ακόμα και σε γάμους, ενώ τα θέματα των ηπειρώτικων τραγουδιών περιλαμβάνουν τον γάμο, την ξενιτιά, την αγάπη, τα ιστορικά γεγονότα, τα κλέφτικα τραγούδια. Σχετικά με την ηπειρώτικη διάλεκτο, ο κύριος Σιάτρας, ανέδειξε τη σημασία των παραδοσιακών χορών για τη διατήρηση και εξέλιξη του ρυθμού. Επιπλέον, εντόπισε ομοιότητες μεταξύ της ηπειρώτικης γλώσσας και μουσικής, επισημαίνοντας ότι ο χορός είναι μέρος της μουσικής, αλλά και της γλώσσας. Όταν ρωτήθηκε αν οι νέοι ασχολούνται με την παραδοσιακή μουσική, ανέφερε ότι υπάρχουν αρκετοί που τη γνωρίζουν, ενώ άλλοι καθόλου. Σχετικά με τη συμβολή των πολιτιστικών συλλόγων στη διατήρηση της ηπειρώτικης παραδοσιακής μουσικής και διαλέκτου, ο κύριος Σιάτρας δήλωσε ότι αυτοί συμβάλλουν θετικά. Ωστόσο, εξέφρασε την ανάγκη για περισσότερες δράσεις και εκδηλώσεις που θα προάγουν το λαϊκό πολιτισμό, υπογραμμίζοντας ότι η πολιτεία και το Υπουργείο Πολιτισμού έχουν μεγάλη ευθύνη. Μεταξύ των όσων είπε, τόνισε πως υπάρχουν ταλέντα μουσικοί, που δεν έχουν λάβει την αναγνώριση που τους αξίζει, τονίζοντας την ανάγκη για δράσεις στον τομέα του τραγουδιού, του χορού και της μουσικής.

Συνέντευξη 2.

Ο δεύτερος συμμετέχων στην έρευνα, κύριος Σπύρος Δερδέκης, είναι παραδοσιακός μουσικός από την Ήπειρο, ο οποίος ειδικεύεται στο κλαρίνο. Διαθέτει σπουδές στο πιάνο και έχει αποκτήσει πτυχίο από το Τμήμα Επιστήμης και Φυσικής Αγωγής, ενώ εργάζεται και ως γυμναστής. Ο κύριος Δερδέκης ασχολείται με την παραδοσιακή μουσική και έχει αποκτήσει βιωματικές γνώσεις από μουσικούς που δεν είναι πλέον εν ζωή. Η ερευνήτρια του εξέφρασε τις ευχαριστίες της για την αποδοχή της πρόσκλησης να συμμετάσχει στη συνέντευξη, η οποία σχετίζεται με τη

διπλωματική διατριβή στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών στις Σύγχρονες Στάσεις στη Γλωσσολογία. Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, ο κύριος Δερδέκης δέχθηκε με προθυμία να ηχογραφηθεί η συνομιλία, εστιάζοντας στο θέμα «Ο ρόλος του γλωσσικού ρυθμού στη διαμόρφωση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου». Η καταγωγή του κύριου Δερδέκη είναι από την Κόνιτσα, τόπος καταγωγής του πατέρα του, και από την Ελεούσα, κοντά στα Ιωάννινα, τόπο καταγωγής της μητέρας του. Επαγγελματικά ασχολείται με το κλαρίνο από το 2006 και πιστεύει ότι η τοπική διάλεκτος ασκεί σημαντική επιρροή στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου, καθώς και στον ρυθμό των κομματιών. Μέσα από παραμύθια, νανουρίσματα και τραγούδια που αναφέρονται σε θέματα όπως η αγάπη, ο έρωτας, η ξενιτιά, η θλίψη και ο θάνατος, διαφαίνεται ότι η μουσική πρέπει να εναρμονίζεται με τα λόγια της Ηπειρώτικης διαλέκτου. Ο κύριος Δερδέκης σημειώνει ότι το κλαρίνο εισήχθη μεταγενέστερα στη μουσική, η οποία συνδυάζεται με τους στίχους των τραγουδιών. Επιπλέον, η ηπειρώτικη διάλεκτος στερείται φωνηέντων, γεγονός που συμβάλλει στην έκφραση των συναισθημάτων μέσω των τραγουδιών. Ο ρυθμός της ηπειρώτικης μουσικής χαρακτηρίζεται από αργό ρυθμό, ο οποίος απορρέει από τη γλώσσα και εκφράζει τον πόνο της ξενιτιάς. Στα περισσότερα αργά πωγωνίσια τραγούδια περιλαμβάνονται επιφωνήματα (αχ) που εκφράζουν νοσταλγία, υποδεικνύοντας έτσι τη στενή σύνδεση μεταξύ της μουσικής και της διαλέκτου. Ο κύριος Δερδέκης ανέφερε ότι τα παραδοσιακά μουσικά όργανα της Ηπείρου περιλαμβάνουν το κλαρίνο, το βιολί, το λαούτο και το ντέφι. Εξήγησε ότι τα τραγούδια της περιοχής, λόγω της γεωγραφικής της φύσης, της μετανάστευσης και των δύσκολων συνθηκών, δεν είναι δυνατόν να έχουν εύθυμο χαρακτήρα, σε αντίθεση με τα τραγούδια των νησιών που συχνά είναι πιο ρυθμικά και χαρούμενα. Αναφορικά με τους χορούς της Ηπείρου, υποστήριξε ότι αυτοί συμβάλλουν στην διατήρηση και εξέλιξη του ρυθμού, με τα τραγούδια και τους χορούς να επηρεάζονται από την κάθε περιοχή. Οι ηπειρώτικοι χοροί περιλαμβάνουν τον ηπειρώτικο, τον τσάμικο, τον ζαγορίσιο, τον αργό χορό στα τρία και τον γρήγορο ριχτό. Σημείωσε, επίσης, ότι τα μοιρολόγια, παρά την οξύμωρη φύση τους για όσους δεν κατάγονται από την Ήπειρο, εντάσσονται και στους γάμους, καθιστώντας το μοιρολόι έναν τρόπο σύνδεσης των ψυχών των αποθανόντων με εκείνες των ζωντανών. Ο κύριος Δερδέκης εξέφρασε την πεποίθηση ότι τα τραγούδια συμβάλλουν στην προώθηση και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής. Όσον αφορά την εξέλιξη της γλώσσας και της μουσικής στο μέλλον, εξέφρασε την άποψη ότι η ντοπιολαλιά θα διατηρηθεί, παρά τις προσπάθειες κάποιων να την εξωραΐσουν. Ωστόσο, ανέφερε ότι ενδέχεται να

εκλείψουν ορισμένοι χοροί αν δεν υπάρχουν χορευτές για να τους εκτελέσουν, καθώς και κάποιοι μουσικοί ρυθμοί. Τόνισε ότι η γλώσσα είναι ένα ζωντανό κομμάτι του πολιτισμού. Στην ερώτηση για τη συμβολή των πολιτιστικών συλλόγων και των φεστιβάλ στη διατήρηση της ηπειρωτικής μουσικής και διαλέκτου, καθώς και τη σημασία των κοινοτικών εκδηλώσεων για την πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής, ανέφερε ότι υπάρχουν σύλλογοι και οργανισμοί που ασχολούνται με την παραδοσιακή μουσική, τις φορεσιές και τους χορούς. Παρά τις φιλότιμες προσπάθειες τους, σημείωσε ότι οι περισσότεροι δεν αναβιώνουν τους παραδοσιακούς χορούς, αλλά επικεντρώνονται σε folklore, δημιουργώντας έτσι ένα υβρίδιο παραδοσιακής μουσικής και χορών. Ωστόσο, υπάρχουν και σοβαροί σύλλογοι που με καταξιωμένους χοροδιδάσκαλους περνούν θετικά μηνύματα στον κόσμο. Ο κύριος Δερδέκης τόνισε την ευθύνη των φορέων να δίνουν προτεραιότητα σε ντόπιους μουσικούς στις εκδηλώσεις τους, ώστε να αποδώσουν πιστά το ύφος της παραδοσιακής μουσικής. Στο τέλος της συνέντευξης, η ερευνήτρια ευχαρίστησε τον κύριο Δερδέκη για την συμμετοχή του και για το ότι συμφώνησε να ηχογραφηθεί η συνέντευξη .

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Ανάλυση των απαντήσεων των Συνεντευξιαζόμενων (Σ)

Η παρούσα μελέτη διερεύνησε τις απόψεις δύο ατόμων, του κυρίου Σάββα Σιάτρα (Σ1) και του κυρίου Σπύρου Δερδέκη (Σ2), σχετικά με τη σημασία της γλώσσας και του ρυθμού στην ανάπτυξη της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου, εστιάζοντας στις κοινές τους απόψεις αλλά και στις διαφορές στις προσεγγίσεις τους.

Ο κύριος Σιάτρας είναι ένας καταξιωμένος καλλιτέχνης με πάνω από πενήντα χρόνια εμπειρίας στη μουσική, προερχόμενος από την Καρίτσα Ιωαννίνων. Ο κύριος Δερδέκης είναι παραδοσιακός μουσικός και γυμναστής, με σπουδές στο πιάνο, ο οποίος ασχολείται επαγγελματικά με το κλαρίνο εδώ και πάνω από 15 χρόνια, καταγόμενος από την Κόνιτσα και την Ελεούσα Ιωαννίνων. Οι επαγγελματικές τους διαδρομές είναι διαφορετικές, με τον Σ1 να έχει μεγαλύτερη αναγνωρισιμότητα στο κοινό.

Και οι δύο συμμετέχοντες αναγνωρίζουν την καθοριστική επίδραση της ηπειρώτικης διαλέκτου στην παραδοσιακή μουσική. Ο Σ1 τονίζει ότι η διάλεκτος είναι ένα σπουδαίο στοιχείο στη σύνθεση των τραγουδιών, καθώς επηρεάζει το ρυθμό τους, περιγράφοντας το ηπειρώτικο τραγούδι ως έναν τριπλό συνδυασμό στίχου, ρυθμού και μουσικής. Ο Σ2 συμφωνεί, επισημαίνοντας ότι η τοπική διάλεκτος είναι ουσιώδης για την έκφραση συναισθημάτων μέσω της μουσικής και τονίζει την ανάγκη εναρμόνισης των στίχων με τη μελωδία.

Η θεματολογία των τραγουδιών που εξετάζουν αποκαλύπτει διάφορες πτυχές της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ηπείρου. Ο Σ1 αναφέρεται σε ποικιλία θεμάτων, όπως η ξενιτιά, ο γάμος και τα μοιρολόγια, αναδεικνύοντας τις παραστατικές εικόνες που συνδέουν τους ζωντανούς με τους νεκρούς. Ο Σ2 προσθέτει ότι παραμύθια, νανουρίσματα και τραγούδια αντικατοπτρίζουν συναισθηματικές καταστάσεις, όπως η θλίψη, η οδύνη και ο θάνατος, υπογραμμίζοντας τη βαθιά σύνδεση της μουσικής με τα εγκόσμια.

Επιπλέον, οι συμμετέχοντες αναλύουν τον ρυθμό και τους παραδοσιακούς χορούς της περιοχής. Ο Σ1 τονίζει τη σημασία των παραδοσιακών χορών για τη διατήρηση και εξέλιξη του ρυθμού, εστιάζοντας στην αλληλεπίδραση τους. Ο Σ2 συμφωνεί, υποστηρίζοντας ότι οι ηπειρώτικοι χοροί, παίζουν ρόλο στη διατήρηση της τοπικής παράδοσης, επηρεαζόμενοι από τις ιδιαιτερότητες της κάθε περιοχής.

Αναφορικά με τη συμβολή των πολιτιστικών συλλόγων στη διατήρηση της ηπειρώτικης μουσικής και διαλέκτου, οι συμμετέχοντες αναγνωρίζουν την προσφορά

τους, ωστόσο εκφράζουν ανησυχίες σχετικά με τη διατήρηση της παραδοσιακής τους μορφής. Ο Σ1 επισημαίνει την ανάγκη για περισσότερες πρωτοβουλίες που θα ενισχύσουν τον λαϊκό πολιτισμό, ενώ ο Σ2 τονίζει ότι οι περισσότεροι σύλλογοι τείνουν να εστιάζουν σε ένα υβρίδιο παραδοσιακής και σύγχρονης μουσικής.

Το συμπέρασμα που μπορεί να βγει από τα ανωτέρω είναι ότι οι απόψεις των Σ1 και Σ2 αναδεικνύουν τη σημασία της γλώσσας και του ρυθμού στη διαμόρφωση της ηπειρώτικης μουσικής. Παρά τις διαφορές στην αναγνωρισιμότητα και την εμπειρία τους, οι κοινές τους απόψεις σχετικά με την αξία της τοπικής παράδοσης και την ανάγκη διατήρησης της μέσω της μουσικής και των πολιτιστικών δράσεων συνθέτουν ένα πλούσιο και πολύπλευρο μωσαϊκό γνώσεων που προβάλλει την πολιτιστική κληρονομιά της Ηπείρου. Τέλος, όσον αφορά τον Σ1, δεν απάντησε πλήρως σε όλες τις ερωτήσεις και σε πολλά σημεία ανέφερε ενδιαφέρουσες ιστορίες από τη ζωή του, ενώ ο Σ1, όντας ηλικιακά πολύ νεότερος, επικεντρώθηκε με μεγαλύτερη προσοχή στις ερωτήσεις και έδωσε σαφείς και εύστοχες απαντήσεις.

Κεφάλαιο 4. Ποσοτική Έρευνα

Μεθοδολογία έρευνας

Σκοπός της έρευνας και ερευνητικά ερωτήματα

Σκοπός της έρευνας είναι να αναλύσει και να καταγράψει τις απόψεις των συμμετεχόντων σχετικά με την παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου, καθώς και τη σύνδεση της μουσικής αυτής με την τοπική διάλεκτο και την τεχνολογία. Μέσω του ερωτηματολογίου, επιδιώκεται η ανάδειξη των απόψεων για τη δημοτικότητα της παραδοσιακής μουσικής στους νέους, τη σημασία της διατήρησής της, την επιρροή της τοπικής διαλέκτου και τη συμβολή της τεχνολογίας στη διάδοσή της.

Ερευνητικά ερωτήματα

- Ποιες είναι οι συμβολές των τοπικών κοινοτήτων στη διατήρηση και προώθηση της παραδοσιακής μουσικής;
- Ποιες επιδράσεις έχουν ασκήσει τα σύγχρονα μουσικά ρεύματα στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;
- Ποιες απόψεις έχουν οι συμμετέχοντες για τη σημασία των ηπειρωτικών μουσικών οργάνων στην κοινωνική ζωή της περιοχής;
- Ποιες διαφοροποιήσεις εντοπίζονται στους ρυθμούς της ηπειρωτικής μουσικής συγκριτικά με άλλες παραδοσιακές μουσικές της Ελλάδας;
- Πώς επιδρά ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου στη συναισθηματική διάθεση των ακροατών ;

Δείγμα της έρευνας

Το δείγμα της έρευνας αποτελείται από 50 συμμετέχοντες που μιλούν την ηπειρωτική διάλεκτο. Όλοι οι ερωτώμενοι συμμετείχαν με προθυμία στη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων, ο αριθμός των οποίων αριθμεί τα 50.

Ερευνητικό εργαλείο – Ερωτηματολόγιο

Η έρευνα βασίζεται σε ένα ερωτηματολόγιο που περιλαμβάνει 12 κλειστές ερωτήσεις. Σκοπός του είναι να καταγράψει τις απόψεις των συμμετεχόντων σχετικά με την παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου, τη σχέση της με την τοπική διάλεκτο και τη συμβολή της τεχνολογίας στη διάδοσή της. Οι ερωτήσεις χωρίζονται σε δύο κύριες κατηγορίες: αυτές της πολλαπλής επιλογής και αυτές τύπου Ναι ή Όχι, αλλά όλες είναι κλειστού τύπου. Στην πρώτη ερώτηση, εξετάζεται η δημοτικότητα της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου στους νέους. Η δεύτερη ερώτηση αναζητά τη γνώμη των

συμμετεχόντων για τη σημασία της διατήρησής της. Στην τρίτη ερώτηση, αξιολογείται η επιρροή της ηπειρωτικής διαλέκτου στην παραδοσιακή μουσική. Στην τέταρτη ερώτηση, διερευνάται αν η τεχνολογία συμβάλλει στη διάδοση της μουσικής αυτής. Η πέμπτη ερώτηση αναφέρεται στο κατά πόσο τα ηπειρωτικά τραγούδια μεταφέρουν πολιτισμικές αξίες. Στην έκτη ερώτηση, οι συμμετέχοντες καλούνται να επιλέξουν το μουσικό όργανο που θεωρούν πιο χαρακτηριστικό της ηπειρωτικής μουσικής. Στη συνέχεια, η έβδομη ερώτηση εστιάζει στην πιθανότητα προσαρμογής των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής σε σύγχρονα μουσικά είδη. Η όγδοη ερώτηση ερευνά αν οι συμμετέχοντες διαπιστώνουν διαφορές στους ρυθμούς της ηπειρωτικής μουσικής σε σύγκριση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές. Στην ένατη ερώτηση, εξετάζεται η επίδραση του ρυθμού στη συναισθηματική διάθεση των ακροατών. Η δέκατη ερώτηση αναφέρεται στη δυσκολία των χορευτών να ακολουθήσουν τους ρυθμούς. Η ενδέκατη εξετάζει τις διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών ανάμεσα σε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες. Τέλος, η δωδέκατη ερώτηση ερευνά αν οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών είναι κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης.

Συλλογή δεδομένων

Η διαδικασία της διανομής των ερωτηματολογίων ήταν απλή και προσιτή για τους ανθρώπους που συμμετείχαν στην έρευνα. Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε δια ζώσης. Αρχικά, έγινε η συγγραφή των ερωτήσεων στον υπολογιστή και σε μορφή αρχείου Word, στη συνέχεια ακολούθησε η εκτύπωση, κατόπιν η διανομή των στους ανθρώπους που μιλούν την ηπειρωτική διάλεκτο και τέλος η συλλογή των ερωτηματολογίων, με σκοπό την καταμέτρηση των ερωτήσεων, των απαντήσεων και τον υπολογισμό που συνετέλεσε στην ανάλυση των αποτελεσμάτων. Οι ερωτηθέντες έλαβαν γνώση περί του σκοπού της εν λόγω έρευνας, τους κατέστη σαφές ότι δεν θα κοινοποιηθούν τα προσωπικά τους στοιχεία αλλά και το ότι έχουν το δικαίωμα να απαντήσουν σε όσες ερωτήσεις επιθυμούν με πάσα ειλικρίνεια.

Ανάλυση αποτελεσμάτων

Μετά τη συμπλήρωση και την επεξεργασία 50 ερωτηματολογίων, τα οποία περιλάμβαναν 12 ερωτήσεις το καθένα, ακολουθούν τα συνολικά αποτελέσματα της έρευνας. Ο σκοπός αυτής της μελέτης ήταν να συγκεντρώσει τις απόψεις σχετικά με την παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου, τη σημασία της για τις νέες γενιές, καθώς και την επιρροή που ασκούν η τεχνολογία και η ηπειρωτική διάλεκτος στη διατήρηση αυτής της μουσικής κληρονομιάς, μαζί με άλλα σχετικά θέματα.

1. *Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;*

Ναι (66 % των ερωτηθέντων) ήτοι 33 άτομα
Όχι (34 % των ερωτηθέντων) ήτοι 17 άτομα

Από την έρευνα προκύπτει ότι το 66% (33 συμμετέχοντες) θεωρεί ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου εξακολουθεί να είναι δημοφιλής ανάμεσα στους νέους, ενώ το 34% (17 άτομα) εκφράζει αντίθετη γνώμη. Οι συμμετέχοντες που πιστεύουν στη διαρκή δημοτικότητα της μουσικής τονίζουν ότι τα κοινωνικά δίκτυα διευκολύνουν την πρόσβαση σε αυτό το μουσικό είδος.

2. *Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;*

64 % (Πολύ σημαντική)
28 % (Σημαντική)
6 % (Λίγο σημαντική)

Όσον αφορά τη σημασία της διατήρησης της παραδοσιακής μουσικής, το 64% (32 άτομα) την περιγράφει ως πολύ σημαντική, το 28% (14 άτομα) την κρίνει σημαντική, και το 6% (3 άτομα) τη θεωρεί λίγο σημαντική.

3. *Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;*

Ναι (ποσοστό 82%)
Όχι (ποσοστό 18 %)

Σχετικά με την ηπειρωτική διάλεκτο, το 82% (41 συμμετέχοντες) θεωρεί ότι έχει επηρεάσει την παραδοσιακή μουσική, ενώ το 18% (9 άτομα) δεν συμφωνεί.

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

Ναι (ποσοστό 87 %)
Όχι (ποσοστό 12 %)
Ένας δεν απάντησε (1%)

Η τεχνολογία αναγνωρίζεται ως κρίσιμος παράγοντας για τη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής, με το 87% (43 συμμετέχοντες) να πιστεύει ότι το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες συμβάλλουν σε αυτήν, ενώ το 12% (6 άτομα) διαφωνεί. Ένας συμμετέχων δεν απάντησε.

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

Ναι (ποσοστό 96 %)
Όχι (ποσοστό 4 %)

Το 96% (48 συμμετέχοντες) δηλώνει ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες, με μόλις το 4% (2 άτομα) να διαφωνεί.

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

Κλαρίνο (ποσοστό 96 %)
Βιολί και Ντέφι (ποσοστό 4 %)

Το κλαρίνο αναδείχθηκε ως το πιο χαρακτηριστικό μουσικό όργανο της ηπειρωτικής μουσικής, καθώς το 96% (48 άτομα) το επέλεξε, ενώ ένα άτομο προτίμησε το βιολί και ένα άλλο το ντέφι.

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

Ναι (56%)
Όχι (44%)

Το 56% (28 συμμετέχοντες) πιστεύει ότι οι ρυθμοί της παραδοσιακής μουσικής μπορούν να προσαρμοστούν σε σύγχρονα μουσικά είδη, ενώ το 44% (22 άτομα) έχει διαφορετική άποψη.

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;;

Ναι (60 %)

Όχι (38 %)

Δεν απάντησε (2%)

Το 60% (30 άτομα) θεωρεί ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει από άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές, επισημαίνοντας ότι είναι πιο αργός και περιλαμβάνει διαφορετικά όργανα. Το 38% (19 άτομα) δεν παρατήρησε διαφορές, ενώ ένας συμμετέχων δεν απάντησε.

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

Ναι (84 %)

Όχι (16 %)

Το 84% (42 συμμετέχοντες) δηλώνει ότι ο ρυθμός της μουσικής επηρεάζει τη συναισθηματική κατάσταση των ακροατών, προκαλώντας συναισθήματα χαράς ή λύπης, ιδιαίτερα στους ηλικιωμένους. Το 16% (8 άτομα) διαφωνεί.

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

Ναι (80 %)

Όχι (20 %)

Το 80% (40 συμμετέχοντες) θεωρεί ότι οι ρυθμοί της ηπειρωτικής μουσικής είναι εύκολοι για τους χορευτές να τους ακολουθήσουν, ενώ το 20% (10 άτομα) έχει αντίθετη γνώμη.

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

Ναι (68 %)

Όχι (32 %)

Το 68% (34 συμμετέχοντες) παρατήρησε διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής ανάμεσα σε άτομα διαφορετικών ηλικιών, ενώ το 32% (16 άτομα) δεν παρατήρησε καμία διαφορά.

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Ναι (60 %)

Όχι (40 %)

Στην τελευταία ερώτηση, το 60% (30 συμμετέχοντες) πιστεύει ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών είναι κατανοητοί χωρίς να απαιτείται προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης, ενώ το 40% (20 άτομα) έχει αντίθετη άποψη.

Κεφάλαιο 5

ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ελληνική γλώσσα διακρίνεται για την υψηλή της επικοινωνιακή εμβέλεια. Το σύστημα γραφής της βασίζεται στο ελληνικό αλφάβητο, ενώ στο παρελθόν, η ελληνική αποτυπώνονταν σε συλλαβικά συστήματα. Η ελληνική γλώσσα σχηματίζει ένα πολύπλοκο σύστημα που περιλαμβάνει τους όρους γλώσσα, ομιλία και επικοινωνία, οι οποίοι, παρόλο που συνδέονται, έχουν διαφορετικές σημασίες. Πιο συγκεκριμένα, η γλώσσα αναφέρεται σε ένα οργανωμένο σύστημα γλωσσικών σημείων που χρησιμοποιεί μια γλωσσική κοινότητα για τη μετάδοση νοημάτων, ενώ η ομιλία έχει ατομικό χαρακτήρα, διευκολύνοντας τους ομιλητές να εκφράσουν σκέψεις και συναισθήματα. Η επικοινωνία αφορά τη διαδικασία της αλληλεπίδρασης και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των ανθρώπων.

Ο χορός αποτελεί έναν θεμελιώδη τρόπο έκφρασης πολιτισμικών αξιών, συνδεδεμένο με την ανθρώπινη εμπειρία από την αρχαιότητα. Αρχαίες σπηλαιογραφίες καταδεικνύουν τη σύνδεσή του με θρησκευτικές πρακτικές και τη φύση. Στην ελληνική πολιτιστική κληρονομιά, ο παραδοσιακός χορός διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στην έκφραση συναισθημάτων και παραδόσεων, τιμώντας σημαντικές στιγμές της ζωής. Αν και αρχικά είχε στρατιωτική και θρησκευτική διάσταση, με την πάροδο του χρόνου ενσωματώθηκε στην ελληνική θεατρική παράδοση και τη λαϊκή ψυχαγωγία. Η εκμοντερνισμένη προσέγγιση του χορού έχει οδηγήσει σε εμπορευματοποίηση και αλλαγές στη διδασκαλία του, αλλά οι εκπαιδευτικές διαδικασίες παραμένουν προσανατολισμένες στην παραδοσιακή του μορφή.

Στην πολυφωνική παράδοση των ηπειρώτικων τραγουδιών, η κατηγοριοποίηση των τραγουδιών γινόταν συχνά με βάση φιλολογικά κριτήρια, όπως το κεντρικό θέμα (π.χ., αγάπη, ξενιτιά, θάνατος), την ιστορική τους προέλευση (π.χ., ακριτικά, κλέφτικα), τη χρήση τους (π.χ., γαμήλια, μοιρολόγια) και τη μορφή ή τον ρυθμό τους, χωρίς να υπάρχει επαρκής σύνδεση μεταξύ αυτών των κατηγοριών. Αν και έγιναν πολλές προσπάθειες για την κατηγοριοποίηση των δημοτικών τραγουδιών, δεν έχει υπάρξει μέχρι τώρα μια ρυθμική ανάλυση της μουσικής της Ηπείρου. Στις έρευνες που πραγματοποιούνται για την καταγραφή της μουσικής της περιοχής, χρησιμοποιείται η

γεωγραφία για να αποτυπωθούν τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά των διάφορων περιοχών. Οι περισσότερες μελέτες εστιάζουν στο τραγούδι ως αυτόνομη μουσική σύνθεση, ενώ η τρέχουσα εργασία εστιάζει στον ρυθμό. Ορισμένα οργανικά κομμάτια και χοροί της Ηπείρου έχουν ενδιαφέρον λόγω της ξεχωριστής τους δομής. Από την έρευνα και καταγραφή αναδεικνύεται μια ομάδα τραγουδιών που χαρακτηρίζονται ως δίρρυθμα ή τρίρρυθμα, καθώς περιλαμβάνουν δύο και σπανιότερα τρεις διαφορετικούς ρυθμούς.

Η ηπειρώτικη διάλεκτος, ως γλωσσική ποικιλία, διαθέτει ενδιαφέροντα γραμματικά χαρακτηριστικά, όπως η αφομοίωση φωνηέντων και οι αλλαγές στις συμφωνίες, καθώς και διαδικασίες όπως η συνίζηση και η αφαίρεση φωνηέντων. Η μορφολογία της διαλέκτου διαφέρει από την κοινή νεοελληνική, με μεταβολές στο γένος των λέξεων ανάλογα με τη χρήση τους. Στη σύνταξη, παρατηρούνται ιδιαιτερότητες, όπως η χρήση μετοχών ως επιθέτων και η σύνθεση προθέσεων με αντωνυμίες.

Η γλωσσική ποικιλία της Ηπείρου έχει τις ρίζες της στην αρχαιότητα και περιλαμβάνει διαλεκτικές παραλλαγές που αντανakλούν τις τοπικές ιδιαιτερότητες. Επιπλέον, αναγνωρίζονται βόρεια και νότια ιδιώματα, με διαφορετικές προφορές. Ο ρυθμός στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο, καθορίζοντας τις μουσικές και χορευτικές φάσεις, με παραδοσιακούς χορούς όπως ο πωγωνήσιος, ο συρτός και ο τσάμικος, οι οποίοι συνδέονται στενά με αυτές τις ρυθμικές δομές.

Η ποιοτική έρευνα που διεξήχθη επικεντρώθηκε στη συσχέτιση γλώσσας και ρυθμού στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Σημαντικοί εκπρόσωποι της ηπειρωτικής μουσικής, όπως ο Σάββας Σιάτρας και ο Σπύρος Δερδέκης, μοιράστηκαν τις γνώσεις τους σχετικά με τον ρόλο της τοπικής διαλέκτου στη μουσική και τις πολιτιστικές παραδόσεις της περιοχής. Τα ευρήματα της έρευνας αποδεικνύουν ότι η ηπειρωτική διάλεκτος όχι μόνο επηρεάζει τον ρυθμό των τραγουδιών, αλλά και διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στη διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας. Αν και οι περιορισμοί της έρευνας, όπως ο περιορισμένος αριθμός συμμετεχόντων, επηρεάζουν τα ευρήματα, η συμβολή των συνεντευξαζόμενων αποδεικνύει την ανάγκη ενίσχυσης της παράδοσης μέσω ενεργών πολιτιστικών δράσεων και συμμετοχής των νέων.

Η ποσοτική έρευνα στόχευσε στην ανάλυση και καταγραφή των αντιλήψεων των συμμετεχόντων σχετικά με την παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Μέσω της διανομής ενός ερωτηματολογίου σε 50 συμμετέχοντες που ομιλούν την ηπειρωτική διάλεκτο, αναδείχθηκαν κρίσιμα ζητήματα που αφορούν την αποδοχή της παραδοσιακής μουσικής από τη νεολαία και τη σημασία της διατήρησης της. Η έρευνα εστίασε σε θεμελιώδη ερωτήματα, όπως η συμβολή των τοπικών κοινοτήτων στην προώθηση της παραδοσιακής μουσικής, οι επιρροές των σύγχρονων μουσικών ρευμάτων, η σημασία των ηπειρωτικών μουσικών οργάνων στην κοινωνική ζωή, καθώς και οι διαφοροποιήσεις στους ρυθμούς της ηπειρωτικής μουσικής σε σύγκριση με άλλες παραδοσιακές μουσικές της Ελλάδας. Επίσης, εξετάστηκε η επίδραση του ρυθμού της παραδοσιακής μουσικής στη συναισθηματική διάθεση των ακροατών. Η διαδικασία συλλογής δεδομένων διεξήχθη με σαφήνεια και διαφάνεια, με τους συμμετέχοντες να συμμετέχουν εθελοντικά και να είναι πλήρως ενημερωμένοι σχετικά με τους σκοπούς της έρευνας. Τα ευρήματα της έρευνας προσφέρουν πληροφορίες, ενώ τα αποτελέσματα της αναμένεται να αποτελέσουν τη βάση για μελλοντικές μελέτες και πρωτοβουλίες που θα προάγουν τη διάδοση και τη βιωσιμότητα της παραδοσιακής μουσικής στην σύγχρονη κοινωνία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Baer, U. (2014). The Rilke alphabet. Fordham University Press.

Baud-Bovy, S. (1996). Δοκίμιο για το ελληνικό δημοτικό τραγούδι: 1. Μεταγραφή μουσικών παραδειγμάτων. Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα.

Berk, L. E. (2019). Αναπτυξιακή ψυχολογία: η προσέγγιση της δια βίου ανάπτυξης. Άρτικη.

Brown, C., & Hagoort, P. (2004). Νευροεπιστήμη της γλώσσας (Φ. Λέκκας & Ν. Μάλλιου, Μετ.). Θεσσαλονίκη: University Studio Press. (δημοσιεύθηκε το 2004)

Cameron, D. J., Caldarone, N., Psaris, M., Carrillo, C., & Trainor, L. J. (2023). The complexity-aesthetics relationship for musical rhythm is more fixed than flexible: Evidence from children and expert dancers. *Developmental Science*, 26(5), e13360. <https://doi.org/10.1111/desc.13360>

CE.A.R.S.- Center of Academic Research and Studies. (2022, Δεκέμβριος 15). Ποιοτική έρευνα vs Ποσοτική έρευνα. <https://cears.edu.gr/posotiki-vs-poiotiki/>

Fedlman, R. (2013). Εξελικτική ψυχολογία: δια βίου ανάπτυξη. Gutenberg.

Fram, N. R., Liu, T., & Lense, M. D. (2024). Social interaction links active musical rhythm engagement and expressive communication in autistic toddlers. *Autism Research*, 17(2), 338-354. <https://doi.org/10.1002/aur.3090>

Fitch, W. T. (2012). The biology and evolution of rhythm: Unravelling a paradox. In P. Rebuschat, M. Rohrmeier, J. A. Hawkins, & I. Cross (Eds.), *Language and music as cognitive systems* (pp. 73-95). Oxford University Press.

Harley, T. (2008). Η ψυχολογία της γλώσσας: από την πράξη στην θεωρία. University Studio Press.

Jaffe, J., & Feldstein, S. (1970). Rhythms of dialogue. Personality and Psychopathology, 8. New York: Academic Press.

Kent, R. D., & Miolo, G. (1995). Phonetic abilities in the first year of life. In P. Fletcher & D. MacWhinney (Eds.), The handbook of child language (pp. 303-334). Blackwell.

Kotz, S. A., Ravignani, A., & Fitch, W. T. (2018). The evolution of rhythm processing. Trends in Cognitive Sciences, 22(10), 896-910.

<https://doi.org/10.1016/j.tics.2018.08.002>

Lightfoot, C., Cole, M., & Cole, S. R. (2014). Η ανάπτυξη των παιδιών. Gutenberg.

MasterClass. (2021, June 7). Understanding rhythm in music: 7 elements of rhythm.

<https://www.masterclass.com/articles/understanding-rhythm-in-music>

Oesch, N. (2019). Music and language in social interaction: Synchrony, antiphony, and functional origins. Frontiers in Psychology, 10, 1514.

<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.01514>

Oller, D. K. (1980). The emergence of sounds of speech in infancy. In G. Yeni-Komshian, J. Kavanagh, & C. Ferguson (Eds.), Child phonology (Vol. 1, pp. 93-120). Academic Press.

Patel, A. (2006). Musical rhythm, linguistic rhythm, and human evolution. Music Perception, 24(1), 99-104. <https://doi.org/10.1525/mp.2006.24.1.99>

Patel, A., & Daniele, J. R. (2003). An empirical comparison of rhythm in language and music. Cognition, 87(1), B35-B45. [https://doi.org/10.1016/S0010-0277\(02\)00187-7](https://doi.org/10.1016/S0010-0277(02)00187-7)

Saunier, G. (1999). Ελληνικά δημοτικά τραγούδια: Τα μοιρολόγια. Νεφέλη.

Turk, A., & Shattuck-Hufnagel, S. (2013). What is speech rhythm? A commentary on Arvaniti and Rodriquez, Krivokapić, and Goswami and Leong. Laboratory Phonology, 4(1), 93-118. <https://doi.org/10.1515/lp-2013-0005>

Wagner, P. (2008). The rhythm of language and speech: Constraints, models, metrics and applications. Online publication. <https://pub.uni-bielefeld.de/record/1916845>

Warner, R. M. (1988). Rhythm in social interaction. In J. E. McGrath (Ed.), The social psychology of time: New perspectives (pp. 63-88). Sage Publications, Inc.

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

Άγιος Γεώργιος ο εξ Ιωαννίνων. Ήπειρος. Πνευματικό Κέντρο Δήμου Ιωαννιτών (1994). Ανακτήθηκε από:

https://epiotesrodopis.blogspot.com/2017/07/blog-post_97.html

Αθανασίου, Λ., & συμμετέχοντες μαθητές. (2012). Ερευνητική εργασία: Ηπειρώτικη ντοπιολαλιά. Οι λέξεις έχουν τη δική τους ιστορία. Φιλιππιάδα. Υπεύθυνοι καθηγητές: Ζιάκα, Ζ., & Ρούμπος, Δ.

Αυδίκος, Ε. (1991). Πρέβεζα 1945-1990. Όψεις της μεταβολής μιας επαρχιακής πόλης. Λαογραφική εξέταση. Άκτιον Πρέβεζας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

(ayla.culture.gr). PDF. ΔΕΛΤΙΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ ΑΨΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ. Ηπειρώτικο Πολυφωνικό Τραγούδι.

chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglefindmkaj/https://ayla.culture.gr/wp-content/uploads/2016/11/%CE%97%CF%80%CE%B5%CE%B9%CF%81%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C_%CE%A0%CE%BF%CE%BB%CF%85%CF%86%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CF%8C_%CE%A4%CF%81%CE%B1%CE%B3%CE%BF%CF%8D%CE%B4%CE%B9_%CE%94%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%BF.pdf

Γιαννάκης, Κ. Γ. (Επιμ.). (2015). Ο γλωσσικός χάρτης της κεντρικής και βόρειας Ελλάδας κατά την αρχαιότητα. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Ζήσης, Β., Γιάννης, Α., Μπουγιέσης, Μ., Πολλάτου, Ε., & Μιχαλοπούλου, Μ. (2014). Συστηματική συμμετοχή σε παραδοσιακό χορό ή άσκηση; Διαφοροποιήσεις στην ποιότητα ζωής ατόμων τρίτης ηλικίας. Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή και τον Αθλητισμό, 12(1).

Ιορδανίδου, Μ. (2012). Η επίδραση ενός προγράμματος ελληνικών παραδοσιακών χορών σε ψυχοκοινωνικές μεταβλητές, που αφορούν παιδιά σχολικής ηλικίας 7 ετών [μεταπτυχιακή διατριβή]. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, Τομέας Ανθρωπιστικών Σπουδών, Φυσική Δραστηριότητα και Ποιότητα Ζωής, Θεσσαλονίκη, Ελλάδα.

Κατή, Δ. (1992). Γλώσσα και επικοινωνία στο παιδί. Αθήνα: Οδυσσέας, σελ. 229-246, Οδυσσέας.

Κοκκώνης, Γ. (2008). Μουσική από την Ήπειρο, η μουσική της Ηπείρου. Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων.

Κοντοσόπουλος, Ν. Γ. (1972). Προβλήματα Ελληνικού γλωσσικού Άτλαντος. Λεξικογραφικών Δελτίων, 12, 43-49.

Κοσμοπούλου, Γ. (2012). Η ενασχόληση παιδιών και νέων με τον παραδοσιακό χορό στα πλαίσια ενός χορευτικού ομίλου [Αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διατριβή]. Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Πάτρα, Ελλάδα.

Κούρτης, Π. (χ.χ.). Μαθαίνοντας και εξερευνώντας: Η Ελλάδα των κρουστών του χθες και του σήμερα. Μουσικός Οίκος Φίλιππος Νάκας.

Κράους, Ρ. (1980). Ιστορία του χορού (Γ. Σιδηρόπουλος & Λ. Κακαβούλια, Μεταφρ.). Νεφέλη.

Κυριακίδης, Στ. (1965). Ελληνική λαογραφία Α: Τα μνημεία του λόγου. Χ. Ε., Αθήνα.

Λιάβας, Λ. (1998). Τα πολυφωνικά τραγούδια της Ηπείρου. Άπειρος 1.

Λυκεσάς, Χ. Γ. (1993). Οι ελληνικοί χοροί: Ιστορική-πολιτιστική-κοινωνιολογική και μουσικοκινητική θεώρηση (2η έκδ.). University Studio Press.

Λώλης, Κ. (2000). Μοιρολόι και σκάρος. Κέντρο Μελέτης Ηπειρώτικης και Βαλκανικής Μουσικής Παράδοσης.

Λώλης, Κ. (2006). Το ηπειρώτικο πολυφωνικό τραγούδι. Χ. Ε., Ιωάννινα.

Μαζαράκη, Δ. (1984). Το λαϊκό κλαρίνο στην Ελλάδα (2η έκδ.). Κέδρος.

Μπέλλος, Γ. (2006). Παραδοσιακός οργανοπαίχτης: Τραγούδια - χοροί. Μουσική και χορός - Αναφορά στους ρυθμούς της Ηπείρου [Απόσπασμα από την ερευνητική

εργασία που ανακοινώθηκε στο 18ο Παγκόσμιο συνέδριο για την έρευνα του χορού, Άργος, 3-7 Νοεμβρίου 2004]. <https://vlahoi.net/tragoudia-xoroi/anafora-stous-rithmous-tis-ipeirou>

Μπόγκας, Ε. (1964). Τα γλωσσικά ιδιώματα της Ηπείρου (Βορείου, Κεντρικής και Νοτίου) (Τόμος Α' και Β'). Γιαννιώτικο και άλλα λεξιλόγια (Τόμος Α'). Ιωάννινα: Εκδόσεις Εταιρείας Ηπειρώτικων Μελετών.

Μπουγιέσης, Μ., Ζήσης, Β., Γρηγορίου, Σ., & Πολλάτου, Ε. (2011). Διαφοροποίηση παραγόντων της ποιότητας ζωής μέσα από συστηματική συμμετοχή σε ελληνικό παραδοσιακό χορό σε νεαρούς ενήλικες και μεσήλικες. Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή και τον Αθλητισμό, 9(2).

Νιτσιάκος - Κ. Μάντζιος, «Το Παρόν του Παρελθόντος», Πρακτικά του συνεδρίου Ιστορία, Λαογραφία, Κοινωνική Ανθρωπολογία, 19-21 Απριλίου 2002, Αθήνα, σελ.134.

Παπαδέλης, Γ. (2008). Γλωσσική και μουσική αντίληψη: Αυτόνομα ή αλληλεπικαλυπτόμενα γνωσιακά (νευρωνικά) υποσυστήματα. Στο Ι. Ευδοκίμидης & Κ. Πόταγας (Επιμ.), Συζητήσεις για τον Λόγο στο Αιγινήτειο (σσ. XX-XX). Αθήνα: Συνάψεις.

Πήτα, Ρ. (1998). Ψυχολογία της γλώσσας. Ελληνικά Γράμματα.

Προμπονάς, Ι. Κ. (1993). Η εξελικτική πορεία της ελληνικής γλώσσας. Επίκουρος καθηγητής, Φιλοσοφική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών. Ανακτήθηκε από <https://www.physics.ntua.gr/~dris/EXELELLGLOSSAS.pdf>

Ράλλη, Α. (2019). Γλωσσική ανάπτυξη: βρεφική, παιδική και εφηβική ηλικία. Gutenberg.

Σούλης, Χ. Ι. (1929). Τα «ρόμκα» της Ηπείρου, ήτοι περί της συναισθηματικής γλώσσας των γύφτων της Ηπείρου. Ηπειρώτικα Χρονικά, 4.

Τερζοπούλου, Μ., & Ψυχογιού, Ε. (1992). Άσματα και τραγούδια, Προβλήματα έκδοσης των δημοτικών τραγουδιών. Εθνολογία, Τόμος 1. Ελληνική Εταιρεία Εθνολογίας.

Τζακώστα, Μ. Ι. (2011). Ο ρυθμός ως μηχανισμός ανάδυσης των μουσικών και γλωσσικών ικανοτήτων του παιδιού: Λειτουργικές ομοιότητες Βυζαντινής μουσικής

και ελληνικής γλώσσας. Π.Τ.Π.Ε., Πανεπιστήμιο Κρήτης, Σχολή Επιστημών της Αγωγής.

Τριάντης, Β. (2006). Η δημοτική μουσική στην Πρέβεζα τα τελευταία τριάντα χρόνια της ακμής του λιμανιού (1930-1960). Πτυχιακή εργασία, Τμήμα Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής, ΤΕΙ Ηπείρου.

<http://apothetirio.teiep.gr/xmlui/handle/123456789/362>

Χασάπης, Ν. (χ.χ.). Οι ρυθμοί και η ανάπτυξή τους: Η τέχνη και η τεχνική στα μικτά και σύνθετα μέτρα για τουμπελέκι και ταραμπούκα μπεντίρ drums. ΝΤΟΡΕΜΙ, Θεσσαλονίκη.

Χουζίνγκα, Γ. (1989). Ο άνθρωπος και το παιχνίδι (Σ. Ροζάνης & Γ. Λυκιαρδόπουλος, Μεταφρ.). Γνώση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Δημογραφικά στοιχεία

Ηλικία:

Φύλο:

Εθνικότητα:

Τόπος καταγωγής:

Εκπαιδευτικό επίπεδο:

Επαγγελματική κατάσταση:

1. Ποια είναι η γνώμη σας για τη διατήρηση της τοπικής διαλέκτου στην παραδοσιακή μουσική; Πώς συμβάλλει η ποικιλομορφία των διαλέκτων στον πολιτισμικό πλούτο της περιοχής;
2. Θεωρείτε ότι η ηπειρώτικη διάλεκτος επηρεάζει τον τρόπο παιξίματος των μουσικών στα παραδοσιακά όργανα της Ηπείρου (κλαρίνο, βιολί, λαούτο, ντέφι); Αν ναι, ποιες είναι οι συγκεκριμένες επιρροές της; Αν όχι, γιατί πιστεύετε ότι δεν υπάρχει αυτή η επίδραση;
3. Υπάρχουν ιστορίες ή παραδόσεις που μεταφέρονται μέσω της μουσικής και της διαλέκτου; Πώς αυτές οι ιστορίες ενισχύουν την ταυτότητα και τη συνείδηση της κοινότητας;

4. Πώς η ηπειρώτικη διάλεκτος, που θεωρείται μια «πνιχτή» γλώσσα λόγω του ότι ανήκει στα βόρεια ιδιώματα της ελληνικής γλώσσας και παρατηρείται σε έντονο βαθμό η αποβολή τελικών συμφώνων και η απαλοιφή φωνηέντων, συμβάλλει στην έκφραση συναισθημάτων μέσα από τα τραγούδια; Συνήθως ποια συναισθήματα εκφράζει; Ποιες είναι οι διαφορές στην έκφραση σε σύγκριση με άλλες γλώσσες ή διαλέκτους;
5. Ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά του ρυθμού στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου; Πώς αυτά τα χαρακτηριστικά σχετίζονται με τις τοπικές παραδόσεις;
6. Βλέπετε ομοιότητες ανάμεσα στην ηπειρωτική γλώσσα και την ηπειρωτική μουσική; Θεωρείτε ότι η συγκεκριμένη διάλεκτος την επηρεάζει ως προς το ρυθμό; Αν ναι, ποιες είναι αυτές οι ομοιότητες; Αν όχι, γιατί όχι;
7. Ποιος είναι ο ρόλος των παραδοσιακών χορών της Ηπείρου στη διαμόρφωση του μουσικού ρυθμού; Πώς συμβάλλουν οι χοροί στη διατήρηση και την εξέλιξη του ρυθμού στην περιοχή;
8. Πώς διαμορφώνεται ο ρυθμός στην καθομιλουμένη ελληνική γλώσσα και πώς αυτός επηρεάζει την παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;
9. Μπορείτε να αναφέρετε παραδείγματα από την τοπική σας παράδοση, όπου ο ρυθμός της γλώσσας συνδέεται στενά με τον ρυθμό της μουσικής;
10. Πώς ο ρυθμός της γλώσσας αντικατοπτρίζεται μέσω των ηπειρώτικων μουσικών οργάνων (κλαρίνο, βιολί, λαούτο, ντέφι) και της μελωδίας;
11. Πώς οι διαφορετικοί ρυθμοί της γλώσσας συνοδεύουν την απόδοση ιστοριών μέσω της παραδοσιακής μουσικής;
12. Πώς η ηπειρωτική διάλεκτος επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο εξελίσσονται τα μουσικά θέματα και η δομή των τραγουδιών στην τοπική παράδοση της Ηπείρου;
13. Θεωρείται πως ο αργός ρυθμός των τραγουδιών της Ηπείρου σχετίζεται με την τοπική διάλεκτο;
14. Ποιον ρόλο παίζουν οι παραδοσιακοί χοροί στη σύνδεση γλώσσας και μουσικής; Πώς συμβάλλουν οι χοροί στην κοινωνική και πολιτιστική συνοχή της περιοχής;
15. Πώς βλέπετε την εξέλιξη της γλώσσας και της μουσικής στο μέλλον της Ηπείρου; Ποιες προκλήσεις και ευκαιρίες προκύπτουν από αυτή την εξέλιξη;
16. Πώς οι πολιτιστικοί σύλλογοι και τα φεστιβάλ συμβάλλουν στη διατήρηση της ηπειρώτικης μουσικής και διαλέκτου; Ποια είναι η σημασία των κοινοτικών εκδηλώσεων για την κληρονομιά της περιοχής;

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙΑΖΟΜΕΝΟΣ 1

Όνομα : Σάββας

Επώνυμο : Σιάτρας

Ηλικία: 80

Φύλο: Άρρεν

Εθνικότητα: Έλληνας

Τόπος καταγωγής: Καρίτσα Ιωαννίνων, Ήπειρος

Εκπαιδευτικό επίπεδο: Απόφοιτος Ριζαρείου Εκκλησιαστικής Ακαδημίας

Επαγγελματική κατάσταση: Τραγουδιστής δημοτικών παραδοσιακών τραγουδιών

Απαντήσεις στις ερωτήσεις

(για συντομία θα αναγράφεται μόνο ο αριθμός της ερώτησης και δίπλα θα παρατίθεται η απάντηση που δόθηκε σε μένα, την Αγγελική Λυσαίου)

- 1) Ασχολούμαι πάνω από 50 χρόνια με το ηπειρώτικο τραγούδι και έχω επίσης μεγάλη αγάπη για τη βυζαντινή μουσική. Θεωρώ απαραίτητη τη διατήρηση της τοπικής διαλέκτου στην παραδοσιακή μουσική. Η παράδοση γενικότερα, αποτελεί τον πλούτο μιας περιοχής και είναι απαραίτητη για τη διατήρηση αλλά και τη μεταλαμπάδευση αυτής στους νέους και νέες.
- 2) Κλαρίνο, βιολί, λαούτο και ντέφι, είναι τα πιο γνωστά όργανα στην Ήπειρο, με το κλαρίνο να έχει εξέχουσα θέση, ενώ η μουσική επηρεάζεται από τα βιώματα και τις συνθήκες της εποχής.

- 3) Φυσικά και υπάρχουν. Οι μεγάλοι μεταλαμπαδεύουν τις γνώσεις τους. Οι άνθρωποι προσθέτουν και αφαιρούν στα τραγούδια και μοιρολόγια. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα τραγουδιού, είναι η Μαργιόλα, που μας ταξιδεύει 200 χρόνια πίσω (εποχή Τουρκοκρατίας). Η Μαρία (Μαργιόλα) ήταν υπαρκτό πρόσωπο και τα γεγονότα διαδραματίστηκαν στην Βελτσίστα ή Κληματιά.
- 4) Το ηπειρώτικο τραγούδι είναι επηρεασμένο από τη ζωή των ανθρώπων της περιοχής. Έχουν μια θλίψη, έναν πόνο και έναν καημό, συνέπεια της ξενιτιάς και άλλων γεγονότων.
- 5) Ο ρυθμός είναι αργός. Ηπειρώτικοι χοροί είναι ο Ζαγορίσιος,
- 6) Βεβαίως. Σύμφωνα με το τραγούδι είναι ο χορός και σύμφωνα με το χορό η μουσική και η γλώσσα.
- 7) Ο χορός είναι πομπός και αποδέκτης πολιτισμού, ένα μέσο που ενισχύει και δίνει ζωή και ένταση στο ρυθμό.
- 8) Είναι ένα στοιχείο «μεγάλης βαρύτητας». Επηρεάζει θετικά.
- 9) Τα μοιρολόγια και οι γάμοι, είναι γεγονότα άρρηκτα συνδεδεμένα με την ιστορία, μέσα στα οποία υπάρχουν χαρές και λύπες. Στην περίπτωση των μοιρολογιών πραγματοποιείται «μια επικοινωνία ζωντανών και νεκρών».
- 10) Τα μουσικά όργανα συμβαδίζουν με το τραγούδι, είναι τα εκφραστικά μέσα που μαζί με την ερμηνεία, το στίχο και το ρυθμό αντικατοπτρίζουν την πραγματικότητα.
- 11) Κάθε ρυθμός ακολουθεί μια ιστορία, δένει και ενδυναμώνει τη γλώσσα και τη μουσική.
- 12) Ο καλοφτιαγμένος στίχος, η πλήρης ορθότητα νοήματος, η σωστή μουσική και ερμηνεία, εξελίσσουν τη δομή και τα μουσικά θέματα.
- 13) Σχετίζεται και εξαρτάται από τα βιώματα και τις συνθήκες της εκάστοτε εποχής.
- 14) Ο ρόλος των παραδοσιακών χορών στη σύνδεση γλώσσας και μουσικής είναι σημαντικός. Χρειάζεται σεβασμός και αξιοπρέπεια. Το παραδοσιακό τραγούδι είναι το χθες, το σήμερα και το αύριο.
- 15) Δεν θέλω να είμαι απαισιόδοξος. Θεωρώ ότι η εκάστοτε Πολιτεία, να μεριμνά και να φροντίζει την ιστορία. Το Υπουργείο Πολιτισμού οφείλει επίσης να στέκεται αρωγός στις πολιτιστικές εκδηλώσεις χορού, μουσικής και ερμηνείας. Υπάρχουν αρκετοί άνθρωποι που επιθυμούν να διασώσουν την παράδοση μας. Θα πρέπει να διατηρηθούν τα στοιχεία του λαού μας, παρά τις εξελίξεις.

16) Καλώς γίνονται οι πολιτιστικές εκδηλώσεις, ωστόσο, θα πρέπει να γνωρίζουν τι σημαίνει παράδοση. Υπάρχουν χοροδιδάσκαλοι που γνωρίζουν το αντικείμενο, αλλά και πολλοί που δεν το γνωρίζουν. Οι πολιτιστικοί σύλλογοι βοηθούν.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙΑΖΟΜΕΝΟΣ 2

Όνομα : Σπύρος

Επώνυμο : Δερδέκης

Ηλικία: 40-42

Φύλο: Άρρεν

Εθνικότητα: Έλληνας

Τόπος καταγωγής: Κόνιτσα

Εκπαιδευτικό επίπεδο: πτυχίο από το Τμήμα Επιστήμης και Φυσικής Αγωγής (ΤΕΦΑΑ Θεσσαλονίκης) και σπουδές στο κλασικό πιάνο

Επαγγελματική κατάσταση: Παραδοσιακός μουσικός της Ηπείρου και γυμναστής

Απαντήσεις στις ερωτήσεις

(για συντομία θα αναγράφεται μόνο ο αριθμός της ερώτησης και δίπλα θα παρατίθεται η απάντηση που δόθηκε σε μένα, την Αγγελική Λυσαίου)

- 1) Η τοπική διάλεκτος συμβάλλει στη διατήρηση του πολιτιστικού πλούτου μέσω της μουσικής.
- 2) Η ηπειρώτικη διάλεκτος επηρεάζει τον τρόπο παιξίματος, προσδίδοντας αργό και συναισθηματικό ρυθμό στα παραδοσιακά όργανα. Από τα παραμύθια, τα παλιά τραγούδια που αποτυπώνουν στιγμές και συναισθήματα, διαπιστώνεται ότι η μουσική έπρεπε να είναι ανάλογη με τα λόγια. Το κλαρίνο, το βιολί, το λαούτο και το ντέφι, είναι τα επικρατέστερα όργανα της περιοχής.

- 3) Από τα παλιά τα χρόνια μέχρι και σήμερα
- 4) Ναι, επηρεάζει το ρυθμό και συνδέεται άρρηκτα. Για τα τραγούδια καθοριστικό ρόλο παίζουν οι πνιχτές λέξεις. Η «πνιχτή» διάλεκτος εκφράζει συναισθήματα. Ο ρυθμός της Ηπείρου είναι πιο αργός, λόγω του ότι οι κάτοικοι ζουν σε μέρη περιτριγυρισμένα από βουνά, ενώ είναι αργά, συνέπεια του πόνου για τους ξενιτεμένους. Για παράδειγμα, το αχ δηλώνει τη νοσταλγία για τον άνθρωπο που είναι μακριά.
- 5) Σαφώς. Επηρεάζεται και η θεματολογία.
- 6) Ο κάθε τόπος μιλάει μόνος του για την ιστορία του. Η Ήπειρος είχε παλιότερα βαρείς χειμώνες και έχει δοκιμαστεί λόγω επιθέσεων. Επομένως, στα νησιά έχουν πιο ρυθμική και χαρούμενη γλώσσα. Στην Ήπειρο οι στολές είναι πιο βαριές, τα βήματα επίσης βαριά και για 400-500 χρόνια τα Γιάννενα βρίσκοντας κάτω από το ζυγό των κατακτητών.
- 7) Οι χοροί της Ηπείρου είναι ο Ζαγορίσιος, ο Πωγωνίσιος. Άλλοι χοροί είναι ο τσάμικος, Συρτός στα τρία, κυκλικός. Οι παραδοσιακοί χοροί διατηρούν και εξελίσσουν τον τοπικό ρυθμό.
- 8) Ο ρυθμός της ηπειρώτικης διαλέκτου συμβάλλει στην ιδιαίτερη μουσική ταυτότητα της περιοχής.
- 9) Στα αργά τραγούδια, η γλώσσα και η μουσική συνδέονται μέσα από επιφωνήματα που εκφράζουν έντονα συναισθήματα.
- 10) Με τα επιφωνήματα, εκφράζονται τα έντονα συναισθήματα, τα οποία είναι υπάρχουν στα αργά τραγούδια της περιοχής.
- 11) Οι ρυθμοί της γλώσσας υποστηρίζουν την μουσική αναπαράσταση των τοπικών παραδόσεων.
- 12) Η διάλεκτος, είναι ένα μέσο που συμβάλλει στη συνέχιση της παράδοσης, στην αναβίωση και διαμόρφωση της μορφής και του χαρακτήρα των τραγουδιών
- 13) Ο αργός ρυθμός συνδέεται άμεσα με τη διάλεκτο, εκφράζοντας συναισθήματα θλίψης.
- 14) Οι χοροί ενισχύουν τη σύνδεση μεταξύ γλώσσας και μουσικής.
- 15) Στο μέλλον, η ηπειρώτικη διάλεκτος πιθανόν θα διατηρηθεί, αν και κάποιοι χοροί και ρυθμοί μπορεί να χαθούν.

16) Υπάρχουν σύλλογοι και οργανισμοί που ασχολούνται με την παραδοσιακή μουσική, τις φορεσιές και τους χορούς. Παρά τις φιλότιμες προσπάθειες τους, πολλοί εξ αυτών δεν αναβιώνουν τους παραδοσιακούς χορούς, αλλά επικεντρώνονται σε folklore, δημιουργώντας έτσι ένα υβρίδιο παραδοσιακής μουσικής και χορών. Ωστόσο, υπάρχουν και σοβαροί σύλλογοι που με καταξιωμένους χοροδιδάσκαλους περνούν θετικά μηνύματα στον κόσμο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

Ναι

Όχι.

Αιτιολογήστε:

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή

μουσική της περιοχής;

Ναι

Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες)

βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

Ναι

Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

Ναι

Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντέφι

Αιτιολογήστε:

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

Ναι

Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

Ναι

Όχι

Αν Ναι σε τι;

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

Ναι

Όχι

Αν Ναι σε τι;

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

Ναι

Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

Ναι

Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Ναι

Όχι

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

☒ Ναι

☐ Όχι

Απολογηθείτε:

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☐ Ναι

☒ Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

☐ Λαούτο

☐ Βιολί

☐ Ντέφι

☐ Αιτιολογήστε:

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι

☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

Ναι

Όχι

Ναι
Όχι

Αν Ναι σε τι;

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

Ναι

Όχι

Αν Ναι σε τι;

ΜΟΙΡΩΝΟΙ - ΞΕΝΙΤΙΑ

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακουστούν από χορευτές;

Ναι

Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

Ναι

Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

☒ Ναι
☐ Όχι

Αιτιολογήστε:

Γιατί γίνομαι κατευν γέρον κοινωτικό
Τουλάχιστον είναι πιο πιθανή η εξαφάνιση της Ηπείρου;

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επηρεάσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι
☐ Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι
☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι
☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

☐ Λαούτο

☐ Βιολί

☐ Νταβέρ

Αιτιολογήστε:

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι
☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☒ Ναι
☐ Όχι

Αν Ναι σε τι:

Είναι διαφορετική τα ουσιαστικά τα
εξιστορήματα και τα ερμηνεύματα που χρησιμοποιούνται

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι
☐ Όχι

Αν Ναι σε τι:

Ανάρμοστη την διάθεση και την γκάροια
του κάθε ανθρώπου με τους ή τους τονισμούς ανεβαίνει ή
πίπτει ανάλογα.

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να αποσπασθούν από χορευτές;

☒ Ναι
☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι
☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

☒ Ναι
☐ Όχι

Αιτιολογήστε:

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρείται η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι
☐ Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι
☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι
☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντάφι

Αιτιολογήστε:

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι
☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☒ Ναι
☐ Όχι

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

☒ Ναι
☐ Όχι

Αιτιολογήστε:

Ναι, γιατί οι Ηπειρώτες θέλουν να την υποστηρίξουν οι νέες γενιές.

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι
☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

Ναι

Όχι

Αν Ναι σε τι;

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι
☐ Όχι

Αν Ναι σε τι;

Ιδιαίτερα στους ηλικιωμένους.

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι
☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

Ναι

☒ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

Ναι
☒ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορία και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι
☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο
☐ Λαούτο

Βιολί

Ντέφι

Αιτιολογήστε:

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι
☐ Όχι

Ναι

☒ Όχι

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφονων οριζητών και ροσιωκών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

Ναι

☒ Όχι

Αιτιολογήστε:

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

☒ Σημαντικό

Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική δώδεκος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

Ναι

☒ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

Ναι

☒ Όχι

Αν Ναι σε τι;

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

Ναι

☒ Όχι

Αν Ναι σε τι;

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

Ναι

☒ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως τα διαδικτυακά και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

Ναι

☒ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορίες και πολιτισμικές αξίες;

Ναι

☒ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αναπαραστατικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντάφι

Αιτιολογήστε:

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

Ναι

☒ Όχι

☒ Ναι

Όχι

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόμεναι και πεποθήσεις διαλεκτοφονων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενές;

☒ Ναι
☐ Όχι

Αιτιολογήστε:

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

☒ Σημαντικό

Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι
☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

Ναι

☒ Όχι

Αν Ναι σε τι;

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

Ναι

☒ Όχι

Αν Ναι σε τι;

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

Ναι

☒ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι
☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι
☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντέφι

Αιτιολογήστε:

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι
☐ Όχι

Ναι

☒ Όχι

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απάνσεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

Ναι

☒ Όχι

Αιτιολογήστε: Δεν βοηθάει το βίντεο.

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι:

Είναι πιο αργός

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούν;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι:

Χαρά ή θόρυ

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

Ναι

☒ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

☐ Λαούτο

☐ Βιολί

☐ Ντέφι

Αιτιολογήστε:

Είναι το πιο γνωστό.

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι

☐ Όχι

Ναι

☒ Όχι

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

Ναι

☒ Όχι

Αιτιολογήστε: Δεν μπορεί να διαδοθεί εύκολα.

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου *διαφέρει* ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι:

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου *έχει επίδραση* στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την *ακούει*;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι:

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι *εύκολο* να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν *κυρινοί* χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

Ναι

☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

☐ Λαούτο

☐ Βιολί

☐ Ντάρι

Αιτιολογήστε: όλα τα τραγούδια ανεξαρτήτως καλύτερα με το άκουσμα του κλαρίνου

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

Ναι

☒ Όχι

☒ Ναι

☐ Όχι

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενές;

Ναι

Όχι.

Αιτιολογήστε:

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιφέρειας;

Ναι

Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

Ναι

Όχι

Αν Ναι σε τι:

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούν;

Ναι

Όχι

Αν Ναι σε τι:

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χερνέες;

Ναι

Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

Ναι

Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

Ναι

Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

Ναι

Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

Κιθάριο

Λαούτο

Βιολί

Ντάρι

Αιτιολογήστε:

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

Ναι

Όχι

Ναι

Όχι

Θέμα Έργου: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

Ναι ✓

Όχι

Αιτιολογήστε:

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

Πολύ σημαντικό ✓

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επάρκειση στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

Ναι ✓

Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

Ναι ✓

Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορίες και πολιτισμικές αξίες;

Ναι ✓

Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

Κλαρίνο ✓

Λαούτο

Βιολί

Ντάρι

Αιτιολογήστε: γιατί το έχουμε ταυτίσει

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

Ναι ✓

Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

Ναι ✓

Όχι

Ναι

Όχι ✓

Αν Ναι σε τι;

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

Ναι ✓

Όχι

Αν Ναι σε τι; τοσ ηρεμεί

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

Ναι ✓

Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

Ναι

Όχι ✓

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Λόγους και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων οριζητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

Ναι

☒ Όχι

Αιτιολογήστε:

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

☒ Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορία και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντέφι

Αιτιολογήστε: *μηνύ ενω συνήθεια*

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι

Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☒ Ναι

Όχι

Αν Ναι σε τι: *στον ήχο*

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

Ναι

☒ Όχι

Αν Ναι σε τι;

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απώψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αιτιολογήστε:

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρείται η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☐ Ναι

☒ Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδικτυακό και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό τη ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντάφι

Αιτιολογήστε: *γιατί το έχω στο ηφισσότερα*

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☐ Ναι

☒ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☒ Ναι

☐ Όχι

☐ Ναι

☒ Όχι

Αν Ναι σε τι;

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι; *Εκψυχώνει*

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☐ Ναι

☒ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

☒ Ναι
☐ Όχι

Αιτιολογήστε:

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι
☐ Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδικτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι
☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι
☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

☐ Λαούτο

☐ Βιολί

☐ Ντέφι

Αιτιολογήστε:

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι
☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☒ Ναι
☐ Όχι

Αν Ναι σε τι:

ενα ρυθμό

☒ Ναι

☐ Όχι

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι
☐ Όχι

Αν Ναι σε τι:

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενές;

☒ Ναι
☐ Όχι

Αιτιολογήστε: Διάδωσαν μέσω διαδικτύου

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επίδραση στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι
☐ Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι
☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι
☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

☐ Λαούτο

☐ Βιολί

☐ Ντέρα

Αιτιολογήστε: Συνιστά τον 4ο ρυθμό της μουσικής ηπείρου

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι
☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☒ Ναι
☐ Όχι

Αν Ναι σε τι: Διαφέρει στον ρυθμό και στον στίχο.

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούν;

☒ Ναι
☐ Όχι

Αν Ναι σε τι: Επιδρά σε διαφορά ευαισθησίας, ευεαχέρια, θλίψη, χαρά, άγχος

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι
☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι
☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Ακόμη και πεπιωμένες διαλεκτοφώνες ομιλητών και μουσικών

Κερωτολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

Ναι

☒ Όχι

Αιτιολογήστε: *Οι νέοι επιηρεάζονται από τα δυνάμει πρώτα-μουσική...*

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

Ναι

☒ Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντέφι

Αιτιολογήστε:

Αποτελεί το πρώτο όργανο που δίνει το ρυθμό-μελωδία

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι

☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

Ναι

☒ Όχι

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι:

Διαφέρει στο ρυθμό, στο στίχο.

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι:

υπάρχει τραγούδι που διαφέρει περιόδους - φερίτεια, χαίρετ...

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

Ναι

☒ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

Ναι

☒ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατονητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αιτιολογήστε: *διαδόχου μέσω διαδικτύου - εξαρχαίωση με χορό...*

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρείται η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

☐ Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδικτυακό και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

☐ Όχι

6. Πόσο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

☐ Λαούτο

☐ Βιολί

☐ Ντέφι

Αιτιολογήστε: *Είναι ο αρχαιότερος της χώρας και μπαίνει παντού. Δίνει το ρυθμό.*

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι

☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι: *διαφέρει στο ρυθμό, στο στίχο.*

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούν;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι: *υπάρχουν τραγούδια, που διαφέρει περιόδους - φερίτεια, γάμος...*

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερευνηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

☒ Ναι

☐ Όχι.

Απολογηστε: Αυτό φαίνεται και από τα πανηγύρια, που ολόένα αυξάνεται ο αριθμός των νέων ατόμων που ενοικιάζουν.
2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επίδραση στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι: Στον ρυθμό (έχει πιο αργό) των τραγουδιών.

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι: Τα ηπειρωτικά τραγούδια και ο ρυθμός που έχουν συνδυαστεί με θέματα ξενιτειάς, πένθους, αγάπης και αγάπης, θέματα που επηρεάζουν συναισθηματικά κάθε άνθρωπο.
10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορίες και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

☐ Λαούτο

☐ Βιολί

☐ Ντάφι

Απολογηστε: Έχουμε συνδυασμό των Ηπειρώ με το κλαρίνο. Είναι εθιμικό όργανο και αυτό βοηθά στο να ενοικιάζουμε με αυτό την προσοχή των.

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι

☐ Όχι

☒ Ναι

☐ Όχι

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αιτιολογήστε: Ναι. Αυτό φαίνεται στα ηπειρωτικά πανηγύρια. Μεγάλη ευημερία νέων

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

☒ Σημαντικό

Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επίδραση στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

☐ Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

☐ Λαούτο

☐ Βιολί

☐ Ντάρι

Αιτιολογήστε: Όλα είναι ηπειρωτικά μουσικά όργανα, αλλά το κλαρίνο υπερέχει καρδιά των ηπειρωτών

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι

☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι:

Άρτος ρυστίας.

☒ Ναι

☐ Όχι

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι:

Πόνος, θλίψη, στεναχώρια, ξενιτία. Επηρεάζουν συναισθηματικά τον άνθρωπο

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

☒ Ναι
☐ Όχι

Αιτιολογήστε: *Μεγάλη ευφημερία στα πανηγύρια*

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι
☐ Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι
☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι
☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντέφι

Αιτιολογήστε: *Είναι όργανα χωρίς σχήμα και όδα το βλέμμα, που παίζει το κλαρίνο*

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι
☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☒ Ναι

☐ Όχι

☒ Ναι
☐ Όχι

Αν Ναι σε τι: *Υπάρχουν ρυθμοί που δεν υπάρχουν αλλού κι είναι πιο περίεργοι. (Μη κείνη, χαρούλα)*

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι
☐ Όχι

Αν Ναι σε τι: *Μέσα από τα τραγούδια που ακούω κι περνώ εγώ είδα να υπάρχει πάθος και θλίψη.*

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

Ναι

☒ Όχι

Αιτιολογήστε: *λόγω της τραν μουσικής*

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιφέρει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδικτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντέφι

Αιτιολογήστε:

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι

Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☒ Ναι

Όχι

Αν Ναι σε τι:

Είναι πιο αργός

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι

Όχι

Αν Ναι σε τι:

Είναι παρηγορική στα βάραντα

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Ναι

☒ Όχι

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

☒ Ναι
☐ Όχι

Απολογηθείτε:

Εξαιτίας της θυσιογονιμότητας
αποβλήτων από εθελόγους δήμων και μη και
ελλείψεως σύγχρονων για τη διάδοσή της

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επίδραση στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι
☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☒ Ναι
☐ Όχι

Αν Ναι σε τι:

Στο tempo, είναι πιο αργό

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι
☐ Όχι

Αν Ναι σε τι:

Δημιουργεί κέφι, οι άνθρωποι
ζεχνώνονται και χαλαρώνουν

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι
☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

Ναι

☒ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι
☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι
☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αναπαρασεντικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντάφι

Απολογηθείτε:

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι
☐ Όχι

☒ Ναι
☐ Όχι

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

☒ Ναι

☐ Όχι.

Απολογίστε: *Νέφρι και σήμερα όλοι διακρίνουν με την υπέροχη μουσική*

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

☐ Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

☐ Λαούτο

☐ Βιολί

☐ Ντέρι

Απολογίστε: *Είναι ιδιαίτερα η μελωδία που κάνει πιο αγαπητή τη μουσική*

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι

☐ Όχι

8. Είπα κάποτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει κάπως σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές.

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι: *Είναι πιο ιδιαίτερη και έχει πιο βαρύ ρυθμό*

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι: *Εκφράζουν τα συναισθήματα των ανθρώπων είτε κρυφά είτε φανερά*

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χαιρετές;

☒ Ναι

☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

Ναι

☒

Αιτιολογήστε: Για τα παιδιά πολύ δύσκολο είναι να μάθουν να παίζουν τραγούδια

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρείται η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

Πολύ σημαντικό

Γιατί στην εποχή μας η μουσική είναι εύκολο να μάθεις να παίζεις με το Ηλεκτρόνιο

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επίδραση στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

Ναι

☒

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντέφι

Αιτιολογήστε:

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

Ναι

☒

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☒ Ναι

Όχι

Αν Ναι σε τι;

στον ρυθμό

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι

Όχι

Αν Ναι σε τι;

σε όλα

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

Ναι

☒ Όχι

Αιτιολογήστε:

Οι νέες γενιές δεν έχουν χρησιμοποιήσει
παραδοσιακή μουσική

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρείται η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

☒ Σημαντικό

Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επηρεάσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

Ναι

☒ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

Ναι

☒ Όχι

Αν Ναι σε τι;

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι

Όχι

Αν Ναι σε τι;

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντάφι

Αιτιολογήστε:

Σίγουρα το πιο εκπαιδευτικό όργανο στην ηπειρωτική μουσική.

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

Ναι

☒ Όχι

Ναι

☒ Όχι

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενές;

Ναι
Όχι

Αιτιολογήστε:

Χαθώς, οι παλαιότερες γενιές μαθαίνουν την μουσική αυτή στις νεότερες

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

Ναι

Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

Ναι

Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

Ναι

Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντέφι

Αιτιολογήστε:

Προτιμώ πως χωρίς το κλαρίνο η μουσική της Ηπείρου δεν θα ήταν ίδια

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

Ναι

Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

Ναι
Όχι

Ναι

Όχι

Αν Ναι σε τι;

Χαθώς είναι μια θάλασσα μουσική (συνέχεια με απλίες αλλαγές)

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

Ναι

Όχι

Αν Ναι σε τι;

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

Ναι

Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

Ναι

Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

Ναι

☒ Όχι

Αιτιολογήστε: *Διοση τα νεα παιδια αχουνε αλλη βιουσικη οπως τραη, ραιη, ρορ ή ρορ ηελ.*

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

☒ Σημαντικό

Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι: *.. εζον ρυθμός.*

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι: *γιατι αλλα είναι λιηνητερα και αλλα οχι*

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντάρι

Αιτιολογήστε: *κλαρίνο, γιατί είναι δημοφιλές.*

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι

☐ Όχι

☒ Ναι
☐ Όχι

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αιτιολογήστε:

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

☐ Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

☐ Λαούτο

☐ Βιολί

☐ Ντάφι

Αιτιολογήστε: Γιατι οπου Ηπειρος=κλαρίνο

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☐ Ναι

☒ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι: Γιατι είναι διαφορετικά απο μονα τους.

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι: Γιαντα η μουσική επιδρά στο συναισθημα

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολούθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αιτιολογήστε:

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

☐ Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδικτυακό και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντέφι

Αιτιολογήστε:

Γιατι με το κλαρινο
βυνδεεται η Ηπειρος

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☐ Ναι

☒ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☐ Ναι

☒ Όχι

Αν Ναι σε τι;

☒ Ναι

☐ Όχι

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι;

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

☒ Ναι

☐ Όχι.

Αιτιολογήστε:

Γιατί οι νέοι το έχουν στο αίμα τους
την αχαιούν την μουσική αυτών

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

☐ Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

☐ Όχι

6. Ποιό από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

☐ Λαούτο

☐ Βιολί

☐ Ντέφι

Αιτιολογήστε:

Γιατί όταν ξεκινάει το κλαρίνο ο κόσμος
ξεβικλώνει και χορεύει

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☐ Ναι

☒ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☐ Ναι

☒ Όχι

☐ Ναι

☐ Όχι

☒ Αν Ναι σε τι;

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι; Στην χαρά και στην θύση

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

☒ Ναι
☐ Όχι

Αιτιολογήστε:

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό
Λίγο σημαντικό
Σημαντικό
☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι
☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλους ελληνικούς παραδοσιακούς μουσικούς;

☒ Ναι
☐ Όχι

Αν Ναι σε τι;

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι
☐ Όχι

Αν Ναι σε τι;

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι
☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι
☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδικτυακό και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι
☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι
☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο
☐ Λαούτο
☐ Βιολί
☐ Ντέφι
Αιτιολογήστε:

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☐ Ναι
☒ Όχι

☒ Ναι
☐ Όχι

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

Ναι

☒ Όχι

Αιτιολογήστε:

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

☒ Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

Ναι

☒ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

Ναι

☒ Όχι

Αν Ναι σε τι;

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι

Όχι

Αν Ναι σε τι;

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδικτυακό και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντέφι

Αιτιολογήστε:

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

Ναι

☒ Όχι

☒ Ναι

Όχι

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

☒ Ναι
☐ Όχι

Αιτιολογήστε:

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

☒ Σημαντικό

Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι
☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☐ Ναι
☒ Όχι

Αν Ναι σε τι;

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούν;

☒ Ναι
☐ Όχι

Αν Ναι σε τι;

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακουστούν από χορευτές;

☒ Ναι
☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι
☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι
☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι
☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντάφι

Αιτιολογήστε:

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☐ Ναι
☒ Όχι

☒ Ναι
☐ Όχι

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αιτιολογήστε:

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☐ Ναι

☒ Όχι

Αν Ναι σε τι;

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι;

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντάφα

Αιτιολογήστε:

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☐ Ναι

☒ Όχι

☒ Ναι

☐ Όχι

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

Ναι

☒ Όχι

Αιτιολογήστε:

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

☒ Σημαντικό

Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως τα διαδικτυακά και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντέμα

Αιτιολογήστε:

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

Ναι

☒ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☒ Ναι

Όχι

Αν Ναι σε τι;

☒ Ναι

Όχι

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι

Όχι

Αν Ναι σε τι;

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

Ναι

☒ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

Ναι

☒ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερευνηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

Ναι

☒ Όχι

Αιτιολογήστε: Άκουε άλλο είδος μουσικής

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

☒ Σημαντικό

Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η πειρατική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντάφι

Αιτιολογήστε: Έτσι έχουμε παίξει

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

Ναι

☒ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☒ Ναι

Όχι

Ναι

☒ Όχι

Αν Ναι σε τι;

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι

Όχι

Αν Ναι σε τι; με όλα τα συναισθήματα

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

Ναι

☒ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Αιτίες και πεποιθήσεις διαλεκτοφονων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

Ναι
☒ Όχι

Αιτιολογήστε:

Ναι τους αρέσουν τα παραδοσιακά τραγούδια

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρείται η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διαλεκτός έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

☐ Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

Ναι

☒ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

Ναι

☒ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντάφι

Αιτιολογήστε: Είναι το παραδοσιακό γαϊτανικό όργανο της Ηπείρου

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι

☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☒ Ναι

☐ Όχι

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι;

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

Ναι

☒ Όχι

Αν Ναι σε τι;

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

Ναι

☒ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

Ναι

Όχι

Αιτιολογήστε: Πηγαίνουν στα πανηγύρια

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

Ναι

Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

Ναι

Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

Ναι

Όχι

6. Πιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντέφι

Αιτιολογήστε:

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

Ναι

Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

Ναι

Όχι

Ναι

Όχι

Αν Ναι σε τι;

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

Ναι

Όχι

Αν Ναι σε τι;

Θλίψη, χαρά, πόνο
ευαισθησίες

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

Ναι

Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

Ναι

Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

Ναι

Όχι

Αιτιολογήστε:

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

Ναι

Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

Ναι

Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

Ναι

Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντέφι

Αιτιολογήστε:

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

Ναι

Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου θεωρείται ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

Ναι

Όχι

Ναι

Όχι

Αν Ναι σε τι;

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει εκτίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

Ναι

Όχι

Αν Ναι σε τι;

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

Ναι

Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

Ναι

Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενές;

☒ Ναι

☐ Όχι.

Αιτιολογήστε:

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

☐ Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντάφι

Αιτιολογήστε:

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι

☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλους ελληνικούς παραδοσιακούς μουσικούς;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι;

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι;

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

Ναι

☒ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

☒ Ναι

☐ Όχι.

Αιτιολογήστε: Γιατί όταν τυχάνει σε μαζόγια έχω ακούσει εδω και τότε όταν ακούει κλαρίνο ξεσηκώνεται η νέα γενιά.

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επίδραση στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι;

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι; Ζωνή ψυχολογία

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντάφι

Αιτιολογήστε:

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι

☐ Όχι

☒ Ναι

☐ Όχι

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

☒ Ναι
☐ Όχι

Αιτιολογήστε:

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρείται η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☐ Ναι

☒ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☐ Ναι

☒ Όχι

Αν Ναι σε τι;

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☐ Ναι

☒ Όχι

Αν Ναι σε τι;

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδικτυακό και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι
☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορίες και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι
☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντάρι

Αιτιολογήστε:

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι
☐ Όχι

☒ Ναι
☐ Όχι

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

Ναι

☒ Όχι

Αιτιολογήστε: Γιατί μας έχουν κατακλύσει τα ΜΜΕ με καναρώρα είδη μουσικής.

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

☒ Σημαντικό

Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

Ναι

☒ Όχι

Αν Ναι σε τι;

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι; Στην υγεία.

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδικτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

☐ Λαούτο

☐ Βιολί

☐ Ντίρι

Αιτιολογήστε: Ή το κλαρίνο μεταφέρουμε από μικρά παιδιά. Αυτό φέρουμε.

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι

☐ Όχι

Ναι

☒ Όχι

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

☒ Ναι
☐ Όχι

Αιτιολογήστε: *Νομίζω ναι, παίρνει
ώρας στα λαϊκά ριά*

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρείται η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

☐ Όχι

4. Θεωρείτε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδικτυακό και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

☐ Όχι

6. Που από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

☒ Ντάρ

Αιτιολογήστε: *Διότι το βρετανικό σε
αλλά είναι η παραδοσιακή μουσική να έχει
ηπειρωτικές ρίζες όπως στην ηπειρωτική*

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

Ναι

☒ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

Ναι

☒ Όχι

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι: *είναι πολύ βαρύς ρυθμός*

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι: *Σε στεγνώνει χαρά
ή στεναχωρία*

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

Ναι

☒ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

☒ Ναι

☐ Όχι.

Αιτιολογήστε:

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται η διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

☒ Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι: *ο ρυθμός είναι γρηγορότερος*

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι: *στη χαρά και στη λύπη*

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

Ναι

☒ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδικτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντέφι

Αιτιολογήστε: *Είναι ο κύριος ρυθμικός οργανός της Ηπείρου*

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

Ναι

☒ Όχι

Ναι

☒ Όχι

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παλαιότερα διακρινόταν στις νέες γενιές;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αιτιολογήστε: *Γιατί οι νέοι συνεχίζουν να παίζουν σε πανηγύρια*

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρείται η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

☒ Σημαντικό

Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διαλεκτός έχει επίδραση στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

☐ Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές καταγραφές) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορίες και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

☐ Όχι

6. Πόσο από τα ελληνικά μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Κιθάρι

Αιτιολογήστε: *Γιατί συνεχίζουν να παίζουν το βιολί παλαιότεροι στην ηπειρωτική διαλεκτό*

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι

☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☒ Ναι

☐ Όχι

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι: *Διαφέρουν τα κλασικά όργανα και η τεχνική διαφέρει και ο ρυθμός*

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι: *Ανταδρά του ρυθμού του τραγουδιού*

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ορολητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αιτιολογήστε: *Πιστεύω πως οι περισσότεροι νέοι αγνοούν τον τόπο τους και την παράδοση τους κι έτσι έχω να κάνω με αυτή.*

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

☒ Σημαντικό

Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επάρκεια στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

☐ Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντάρι

Αιτιολογήστε: *Το κλαρίνο είναι το πιο γνωστό παραδοσιακό όργανο που μας έρχεται στο μυαλό όταν μιλάμε για ηπειρωτική μουσική.*

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι

☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

Ναι

☒ Όχι

Ναι

☒ Όχι

Αν Ναι σε τι;

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι: *Τα τραγούδια με πιο γρήγορο ρυθμό κάνουν τους ανθρώπους να ξεσηκώνονται και να εκτονούνται, ενώ τα πιο αργά τους χαλαρώνουν και τους δαθηνεύουν.*

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηλείου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηλείου;

Ναι ☒

Όχι

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηλείου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

Ναι ☒

Όχι

Απολογίστε:

Διακρίνεται από τους παλαιότερους

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρείται η παραδοσιακή μουσική της Ηλείου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

Πολύ σημαντικό ☒

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

Ναι ☒

Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηλείου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

Ναι ☒

Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

Κλαρίνο ☒

Λαούτο

Βιολί

Ντέρι

Απολογίστε:

Είναι το όργανο που ενθαρρύνει τα συναισθήματα

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηλείου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

Ναι ☒

Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηλείου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

Ναι ☒

Όχι

Ναι ☒

Όχι

Αν Ναι σε τι:

τον ιδιαίτερο ρυθμό

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηλείου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

Ναι ☒

Όχι

Αν Ναι σε τι:

Ξεβηκώνει τους ανθρώπους που μονομυένο (ξενιτεύονται) στην πόλη

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

Ναι

Όχι ☒

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

Ναι ☒

Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απάνσεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

Ναι

Όχι +

Αιτιολογήστε: Δεν γίνεται να βελτιωθούν οι συνθήκες και ούτε οι ιδιαίτερες εκ-
δηλώσεις και παιγνίσματα που ονομάζονται
2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

Πολύ σημαντικό +

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

Ναι +

Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

Ναι +

Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

Ναι +

Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί +

Ντέφι

Αιτιολογήστε: Το βιολί κατοικείται στην περιοχή και μέσα από τους
Τούρκους πέρασε στην κλαρίνο

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

Ναι +

Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

Ναι +

Όχι

Ναι +

Όχι

Αν Ναι σε τι: Διαφέρει σε ορισμένους
ρυθμούς και στο μέτρο

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

Ναι +

Όχι

Αν Ναι σε τι: Αναφέρονται στην κρήνη
και ιδιαίτερα στην ζενιτζιά

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

Ναι

Όχι +

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

Ναι +

Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

Ναι

☒ Όχι

Αιτιολογήστε: Προτιμώ ξένη μουσική ή τραγουδιά της ξειμάς μου.

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρηθεί η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

☒ Λίγο σημαντικό

Σημαντικό

Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

☐ Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντέφι

Αιτιολογήστε: Χρησιμοποιείται σχεδόν σε κάθε τραγούδι της ηπειρωτικής μουσικής.

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

Ναι

☒ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☒ Ναι

☐ Όχι

Ναι

☒ Όχι

Αν Ναι σε τι;

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

Ναι

☒ Όχι

Αν Ναι σε τι;

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;

Θέμα Εργασίας: Η γλώσσα και ο ρυθμός της γλώσσας στην παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου. Απόψεις και πεποιθήσεις διαλεκτοφώνων ομιλητών και μουσικών

Ερωτηματολόγιο

1. Πιστεύετε ότι η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου παραμένει δημοφιλής στις νέες γενιές;

☒ Ναι

☐ Όχι.

Αιτιολογήστε: Τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότεροι νέοι επιλέγουν να παίζουν και τις εκδοχές τους για να ακούσουν την ηπειρωτική μουσική.

2. Πόσο σημαντικό σας φαίνεται να διατηρείται η παραδοσιακή μουσική της Ηπείρου;

Καθόλου σημαντικό

Λίγο σημαντικό

☒ Σημαντικό

Πολύ σημαντικό

3. Θεωρείτε ότι η ηπειρωτική διάλεκτος έχει επιδράσει στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής;

☒ Ναι

☐ Όχι

4. Πιστεύετε ότι η τεχνολογία (όπως το διαδίκτυο και οι ψηφιακές πλατφόρμες) βοηθά στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου;

☒ Ναι

☐ Όχι

5. Θεωρείτε ότι τα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου μεταφέρουν ιστορικές και πολιτισμικές αξίες;

☒ Ναι

☐ Όχι

6. Ποιο από τα παρακάτω μουσικά όργανα θεωρείτε πιο αντιπροσωπευτικό της ηπειρωτικής μουσικής;

☒ Κλαρίνο

Λαούτο

Βιολί

Ντάρι

Αιτιολογήστε: Το ακούμε πάντα στα παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου.

7. Θεωρείτε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου μπορεί να προσαρμοστεί σε σύγχρονα μουσικά είδη;

☒ Ναι

☐ Όχι

8. Θα λέγατε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου διαφέρει ιδιαίτερα σε σχέση με άλλες ελληνικές παραδοσιακές μουσικές;

☒ Ναι

☐ Όχι

Ναι

☒ Όχι

Αν Ναι σε τι;

9. Πιστεύετε ότι ο ρυθμός της παραδοσιακής μουσικής της Ηπείρου έχει επίδραση στη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που την ακούνε;

☒ Ναι

☐ Όχι

Αν Ναι σε τι: Ο αργός ρυθμός της τους προκαλεί χαλάρωση, ηρεμία, νοσταλγία, ενώ ο γρήγορος ρυθμός τους δίνει πιο έντονα συναισθήματα όπως χαρά, ευφορία.

10. Θεωρείτε ότι οι ρυθμοί στην ηπειρωτική μουσική είναι εύκολο να ακολουθηθούν από χορευτές;

☒ Ναι

☐ Όχι

11. Έχετε παρατηρήσει διαφορές στην αντίληψη των ρυθμών της ηπειρωτικής μουσικής από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών;

☒ Ναι

☐ Όχι

12. Πιστεύετε ότι οι ρυθμοί των ηπειρωτικών τραγουδιών μπορούν να γίνουν κατανοητοί χωρίς προηγούμενη γνώση της μουσικής παράδοσης της περιοχής;